

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och av lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät ändras. Genom lagförslagen i propositionen möjliggörs en bredbandig tjänst för myndighetskommunikation, som ska ersätta den smalbandiga, nuvarande myndighetsnätsbaserade tjänsten för myndighetskommunikation (VIRVE). Den samhälleliga nyttan av lagändringarna är betydande eftersom den nya tjänsten för myndighetskommunikation möjliggör bredbandig kommunikation, till exempel överföring av videobild, därigenom gör lägesbilden tydligare och förbättrar myndigheternas förmåga att reagera bl.a. vid olyckor eller störningar. Lösningen kombinerar statens och den privata sektorns televerksamhetsresurser på ett kostnadseffektivt sätt för att möjliggöra en bredbandig tjänst för myndighetskommunikation.

Inom ramen för den nya tjänsten för myndighetskommunikation tillhandahåller ett kommersiellt teleföretag som nätoperatör sitt mobilnät för tjänsten för myndighetskommunikation. På basis av ändringarna i säkerhetsnätslagen fungerar Suomen Erillisverkot Oy eller dess dotterbolag som tillhandahållande tjänsteoperatör av tjänsten för myndighetskommunikation.

Genom de föreslagna ändringarna i kommunikationstjänstlagen möjliggörs tillhandahållande av tjänsten för myndighetskommunikation i ett kommersiellt mobilnät, så att man trots nätneutraliteten för myndighetskommunikation kan säkerställa två centrala prioriteringar för myndighetsabonnemang genom vilka en tillräcklig kvalitet och tillgång till tjänsten kan säkerställas vid hög belastning på nätet. Dessa prioriteringar för myndighetsabonnemang är prioritering av myndighetskommunikationens tillgänglighet och förtur som möjliggör tillgängligheten samt prioritering av kommunikationens kvalitet. Dessutom möjliggör de föreslagna ändringarna nationell roaming för myndighetskommunikation i situationer då det primära nät som valts genom upphandling inte är tillgängligt.

Vid sidan av den nya lösningen ska även det existerande myndighetsradionätet kunna fungera under övergångsperioden, ända tills den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation utvecklats och i sin helhet tagits i bruk. I bestämmelserna om användargrupperna för tjänsten för myndighetskommunikation och om de abonnemang dessa använder föreslås de ändringar som den nya verksamhetsmiljön förutsätter.

I och med ändringarna i säkerhetsnätslagen avses tjänsteoperatörsverksamheten för den nuvarande och den nya tjänsten för myndighetskommunikation vara tjänsteproduktion i enlighet med den lagen. Samtidigt ses bestämmelserna om myndighetsradionätet över. Ändringarna i kommunikationstjänstlagen möjliggör å sin sida att det kommersiella teleföretaget som tjänsteoperatören valt genom upphandling med stöd av sin kommersiella nätkoncession kan tillhandahålla en nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation. Dessutom föreslås det i båda lagarna nödvändiga ändringar av teknisk natur.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	5
2.1 Lagstiftning och praxis.....	5
2.1.1 Lagstiftning.....	5
2.1.2 Praxis	7
2.2 Internationell utveckling och utländsk och EU-lagstiftning	10
2.2.1 Internationell utveckling.....	10
2.2.2 EU-lagstiftning	13
2.3 Bedömning av nuläget	15
3 PROPOSITIONENS MÅL OCH CENTRALA FÖRSLAG	16
3.1 Mål	16
3.2 Genomförandalternativ.....	17
3.3 De viktigaste förslagen.....	21
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	25
4.1 Ekonomiska konsekvenser.....	25
4.1.1 Konsekvenser för statsfinanserna.....	25
4.1.2 Konsekvenser för näringslivet.....	27
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	29
4.2.1 Konsekvenser för VIRVE-tjänsteproduktionen och styrningen av denna.....	29
4.2.2 Konsekvenser för användarmyndigheter.....	30
4.2.3 Konsekvenser för tillsynsmyndigheterna.....	33
4.3 Miljökonsekvenser	33
4.4 Samhällskonsekvenser	33
5 BEREDNING AV ÄRENDET	34
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	34
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	37
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	39
DETALJMOTIVERING	40
1 LAGFÖRSLAG	40
1.1 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.....	40
1.2 Lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät	51
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	57
3 IKRAFTTRÄDANDE	57
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	57
4.1 Inledning	57
4.2 Egendomsskydd	58
4.3 Ålands ställning	58
4.4 Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter	59
LAGFÖRSLAG	63
om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	63
om ändring av lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät	68
BILAGOR.....	72
PARALLELLTEXT	72
om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	72

om ändring av lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät	80
--	----

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Genom denna regeringsproposition genomförs spetsprojektet ”Skapande av en tillväxtmiljö för digital affärsverksamhet” av statsminister Juha Sipiläs regering. Målet med spetsprojektet för skapande av en tillväxtmiljö för digital affärsverksamhet i regeringsprogrammet är att skapa en gynnsam verksamhetsmiljö för digitala tjänster och nya affärsverksamhetsmodeller. I spetsprojektet skapas en författnings- och annan verksamhetsmiljö som främjar uppkomst av innovation och tjänster. I denna proposition är målet att med en övergripande modell, som kombinerar myndighetskommunikationens och den privata telekommunikationens infrastruktur och tjänster, möjliggöra användning av bredbandiga kommunikationstjänster i tidskritisk myndighetsverksamhet. På längre sikt är målet med utvecklingen av den mobila myndighetskommunikationen att på ett skräddarsytt sätt göra den mångsidiga gruppen av digitala kommunikationstjänster tillgängliga för myndighetsanvändarna.

I Finlands tillhandahålls tidskritisk myndighetskommunikation av det smalbandiga myndighetsradionätet VIRVE. Ett ökande behov av bredbandig myndighetskommunikation, som VIRVE-nätet inte möjliggör, har dock identifierats. Övergången till bredbandig myndighetskommunikation är betydande, eftersom den skulle förbättra precisionen i lägesbilden och främja snabba myndighetsreaktioner i bland annat olika olycksfalls- och störningssituationer. Till exempel förmedling av videobild kräver bredbandig kommunikation och mer kapacitet än till exempel förmedling av sms eller tal. Den nya myndighetskommunikationstjänsten skulle liksom VIRVE lämpa sig för mobil, det vill säga rörlig användning.

Alternativen för att ordna bredbandig myndighetskommunikation och kostnadsbedömningarna för dessa har uppskattats med olika utredningar åren 2016–2017. I det skede då den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation planerades fördes omfattande diskussioner i samarbetsgrupper som bl.a. bestod av centrala användare av myndighetskommunikation, tjänsteproducenter för det nuvarande myndighetsnätet samt teleföretag. Finanspolitiska ministerutskottet fastställde 18.12.2017 att den nya tjänsten genomförs med tjänstemodellen, i vilken det kommersiella teleföretag som valts genom konkurrensutsättning fungerar som nätooperatör och Suomen Erillisverkot Oy (ERVE) eller ett dotterbolag till det som tjänsteoperatör. Med nättjänst avses en tjänst där ett teleföretag tillhandahåller ett kommunikationsnät, som det äger eller innehar på en annan grund, för användning för att överföra eller sprida meddelanden. Tjänsteoperatören skulle å sin sida verka mellan nätooperatören och myndighetsanvändaren och dess uppgift skulle vara bland annat att konkurrensutsätta nätooperatören, leverantörs-hantering samt att bevilja och hantera myndighetsabonnemang.

I denna proposition föreslås en ändring av två lagar, vilka båda ska innehålla bestämmelser om den nuvarande VIRVE-tjänsten och den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation. I fråga om kommunikationstjänstlagen avses med begreppet tjänst för myndighetskommunikation den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, som på ovan beskrivna sätt utgörs av en nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation (teleföretaget) och en kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören, Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det). I fråga om den i säkerhetsnätslagen avsedda kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation som tillhandahålls av ERVE används begreppet informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband. Begreppet myndighetsnät som förekommer i båda lagarna avser å sin sida ett myndighetsnät som byggs bland annat för vissa säkerhetsrelaterade uppgifter, det vill säga i denna proposition i praktiken nuvarande VIRVE-tjänster. I enlighet med den närmare beskrivningen nedan avses med begreppet säkerhetsnät enligt säkerhetsnätslagen även ett myndighetsnät, men det uppfyller

dessutom kraven på hög beredskap och hög säkerhet i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lag eller bestäms med stöd av lag. Bestämmelser om säkerhetsnätet och dess tjänster ingår i säkerhetsnätslagen. Användarna av VIRVE och TUVE är i regel samma aktörer. Då det i säkerhetsnätslagen föreskrivs om myndighetsradionätet avses VIRVE-tjänsterna.

Genom denna regeringsproposition skulle den ovan beskrivna nya formen av tjänstelösning för myndighetskommunikation möjliggöras och tillräcklig tillgång och en nödvändig tjänstnivå säkerställas för tjänsten för myndighetskommunikation, under övergångstiden även i fråga om den nuvarande VIRVE-tjänsten.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Lagstiftning

I 12 § i förordningen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (132/2014, nedan *TORI-förordningen*), som utfärdats med stöd av lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (1226/2013, nedan *TORI-lagen*), föreskrivs det vad gäller myndighetsradionättjänster (nedan VIRVE-tjänster) att aktiebolaget Suomen Erillisverkot får tillhandahålla och utveckla myndighetsradionättjänster som hör till de grundläggande informationstekniktjänsterna. Enligt TORI-lagen eller -förordningen förekommer inte någon skyldighet att använda VIRVE-tjänster. Enligt 4 § i TORI-lagen har finansministeriet till uppgift att styra anordnandet av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster och tjänsternas kvalitet samt tjänsternas interoperabilitet och förenlighet med den övergripande arkitekturen, på det sätt som föreskrivs i lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen. Med stöd av den nämnda bestämmelsen ansvarar finansministeriet för den allmänna administrativa och strategiska styrningen av produktionen av de gemensamma tjänster som avses i TORI-lagen samt för styrningen av den informations- och kommunikationstekniska aktionsberedskapen, beredskapen och säkerheten.

Även de bestämmelser som gäller myndighetsnätet i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014, nedan *kommunikationstjänstlagen*) ska tillämpas på VIRVE-tjänsterna. I fortsättningen är Transport- och kommunikationsverket den centrala behöriga myndigheten i kommunikationstjänstlagen, då Trafiksäkerhetsverket, Kommunikationsverket samt vissa funktioner vid Trafikverket slås samman till ett nytt ämbetsverk Transport- och kommunikationsverket. Lagen om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (xx/2018) träder i kraft den 1.1.2019. Till dess sköter Kommunikationsverket de uppgifter som avses i kommunikationstjänstlagen enligt nuvarande modell.

Enligt 250 § 1 mom. i kommunikationstjänstlagen definieras myndighetsnät som ett kommunikationsnät som byggs för uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, den prehospitala akutsjukvården, säkerheten i järnvägstrafiken och befolkningsskyddet. I den regeringsproposition (RP 221/2013 rd), som gäller den nuvarande kommunikationstjänstlagen, nämns som exempel på myndighetsnät myndighetsradionätet (VIRVE) och säkerhetsnätet för förvaltningen (TUVE) i den utsträckning som det definieras som ett kommunikationsnät. Ett säkerhetsnät definieras för sin del enligt 1 § i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015), nedan *säkerhetsnätslagen*, som ett myndighetsnät enligt kommunikationstjänstlagen, vilket ägs och förvaltas av staten och uppfyller kraven på hög beredskap och hög säkerhet i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lag eller bestäms med stöd av lag. Till säkerhetsnätet hör ett kommunikations-

ionsnät och med det direkt sammanhörande utrustningsutrymmen, utrustning och annan infrastruktur samt säkerhetsnätets gemensamma tjänster.

Enligt 250 § 2 mom. i kommunikationstjänstlagen kan abonnemang till ett myndighetsnät tillhandahållas myndigheter och andra användargrupper som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 1 mom. Kommunikationsministeriet bestämmer vilka användargrupper som har rätt att använda myndighetsnät. Med stöd av 4 § 1 mom. i säkerhetsnätslagen godkänner finansministeriet, på beslut av kommunikationsministeriet, andra användare som hör till gruppen av användare av myndighetsnätet, men som inte omfattas av användningsskyldigheten enligt säkerhetsnätslagen. Utöver de aktörer som utför myndighetsuppgifter omfattar användarna av myndighetsnätet branscher som är betydande för beredskapen, säkerheten och ordningen i samhället, såsom företag inom energi-, trafik- och telebranscherna och frivilligorganisationer som stöder myndigheternas verksamhet. Det föreskrivs uttryckligen om myndighetsnät även i 6 § 2 mom. i kommunikationstjänstlagen enligt vilket koncession krävs för tillhandahållande av nättjänster i mobila myndighetsnät som fungerar på flera än en kommuns område.

Med allmänt kommunikationsnät avses enligt 3 § 43 punkten i kommunikationstjänstlagen ett kommunikationsnät som används för att tillhandahålla kommunikationstjänster till en grupp av användare som inte har avgränsats på förhand. Enligt definitionen är ett myndighetsnät inte ett i kommunikationstjänstlagen avsett allmänt kommunikationsnät, utan det är ett kommunikationsnät som byggs för de behov som fastställts i 250 § 1 mom. i kommunikationstjänstlagen. Följaktligen omfattas myndighetsnätet inte av de förpliktande kraven för teleföretag och en aktör som tillhandahåller nättjänster eller kommunikationstjänster för ett myndighetsnät kan inte ses som ett teleföretag. Enligt 250 § 4 mom. i kommunikationstjänstlagen ska ett teleföretag på begäran ansluta ett myndighetsnät till ett allmänt kommunikationsnät utan ersättning, varför ett myndighetsnät också kan vara ett nät eller en tjänst som anslutits till ett allmänt nät. Kvalitetskraven kan hänföras till ett kommunikationsnät eller en kommunikationstjänst som anslutits till ett allmänt nät enbart i den utsträckning som de har konsekvenser för det allmänna nätet och den kommunikationstjänst som förmedlas i det allmänna nätet. Med andra ord möjliggör de nuvarande bestämmelserna i kommunikationstjänstlagen att tekniska kvalitetskrav ställs på myndighetsnät.

Kommunikationstjänstlagen innehåller emellertid i hög grad reglering om kommunikationsnät och -tjänster, vilken också gäller myndighetsnät. Till exempel i 243 § i lagen finns det bestämmelser om allmänna kommunikationsnät och kommunikationstjänster, såsom mobilnät, och kvalitetskraven på anknutna kommunikationsnät och kommunikationstjänster, det vill säga i praktiken grundläggande krav på funktionen, datasäkerheten och interoperabiliteten. I lagens 244 § befullmäktigas Transport- och kommunikationsverket att meddela föreskrifter som preciserar 243 § i lagen i fråga om vissa sakligheter.

Kommunikationstjänstlagen innehåller däremot också sådan reglering om kommunikationsnät och -tjänster, vilken uttryckligen inte gäller myndighetsnät. Avdelningarna III och V i kommunikationstjänstlagen, vilka gäller fastställande av skyldigheter i synnerhet då det är fråga om en avsevärd marknadskraft och samhällsomfattande tjänster respektive användarnas och abonnenternas rättigheter, tillämpas till exempel inte på myndighetsnät. Bestämmelserna i 316 § om behandling och förstöring av uppgifter om kommunikation och positionering tillämpas inte heller på kommunikation i ett myndighetsnät vid utförande av myndighetsuppgifter.

Med stöd av kommunikationstjänstlagens nuvarande bestämmelser är det inte möjligt att rangordna användarna enligt deras viktighet, utan kraven i lagen påverkar tjänstekvaliteten för alla användare på ett jämbördigt sätt. Detta innebär att lagen inte ställer och att det med förordnanden av Transport- och kommunikationsverkets inte är möjligt att ställa krav på olika nivåer för teleföretag utifrån de användargrupper som använder deras nät eller tjänster. Med

nuvarande reglering är det således inte möjligt att förutsätta att tjänsterna för de myndighetsanvändare som drar nytta av kommersiella mobiltelenät är bättre säkrade, datasäkrare eller administrerade på högklassigare sätt. Kommunikationstjänstlagen reglerar inte heller nationell roaming. I 34 § i den upphävda kommunikationsmarknadslagen (393/2003) gavs Kommunikationsverket möjlighet att besluta om att fastställa en skyldighet att anordna nationell roaming för företag med avsevärd marknadskraft. Den nuvarande lagstiftningen ålägger inte teleföretag att tillhandahålla möjlighet till roaming för myndighetsanvändning.

2.1.2 Praxis

Myndigheternas verksamhet har en viktig roll när det gäller att trygga säkerheten och upprätthålla ordningen i samhället samt för att uppnå andra samhälleligt viktiga mål. De centrala myndigheterna med ansvar för samhällets säkerhet har ett särskilt behov av att vid operativa uppdrag som gäller medborgarnas säkerhet säkerställa den interna kommunikationen och kommunikationen mellan myndigheterna, eftersom myndigheternas inbördes kommunikation är en kritisk del av anordnandet av myndigheternas samarbete. För närvarande använder säkerhetsmyndigheterna i sin icke-kritiska verksamhet mobilabonnemang som tillhandahålls av kommersiella aktörer som sina kommunikationsanslutningar, det vill säga icke-säkrade och icke-prioriterade 3G- och 4G-mobilnätslösningar. I myndigheternas tidskritiska och säkrade kommunikation (*Critical Communication*) förlitar man sig å sin sida på myndighetsnät för den offentliga förvaltningen, det vill säga kommunikationstjänster grundar sig på ett fast kommunikationsnät och möjliggör hög beredskap och säkerhet och dataöverföring (TUVE-tjänster) och på myndighetsradionätet VIRVE:s kommunikationstjänster som i synnerhet används i fältverksamhet och möjliggör mobil tidskritisk kommunikation, tal och sändning av kortmeddelanden (VIRVE-tjänster). Särskilt i nödsituationer kan tidsfaktorn vara avgörande för slutresultatet. Den tidskritiska karaktären på myndighetskommunikation betonas till exempel i situationer där snabb kommunikation mellan myndigheterna är avgörande för att rädda människoliv eller för att begränsa andra skador. VIRVE hjälper myndigheter och andra säkerhetsaktörer att kommunicera effektivt och säkert och med tjänsten når korrekt lägesuppgifter rätt personer på ett snabbt sätt.

Finland är ett toppland vad gäller tidskritisk myndighetskommunikation. Under de senaste decennierna har man i Finland byggt ett unikt system för tidskritisk myndighetskommunikation, vilket grundar sig på nära samarbete mellan myndigheterna och en effektiv modell för tillhandahållande av tjänster. Myndighetsnätet VIRVE byggdes för att producera ett eget riksomfattande, tillförlitligt och krypterat myndighetsradionät för myndigheterna. Planeringen av nätet inleddes i början av 1990-talet, då det konstaterades att administreringen av ett tiotal analoga myndighetsnät var dyr. Också de ökade kraven på tele- och radiokommunikationen mellan myndigheterna, såsom samarbete mellan myndigheterna, påskyndade idrifttagandet av VIRVE. Nätet började byggas år 1998 och år 2002 togs det i drift som ett nät som täckte hela landet. När det stod färdigt var nätet det första landsomfattande sammanvända nätet som grundar sig på TETRA (*Terrestrial Trunked Radio*)-teknologi för myndigheter. VIRVE-nätet ägs och opereras av Suomen Virveverkko Oy som hör till koncernen Suomen Erillisverkot.

TETRA-teknologin är optimal för smalbandig förmedling av tal och kortmeddelanden, men teknologin ger inte möjlighet till modern bredbandig dataöverföring. Via VIRVE är det möjligt att förmedla enbart små paketdatamängder. Den teoretiska maximihastigheten för dataöverföring i TETRA-nätet är 28,8 kbit/s. I den nätteknik som är i kommersiell användning är maximihastigheterna för dataöverföring å sin sida redan flera tio megabytes per sekund. Till exempel i DC-HSPA (*Dual Carrier High Speed Packet Access*)-nät som används för kommersiell verksamhet är den teoretiska maximihastigheten 42 Mbit/s och 150 Mbit/s i LTE (*Long Term Evolution*)-nät.

VIRVE möjliggör samarbete mellan myndigheterna i det dagliga arbete och i krissituationer också över organisationsgränserna genom att möjliggöra krypterade grupp- och enskilda samtal, nödanrop och kortmeddelanden. Av talkommunikationerna sker största delen i på förhand planerade och fastställda samtalsgrupper, som kopplas via tangentknappen på huvudterminalen (*Mission Critical Push To Talk*, MCPTT). Funktionen är effektiv i ledningen av fältverksamhet, och en motsvarande egenskap är inte tillgänglig i kommersiella nät. Kortmeddelanden fungerar å sin sida på samma sätt som sms i GSM-nätet. VIRVE-tjänsten omfattar ungefär 40 000 abonnemang och i nätet förmedlas per dygn över 100 000 gruppsamtal och över 5 000 000 kortmeddelanden. Av kortmeddelandena i textform utgörs största delen av enheternas positioneringsmeddelanden, men antalet omfattar också larm-, informerings-, databasförfrågnings- och lägesinformationsmeddelanden för ledningssystemen. I VIRVE-nätet förmedlas också larm-, informations- och databasförfrågnings- och lägesinformationsmeddelanden för ledningssystemen. Därtill erbjuder VIRVE en direktkanalsfunktion (*Direct Mode Operation*, DMO), som möjliggör direkt kontakt mellan terminalapparater utan basstationer, det vill säga utan nättjänst. Direktkanalsfunktionen kan användas till exempel i situationer där kontakten till det fasta nätet gått förlorat.

VIRVE-tjänsterna möjliggör tidskritisk kommunikation för myndigheternas fältaktörer sinsemellan och med de fasta ledningscentralerna och Nödcentralerna. Trots radionätsbenämningen är VIRVE ett brett datatekniskt system, som i fasta verksamhetsställen är integrerat i användarnas egna datasystem och databaser. Tillsammans med de system som anslutits till VIRVE bildar helheten ett lednings- och lägesbildssystem som tryggar medborgarna och samhällets funktion, i vilket aktörerna har ett eget separat virtuellt nätområde för den egna organisationens bruk och en möjlighet att fastställa kommunikationskanaler på ett omfattande sätt för gemensam verksamhet. Via trådlösa radioterminaler har också de mobila enheternas lägesbilds- och ledningsuppgiftssystem för fältverksamhet anslutits till nätet. En organisation som använder VIRVE får tillgång till ett radionät, där organisationens administratör kan administrera den egna organisationens abonnenter och talgrupper. I VIRVE är det möjligt att som terminalapparat använda till exempel handradiotelefoner eller fast monterade fordonsradion.

Kommunikationsnäten fungerar på vissa frekvensområden. Frekvensområden har också reserverats för annat bruk, såsom luftfartsradiotrafik, ljudradio, tv-distribution eller militärt bruk. Radiofrekvensegenskaperna medför dock begränsningar för användningen av dessa. Ju högre frekvens, desto svårare och dyrare att tillverka radioapparaten. På låga frekvenser är behovet av radiomasttätthet lägre jämfört med högre frekvenser, varför nätets täckning är omfattande med minde nätinfrastuktur. På lägre frekvenser är det enklare att ordna ett mer täckande täckningsområde för nätet, det vill säga täckning. På högre frekvenser är å sin sida mer kapacitet tillgänglig för kommunikationen. Egna frekvenser har anvisats (dedikerats) till VIRVE-nätet. Det fungerar på låga 400 megahertzfrekvenser (380–386 och 390–396 MHz) och dess geografiska täckning omfattar så gott som hela landet. Det kommersiella mobilnät som möjliggör bredbandig kommunikation fungerar å sin sida på högre frekvenser. I Finland utgörs mobilnätet av GSM- av UMTS-mobilnäten, det digitala bredbandiga 450-mobilnätet, 2000-mobilnätet och 700 MHz-, 800 MHz-, 2500 MHz- och 3500 MHz-systemen ovan markytan, vilka lämpar sig för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster, med vilka konsumenterna erbjuds en mobiltelefonitjänst oberoende av position och ett mobilt bredband runt om i Finland. Nätkoncessioner för mobilnät beviljas av statsrådet. Kommunikationsministeriet ansvarar för frekvenspolitiken och den allmänna styrningen av nätanvändningen samt för de grupper som använder myndighetsnätet och kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation. Till Transport- och kommunikationsverkets uppgifter hör att administrera radiofrekvenserna och bevilja de radiotillstånd som krävs för användningen av radiosändare.

Kommunikationsministeriet fattar beslut om de användargrupper som har rätt att använda myndighetsnätet, dvs. VIRVE-tjänsterna. Nätet används av myndigheterna och privata aktörer

som beviljats nyttjanderätt. Suomen Virveverkko Oy, som verkar som operatör av VIRVE-nätet, beviljar nyttjanderätt till sådana användare som inte är myndigheter. Nyttjanderätt beviljas enbart utifrån en bifallande bedömning av den styrande eller övervakande myndigheten.

Nyttjanderätt med anknytning till uppgifterna kan grunda sig på statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen och den prehospitla akutsjukvården, järnvägssäkerheten eller befolkningsskyddet. VIRVE-nätets användare utgörs av bland annat försvarsmakten, polis-, tull- och räddningsmyndigheterna, den prehospitla akutvården, Nödcentralsverket, Gränsbevakningsväsendet och vissa miljö- och kollektivtrafikmyndigheter. VIRVE används också för säkerhetskritisk verksamhet, såsom i industrin, bevakning, upprätthållande av ordningen och värdetransporter. Allmänt taget är VIRVE-nätets användargrupp bred och nätet används på ett sektoröverskridande sätt i säkerhetskritisk verksamhet.

VIRVE-nätet har planerats för en kapacitet på 50 000 användare, men för tillfället uppgår antalet användare till ungefär 40 000. VIRVE-tjänsterna används i huvudsak av säkerhetsmyndigheterna för skötsel av ovan uppräknade säkerhetsrelaterade uppgifter. Av VIRVE-användarna är 45 procent för tillfället statliga aktörer, 48 procent kommunala aktörer och 7 procent företagsaktörer. Företagsaktörerna företräder försörjningsberedskapskritiska aktörer och andra aktörer av företagsform som stöder myndigheternas verksamhet, vilka godkänts som användare av myndighetsnätet. En avsevärd del (ca 60 procent) av användarna av VIRVE är samtidigt användare av säkerhetsnätet (TUVE). De användargrupper som omfattas av den användningsskyldighet som föreskrivits i 3 § i säkerhetsnätslagen använder TUVE-nätets tjänster. Tjänsterna har cirka 35 000 användare vid statsrådet, Polisstyrelsen, Gränsbevakningsväsendet, Nödcentralsverket, Migrationsverket, Försvarsmakten, Tullen, räddningsverket, den prehospitla akutvården och i vissa organisationer som stöder dessa myndigheter.

De myndigheter som använder VIRVE-tjänsterna är tillfredsställda med tjänsterna. Nöjdheten utgörs inte enbart av tjänsternas användbarhet, utan också av att man i Finland kunnat utveckla en fungerande servicehelhet som stöder myndigheternas arbete, vilken sammanlänkar användarna av tjänster, tillhandahållarna av tjänster och de kommersiella aktörer som stöder dessa. Också internationella jämförelser har visat att det finländska sättet att för myndigheterna producera kommunikationstjänster som stöder tidskritisk kommunikation är kostnadseffektivt och att den producerade tjänsten också i en internationell jämförelse är högklassig. Ursprungligen lät polisavdelningen vid inrikesministeriet uppföra VIRVE-nätet. Därför har ansvaret för substansstyrningen av verksamheten legat hos inrikesministeriet fram till början av år 2018. Ansvaret för styrningen av TUVE-nätet ligger å sin sida på finansministeriet. I det utredningsarbete som inletts av finansministeriet år 2016 (VM052:00) och som gällde utvecklingen av styrningsmodellen för Suomen Erillisverkot-koncernen, ansågs det vara viktigt att revidera de olika styrningsstrukturerna för Suomen Erillisverkot-koncernens olika tjänster.

Från början av år 2018 överfördes styrningen av VIRVE-verksamheten till finansministeriet och styrningen av VIRVE-tjänsteverksamheten integrerades med säkerhetsnätets styrningsstruktur. Genom en centraliserad styrning har man fått bättre kontroll över tjänster och tjänstproduktion som betjänar samma användargrupper och som delvis byggts för samma användningsändamål och ägs och i huvudsak finansieras av staten särskilt med tanke på tjänsternas totalkostnader och livscykelhantering. Ur statskoncernens synvinkel ställer den centraliserade utbetalningen ur statens budget av den underskottsgottgörelse som anknyter särskilt till finansieringen av VIRVE-verksamheten samt de underhållsinvesteringar som gäller VIRVE som täcks med finansiering av Försörjningsberedskapscentralen och kontrollen av dessa, också behov på centraliseringen av styrningen så att alla ansvariga aktörer är tillräckligt företrädade i olika styrforum. Också de utmaningar och möjligheter som utvecklingen av teknologin medfört understryker behovet av att centraliserat styra de informations- och kommunikationstek-

niska tjänster som säkerhetsmyndigheterna använder. En av de centrala grunderna för sammanläggningen av styrningen av VIRVE-verksamheten med styrningen av säkerhetsnätverksamheten var att 60 procent av VIRVE-användarna också använder säkerhetsnätet. Att de aktörer som ansvarar för ledningen av räddningsverksamheten och den prehospitala akutvården övergår till att bli användare av säkerhetsnätet före år 2019 ökar ytterligare antalet gemensamma användare.

I syfte att genomföra styrningen av VIRVE-tjänster och effektivisera samarbetet mellan myndigheterna och tillhandahållarna av VIRVE-tjänster har en VIRVE-samarbetsgrupp inrättats, vars sakkunnighet utnyttjas i beredningen av ärenden och i utvecklingen av myndighetsradionätets verksamhet. I juni 2018 ändrades namnet på samarbetsgruppen till VIRVE-styrgruppen. Gruppens centrala mål har varit bland annat att dra upp utvecklingsriktlinjer för VIRVE-verksamheten och att samordna olika aktörers nätrelaterade uppgifter. Denna grupp som företräder de största grupperna av myndighetsanvändare av VIRVE-tjänster har fungerat som arbetsorgan på strategisk nivå. En administratörsgrupp som utgörs av motsvarande största myndigheter fungerar till stöd för gruppen. Denna har till uppgift att med sakkunskapen om nätets tekniska egenskaper och användningssätt planera och vägleda användningen av VIRVE-tjänster. Administratörerna administrerar också användarkoderna för de egna organisationerna och användarkoder för abonnenthanteringen.

Ägarstyrningen av Suomen Virveverkko Oy har genomförts som en del av ägarstyrningen av Suomen Erillisverkot Oy, för vilken den avdelning för ägarstyrning vilken hör till statsrådets kansli ansvarar. Ägarstyrningen av moderbolaget Suomen Erillisverkot Oy genomförs enligt aktiebolagslagen. Ägaren utser ledamöterna i bolagets styrelsen och styrelsen styr bolagets verksamhet. Moderbolagets styrelse fattar beslut, med vilka hela koncernens verksamhet styrs. Dotterbolagen har en intern styrelse som består av koncernens personal, exklusive Suomen Turvallisuusverkko Oy (STUVE Oy), som tillhandahåller säkerhetsnätstjänster och vars styrelse inrättats enligt 16 § 2 mom. i säkerhetsnätslagen.

2.2 Internationell utveckling och utländsk och EU-lagstiftning

2.2.1 Internationell utveckling

Också på ett internationellt plan befinner sig myndighetskommunikationen, till vilken man hänvisar med förkortningen PPDR (*Public Protection and Disaster Relief*) i en kraftig vändpunkt. Myndighetsnät enligt TETRA-standard, vilka motsvarar det nuvarande VIRVE-nätet, används i hög grad i så gott som alla europeiska länder. TETRA-teknologin möjliggör dock inte bredbandig kommunikation, varför man försöker ta fram nya, bredbandiga lösningar. Finland avancerar bland de första mot genomförandeskedet för en nationell lösning.

En jämförelse med andra länder utgör en utmaning eftersom sättet att ordna tjänsterna för myndighetskommunikation är beroende av respektive lands utgångsläge med tanke på reglering och aktörsfältet inom kommunikationsbranschen samt det politiska övervägandet då riktlinjerna dras upp där man även kan lägga vikt vid andra omständigheter än teknisk och ekonomisk optimering för ordnandet av tjänsten. Det finns dock skäl att göra en jämförelse åtminstone med övriga nordiska länder, vars samhällsstruktur och höga datatekniska nivå ligger nära finländska motsvarigheter. Ett annat bra jämförelseobjekt är Storbritannien, som inom myndighetskommunikation varit ett av de mest progressiva länderna i världen. Det som därtill talar för valet av Storbritannien som jämförelseobjekt är dess internationellt sett exceptionella arrangemang för myndighetskommunikation. Då produktionen av tjänsten inom myndighetskommunikation i huvuddelen av de europeiska länderna ordnats med myndighetsåtgärder, har motsvarande produktion av tjänster i Storbritannien i sin helhet ordnats som en tjänst som till-

handahålls av en kommersiell aktör. Den kommersiella aktören äger nätet och opererar det med ensamrätt.

Sverige

I Sverige har staten en betydande roll i ärenden som gäller myndighetskommunikation. Staten har möjligheter att fatta beslut, prioritera, styra och hantera systemet och utveckla dess funktionalitet och säkerhetsfunktioner, såväl i fråga om infrastruktur som i fråga om systemet. Tills vidare har myndighetskommunikationen i Sverige, liksom i Finland, genomförts på specifika frekvensområden som anvisats, det vill säga dedikerats, till myndigheterna i statens nät. Liksom i Finland har man i Sverige bedömt olika alternativ för att ordna myndighetskommunikationen i framtiden. Även i Sverige har täckningsgraden för det dedikerade nätet varit bra också i glesbygdsområden och på landsbygden. Även i Sverige har det bedömts att nationell roaming i nät som opereras av kommersiella mobiloperatörer kunde vara ett bra tillägg i anordnandet av myndighetskommunikation, eftersom det skulle förbättra såväl nätets täckning som kapaciteten. Det har bedömts att kostnaderna för ett dedikerat nät är högre jämfört med det alternativ som genomförs i ett kommersiellt nät, men å andra sidan kan det på lång sikt med tanke på samhällets intresse vara lönsamt att myndighetskommunikationen genomförs i ett eget nät, som så småningom skulle kunna utvecklas utifrån senare beslut.

I Sverige har man gjort en bedömning, som i viss mån avviker från Finland, i fråga om användningen av de 700 MHz-frekvensområden som frigörs i den nära framtiden och som möjliggör bredbandig kommunikation. I Sverige började det lokala kommunikationsverket (*Post- och telestyrelsen, PTS*) beredningen av frekvensauktionen av frekvensområdet 700 MHz den 1 juli 2016 och den svenska regeringen tillsatte en utredningsman för att utreda myndigheternas behov vad gäller 700 MHz-frekvenser. Senare tilldelades planeringen användningen av 700 MHz-frekvenser till den svenska beredskapsmyndigheten (*Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*). Planeringen ska slutföras före det utsatta datumet, som är den 1 november 2017. Däremellan fortsattes den nuvarande användningen av 700 MHz-frekvensområdet fram till maj 2018. Eftersom 700 MHz-frekvenserna inte ännu tagits ur televisionsdrift, annullerade den svenska frekvensförvaltningen förberedelserna för auktionen av 700 MHz-frekvenserna. FEP inledde emellertid förberedelserna för en ny auktion av 700 MHz-frekvenser i början av 2018 och avsikten var att frekvensauktionen skulle börja den 4 december 2018. Frekvensområdet 700 MHz har utvecklats för användning av ny 5G-utrustning.

Danmark

I Danmark inrättades ett system som ansvarar för myndighetskommunikationen SINE (Sikkerhedsnet) år 2010 och det nuvarande avtalet är i kraft fram till slutet av år 2018. Prioriterad kommunikation tillhandahålls såväl till offentliga räddningsmyndigheter som privata aktörer på området. De mobiloperatörer som verkar i Danmark har ingått ett avtal enligt bransch, vilket vad gäller myndighetskommunikation i praktiken innebär att myndigheternas prioriterade abonnemang kan ha förtur i förhållande till andra samtal i nätet vad gäller myndighetskommunikation.

Mobiloperatörerna ska erbjuda myndigheterna en prioriterad tillgång till tjänsten i sina egna GSM-nät vad gäller 2G- och UMTS-, dvs. 3G-nät. Syftet med prioriteringssystemet är att säkerställa att aktörer som är viktiga med tanken på samhällets säkerhet har möjlighet att ringa och ta emot samtal i mobilnätet, också då nätet är överbelastat i exceptionella förhållanden. Prioriteringssystemet gäller enbart samtal med mobiltelefon, inte sms eller andra meddelanden.

I praktiken genomförs prioriteringen i mobiltelefonnätet på två plan. För det första prioriteras mobilkommunikation för användare som fastställts i förväg (prioritet). För det andra är det möjligt att fastställa begränsningar för användning av ett mobilnät vid hög belastning, då andra abonnenter inte kan ringa samtal under hög belastning, såsom en storolycka eller en annan katastrof, i ett visst geografiskt område (full prioritet). Full prioritet tas i drift på begäran av polismyndigheten för 90 minuter åt gången och den kan förlängas vid behov. Trots de begränsningar som följer för sedvanliga användare av bägge prioriteter för myndighetskommunikation har alla fortfarande möjlighet att ringa det allmänna nödnumret 112.

I Danmark är inte mobiloperatörerna bundna till en viss teknisk lösning, som säkerställer prioriteten för myndighetskommunikation i mobilnätet. Vissa minimikrav har dock fastställts i avtalet om myndighetskommunikation. Det center som ansvarar för datasäkerhetsärenden (*Center for Cybersikkerhed*) säkerställer att prioriteringssystemet fungerar på ett tillfredsställande och ändamålsenligt sätt för alla parter. Centret för datasäkerhet har också till uppgift att ge stöd och handledning i informations- och telekommunikationsfrågor vid nödsituationer.

Airbus och Teracom A/S ingick i slutet av våren 2018 ett avtal, vars syfte var att modernisera Danmarks nuvarande SINE-system, som baserar sig på TETRA-nätet, genom ett nytt system där man kombinerar TETRA-nätets och kommersiella mobilnäts egenskaper till ett myndighetskommunikationsnät som möjliggör ny bredbandig kommunikation.

Norge

Även i Norge har lagstiftningen från och med år 2013 gett möjlighet för tillhandahållarna av tjänster att erbjuda abonnemang med prioritet för myndighetskommunikation till abonnenter som godkänts i förväg. Detta prioriterade abonnemang gäller samtalstjänster i 2G- och 3G-näten och den omfattar två centrala element: prioriteringsprincipen och nationell roaming. Dessa prioriteringsmekanismer är på utan avbrott. Därtill ger SIM-korten för myndighetskommunikation möjlighet att anlita förtursfaciliteten, men den har tillsvidare inte använts. De två nämnda metoderna för prioritering i den norska tjänsten för myndighetskommunikation samt nationell roaming motsvarar de författningsändringar som anknyter till tillhandahållande av myndighetskommunikationstjänsten, vilka föreslås i denna regeringsproposition och presenteras närmare i kapitel 3.3 Centrala förslag.

Även i Norge är man medveten om övergången till 4G-nät och behovet av bredbandig myndighetskommunikation vad gäller myndighetskommunikation. Följaktligen har anordnandet av bredbandig myndighetskommunikation på 700 MHz-frekvensområden på samma sätt som i Finland även väckt en debatt i Norge. Norges regering har beslutat att 700 MHz-frekvenserna i framtiden anvisas till mobila bredbandstjänster. Frekvensområdet används av digitala-tv (DTT) fram till sommaren 2021. Den norska kommunikationsmyndigheten (*Norwegian Communications Authority, Nkom*) bereder för närvarande en utdelning av frekvensområdet.

Nkom rekommenderade på sommaren 2017 till det norska kommunikationsministeriet att två 30 MHz-band av 700 MHz-frekvensområdet reserveras för kommersiella mobilnät. Nkom övervägde också att spara på en del av frekvensområdet för bredbandig myndighetskommunikation. Nkom rekommenderade dock att man på bästa sätt svarar mot myndighetskommunikationens behov med kommersiella aktörer i allmänna mobilnät. Rekommendationen ligger i linje med norska regeringens digitala strategi. Den norska regeringen beslöt att öppna två 30 MHz-frekvensband från frekvensområdet 700 MHz för kommersiella aktörer. Områdena delas ut på våren 2019.

Storbritannien och Förenta staterna

I myndighetskommunikationen i Storbritannien används ett Airwave-nät, som grundar sig på TETRA-teknologi. Företaget Airwave Solutions Limited, som tillhandahåller nätet, ägs av företaget Motorola Solutions Inc. Airwave-nätet har dedikerats ett eget frekvensområde som är i dess användning och som täcker så gott som hela landet. Airwaves användargrupp utgörs av polis-, prehospitala akutsjukvårds- och räddningsmyndigheter, och antalet användare uppgår till ungefär 300 000.

I Storbritannien befinner man sig dock i en vändpunkt vad gäller myndighetskommunikation. Avsikten har varit att övergå från det TETRA-baserade Airwave-nätet till kommersiella LTE-nät redan före år 2020. Målet för den snabba tidtabellen berodde delvis på att en avsevärd mängd av de avtal som anknyter till tillhandahållandet av Airwave-tjänsten upphör i slutet av år 2019. Påskyndandet av tidtabellen påverkades därtill av att abonnemangspriserna för tjänsten, vilka grundar sig på nuvarande TETRA, är synnerligen höga, cirka 120 euro/mån./abonnemang. Airwave ger inte heller möjlighet till bredbandig kommunikation.

I Storbritannien är avsikten att övergå till Emergency Services Network (ESN)-bredbandstjänsten, som grundar sig på 4G/LTE-nät. Vid övergången till ESN-bredbandstjänsten eftersträvas halvering av priset till en nivå på cirka 60 euro/mån. Motorola Solutions Inc skulle fungera som tjänsteoperatör i den framtida ESN-tjänsten, och också operera en del av stamnätet. Det skulle också med andra ord erbjuda *public safety*-tjänster, såsom konferenser och abonnent- och terminalapparatshantering. Därtill skulle en kommersiell mobiloperatör, EE Limited, tillhandahålla radionätsdelen av myndighetskommunikationen, det vill säga mobiltjänsten. Genom att differentiera tillhandahållarna av mobiltjänsten och stamnätet ville man säkerställa att det för att tillhandahålla myndighetskommunikation finns ett separat nät, en separat abonnents- och anordningshantering och en egen gruppssamtalsserver. Därtill vore det enklare att ordna krypteringen av kommunikationen och rangordningen av prioriteterna på detta sätt.

Avsikten är att ESN, ur slutanvändarens synvinkel, är minst lika tillförlitlig som nuvarande Airwave. Det huvudsakliga målet med projektet var användning av kommersiella tjänster. I valet av tjänster övervägdes också användning av flera operatörer bland annat med tanke på nätets totaltäckning och kortare driftsavbrott, men valet föll på en operatör, eftersom den här modellen tekniskt sett är enklare att genomföra.

I början av sommaren 2018 ändrades dock planerna för Storbritanniens myndighetskommunikation avsevärt. Tidtabellen för ESN-projektet håller på att förlängas med flera år och samtidigt är över hälften av de ungefär 340 anställda i UK Home Office:s ESN-projekt på väg att sägas upp. Också ledaren av UK Home Office:s ESN-projekt har bytts. UK Home Office och Motorola ingick i september 2018 ett avtal om stegvis utveckling av ESN-tjänsten som avses fortsätta till 2025. Dessutom är avsikten att Airwave-tjänsten ska fortsätta på samma villkor till utgången av 2022. Avsikten är att bredbandig funktionskritisk (*Mission Critical*) data tas i drift inom ett år, men övergången från Tetra till en LTE-tjänst vad gäller funktionskritiska samtal skulle skjutas upp med flera år, eftersom det fortfarande finns många centrala frågor som inte ännu lösts vad gäller funktionskritiska samtal i LTE.

Utvecklingen för Storbritanniens utvecklingsprojekt för myndighetskommunikation går i samma riktning som i Förenta staterna, där statliga FirstNet startat försäljning av funktionskritiska bredbandiga datatjänster till myndigheterna. Också i Förenta staterna ser det ut som om myndigheternas tidskritiska samtalskommunikation för en lång tid hålls i separata myndighetsnät, som det finns sammanlagt cirka 6 000 av i de olika delstaterna.

2.2.2 EU-lagstiftning

Förordningen om den inre marknaden för elektronisk kommunikation

Europaparlamentet och rådet gav den 25 november 2015 (EU) nr 2015/2120 förordningen om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (nedan förordningen om den inre marknaden för elektronisk kommunikation). Förordningen är till alla delar förpliktande och den tillämpas oförändrad i alla medlemsstater. I syfte att främja konsekvent tillämpning av förordningen har Byrån för organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (BEREC) i augusti 2016 styrkt riktlinjer som preciserar nätneutralitetsregleringen enligt förordningen (*BEREC Guidelines on the Implementation by National Regulators of European Net Neutrality Rules*, BoR (16) 127).

Förordningen om den inre marknaden för elektronisk kommunikation tillämpas framför allt på tillhandahållare av internetanslutningstjänster. Med internetanslutningstjänst avses en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som erbjuder anslutning till internet, och därigenom möjlighet till anslutning mellan praktiskt taget alla ändpunkter på internet, oberoende av vilken nätteknik och terminalutrustning som används (artikel 2.2).

Förordningen innehåller jämförelsevis strikta bestämmelser om principen om nätneutralitet (artikel 3). Vid tillhandahållandet av internetanslutningstjänster bör leverantörer av dessa tjänster behandla all trafik lika, utan diskriminering, begränsningar eller störningar, oberoende av dess sändare, mottagare, innehåll, applikation, tjänst eller terminalutrustning. Trots kravet på nätneutralitet, tillåter förordningen en rimlig trafikhantering, vars mål är att främja effektiv användning av nätresurser och optimera den övergripande kvaliteten på överföringen. De rimliga trafikstyrningsåtgärderna ska vara transparenta, diskrimineringsfria och rättproportionerliga, och de får inte grunda sig på kommersiella aspekter, utan enbart på tekniska krav som gäller kvaliteten på datatrafiken (svarstid, jitter, paketförluster och bandbredd). Med åtgärderna övervakas inte ett visst innehåll, och de får inte hållas i kraft längre än nödvändigt.

Förordningen förbjuder i princip trafikstyrningsåtgärder som är mer långtgående än rimliga trafikstyrningsåtgärder att blockera, sakta ned, ändra, begränsa, störa, försämra eller diskriminera specifikt innehåll, specifika applikationer eller tjänster eller specifika kategorier av dessa. Åtgärder som är mer långtgående än rimliga trafikstyrningsåtgärder är dock tillåtna för att iaktta tre motiverade undantag (artikel 3.3). Förteckningen är avsedd att vara uttömmande.

Begränsning av internettrafiken är tillåten i första hand då det är nödvändigt för att följa unionens lagstiftningsakter eller med unionsrätten förenlig nationell lagstiftning eller åtgärder som är förenliga med unionsrätten som ger verkan åt sådana unionslagstiftningsakter eller nationell lagstiftning (artikel 3.3a) och även då det är nödvändigt för att skydda nätets integritet och säkerhet (artikel 3.3b). Det tredje undantaget är situationer, där det är nödvändigt att vidta åtgärder som går längre än rimliga trafikstyrningsåtgärder för att förhindra en nära förestående överbelastning av nätet eller lindra effekterna av exceptionell eller tillfällig överbelastning av nätet, under förutsättning att likvärdiga kategorier av trafik behandlas likvärdigt (artikel 3.3 c).

Enligt artikel 3.5 i förordningen bör det därför stå leverantörer av elektronisk kommunikation till allmänheten, inbegripet leverantörer av internetanslutningstjänster, och innehålls-, applikations- och tjänsteleverantörer, fritt att tillhandahålla tjänster som inte är internetanslutningstjänster och som är optimerade för särskilt innehåll och särskilda applikationer och tjänster, eller en kombination av detta, om optimeringen är nödvändig för att uppfylla kraven på en särskild kvalitetsnivå för innehåll, applikationer och tjänster. Tillhandahållande av sådana andra tjänster får dock inte ha en negativ inverkan på tillgången till slutanvändarnas internetanslutningstjänster eller allmänna kvalitet. Följaktligen borde tillhandahållarna av allmän elektronisk kommunikation därför tillhandahålla sådana andra tjänster eller sluta motsvarande över-

enskommelser med innehålls-, applikations- eller tjänsteleverantörer om främjande av sådana andra tjänster, men dock endast om nätkapaciteten är tillräcklig för att de ska kunna tillhandahållas utöver de internetanslutningstjänster som tillhandahåller.

2.3 Bedömning av nuläget

Enligt en australiensisk studie (*The Quixoticity Index 2017*) är Finland ett toppland inom tidskritisk myndighetskommunikation. Finland och Förenade Arabemiraten fick mest poäng i den internationella jämförelsen, där man jämförde mobiltelenätens funktion bland annat vid tidskritisk myndighetskommunikation. I Finland fungerar myndighetskommunikationen ur total-säkerhetssynvinkel på så sätt att användningen av myndighetsnät är sektorsöverskridande och den täcker också civilfunktioner utifrån myndigheternas rekommendationer. Också sättet att ordna nätet har visat sig vara exceptionellt bra; nätet har en bred täckning, det fungerar på pålitligt sätt och i en internationell jämförelse är priset rimligt. Nätet grundar sig på TETRA-teknologi, liksom kommunikationsnät också på andra ställen i världen.

Elektronisk kommunikation har fortfarande en växande roll i tryggheten av verksamhetsförutsättningarna för de myndigheter som sköter samhällets säkerhet och kontinuitet. Förutom telefontrafiken i myndighetsnätet har myndigheternas ökade behov av trådlösa bredbandstjänster framkommit allt kraftigare under de senaste tiderna. Bredbandig dataöverföring skulle skapa utvecklings- och effektiviseringsmöjligheter för säkerhetsmyndigheterna i deras egen verksamhet. Bredbandig dataöverföring skulle möjliggöra till exempel förmedling av videobild i realtid från en olycksfalls- eller annan händelseplats, med vilken det vore möjligt att effektivare analysera och styra den resursallokering som situationen förutsätter.

Smalbandig TETRA-teknologi ger inte möjlighet till bredbandstjänster, varför det är nödvändigt att bedöma anordnandet av myndighetskommunikation till exempel i LTE-nät i fortsättningen. Det är nödvändigt att utveckla en ny myndighetskommunikationslösning, med vilken det är möjligt att följa den snabba teknologiska utvecklingen inom kommunikationsbranschen. Den grundläggande utgångspunkten är att de bredbandstjänster som myndigheterna behöver ska genomföras på så sätt att de på ett tillräckligt och maximalt kostnadseffektivt sätt svarar mot behoven hos de myndigheter som anlitar tjänsterna. Utvecklingen av säkerhetsmyndigheternas verksamhet och de utökade kraven på anknuten mobil dataöverföring förutsätter redan i den nära framtiden att kommunikationsbehoven i synnerhet i myndigheternas operativa verksamhet kan ordnas med nya lösningar med bättre dataöverföringskapacitet än i de nuvarande VIRVE-tjänsterna, vilka fungerar över hela landet och möjliggör myndighetsverksamhet också i olika störningssituationer i dataöverföringsnäten.

Säkerhetsmyndigheterna drar redan nu nytta av dataöverföringstjänster som tillhandahålls av kommersiella aktörer i sin verksamhet. De kommersiella mobilnäten har dock planerats för att allmänt svara mot behoven hos alla användare, det vill säga såväl hos konsumenter som hos företagskunder, medan säkerhetsmyndigheterna i typfallet har särskilda krav och förväntningar på tjänsternas egenskaper, driftssäkerhet och säkerhet. Tidskritisk myndighetskommunikation genomförs i myndighetsnät. Tekniskt sett vore det dock möjligt att genomföra en sådan myndighetskommunikation också i kommersiella nät.

Utveckling av en bredbandig myndighetskommunikationslösning i anslutning till ett kommersiellt nät skulle erbjuda avsevärda fördelar, då fördelarna av den teknologiska utvecklingen inom kommersiell televerksamhet med en avsevärt bredare bas kunde sammanflätas till fördel för myndighetskommunikationen. Drift i kommersiella teleföretags nät kunde också vara en kostnadseffektiv lösning. Teleföretagen har beviljats koncessioner att tillhandahålla sina mobilnät på vissa frekvensområden, som möjliggör också bredbandig kommunikation. I koncessionsvillkoren fastställs också ett visst minimitäckningsområde och i praktiken har de största

teleföretagens nät i vårt land en väldigt omfattande täckning. På de frekvensområden som redan beviljats till kommersiella teleföretag och i de redan befintliga näten vore det alltså möjligt att tillhandahålla också bredbandig myndighetskommunikation på ett sätt som täcker så gott som hela landet.

Under åren 2016–2017 gjordes en utredning om användningen av 700 MHz-frekvensområdet under ledning av kommunikationsministeriet. Till följd av denna fattades ett finanspolitiskt beslut om att auktionera 700 MHz-frekvenser till kommersiella teleföretag. Vid det tillfället lät man bli att dela ut två 10 MHz- och två 5 MHz-band. Genom att bygga ett separat nät som dedikerats till myndigheterna och som grundar sig på ett frekvensområde, hade man inte uppnått myndigheternas mål och det ansågs att det inte var ekonomiskt möjligt att genomföra ett nät som uteslutande var avsett för myndighetsanvändning. De få frekvenser som är lediga och de frekvenspolitiska lösningar som redan gjorts påverkar möjligheterna att genomföra ett separat bredbandigt myndighetsnät. Ett separat myndighetsnät skulle också förutsätta betydande investeringar, som inte direkt skulle vara till nytta för den övriga kommunikationsinfrastrukturen.

Med nya bredbandiga dataöverföringslösningar kunde man på ett ännu effektivare sätt möjliggöra en mångsidigare och högklassigare myndighetsverksamhet, om de krav som gäller driftsäkerheten och säkerheten kan uppfyllas. Eftersom kommersiella lösningar som uppfyller dessa krav inte är tillgängliga, är det nödvändigt att påbörja utveckling av nya servicelösningar och tjänster samt att med lagstiftningen säkerställa att myndighetskommunikationen genomförs i alla situationer. Det kommersiella mobilnätens användbarhet och förmåga att betjäna flera användare på samma gång ligger i princip på bra nivå, men i mobilnäten kan det förekomma regional överbelastning till exempel vid stora publikevenemang. Motsvarande belastningsproblem kan förekomma också vid storolyckor, då flera användare på samma gång försöker ringa nödsamtal och använda andra tjänster som mobilnäten tillhandahåller. Det står klart att om säkerhetsmyndigheterna vad gäller tidskritisk myndighetskommunikation övergår till att använda tjänster som tillhandahålls i kommersiella nät, borde säkerhetsmyndigheternas kommunikationsmöjligheter tryggas på en nivå som överstiger den grundläggande nivån för kommersiella tjänster. Den nuvarande lagstiftningen ålägger mobilnätens operatörer att utan undantag iakttä nätneutralitet, vilket är ett hinder för att prioritera en viss användargrupp. Med beaktande av frågor som gäller nätneutraliteten i EU-regleringen och svårigheten att förutsäga myndighetsbredbandets kvalitetskonsekvenser, vore det motiverat att ge föreskrifter om de prioriteringar och andra funktioner som effektiv myndighetskommunikation förutsätter genom bestämmelser som är förpliktande för teleföretag. Den gällande lagstiftningen ålägger inte heller teleföretagen att tillhandahålla möjlighet till roaming för myndighetsanvändning. I strävan efter en utgångspunkt där det kommersiella teleföretagets nät har en nivå som vad gäller kommunikationstjänsten motsvarar myndighetskraven får man dock inte godkänna en situation där hela myndighetskommunikationen skulle vila på ett ”icke-härdad” kommersiellt nät. Följaktligen finns det skäl att meddela föreskrifter om lösningar där myndighetskommunikationen utan undantag kan genomföras med roaming i andra nät. Tekniskt sett vore det problemfritt att installera dessa prioriteter som främjar myndighetskommunikationen i nät som använder LTE-teknologi.

3 Propositionens mål och centrala förslag

3.1 Mål

Målet med lagförslaget är att förbättra myndighetskommunikationens kvalitet och tillförlitlighet. De föreslagna ändringarna gör det möjligt att tillhandahålla en ny typ av tjänst för att uppfylla myndigheternas behov i fråga om tidskritisk bredbandskommunikation. Den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation ska genomföras med en modell där tjänste-

operatören tillhandahåller myndighetskommunikation med hjälp av tjänster som stöder tidskritisk kommunikation genom att utnyttja kommersiella teleföretags nät. Målet är att ordna tidskritisk kommunikation mellan myndigheterna på ett sätt som teknologiskt sett är bättre än det nuvarande VIRVE-tjänsten.

Målet är att den geografiska täckningen och inomhustäckningen för den nya nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation motsvarar det nuvarande VIRVE-nätets täckning. Ett ytterligare mål är att den nya servicehelheten är minst lika pålitligt som det nuvarande. Därtill är målet med propositionen att främja anordnandet av myndigheternas verksamhet så att den svarar mot framtidens behov och skapa möjligheter för att utveckla myndigheternas egen verksamhet. Avsikten är att fortsätta VIRVE-tjänsternas verksamhet fram till dess att den bredbandiga servicehelheten visat sig vara funktionell och tillförlitlig.

Propositionen har som mål att säkerställa att mobiltelenäten för övriga användare är högklassiga och tillgängliga trots tillhandahållandet av tjänster för myndighetskommunikation. Detta skulle säkerställas genom att för teleföretagen, vid sidan om de befintliga skyldigheterna som gäller användarnas kvalitet, föreskriva en särskild skyldighet att följa konsekvenserna av myndighetskommunikationen för övriga användares kvalitet på kommunikationstjänsten och rapportera om dessa till Transport- och kommunikationsverket.

Propositionen har också som mål att genomföra finanspolitiska ministerutskottets linjedragning från 18.12.2017, enligt vilket det nya bredbandiga myndighetskommunikationsnätet genomförs med en servicemodell, där ett kommersiellt teleföretag som valts genom konkurrensutsättning fungerar som nätoperatör och Suomen Erillisverkot Oy, eller ett dotterbolag till det, som tjänsteoperatör. Propositionen strävar efter att säkerställa ett harmoniserat bemötande av teleföretag och främja konkurrensen genom att reglera genomförandet av upphandlingen. Genom propositionen strävar man dessutom efter att säkerställa att kvalitetskraven på myndigheternas kommunikation även i fortsättningen uppfylls på ett funktionssäkert och kostnadseffektivt sätt.

Tidskritisk kommunikation mellan myndigheterna är av avsevärd betydelse för det finländska samhällets säkerhet, och därför är det nödvändigt att säkerställa att den aktör som valts som tillhandahållare av nättjänsten är representativ för den pålitlighet och varaktighet som är nödvändig för den nationella säkerheten. I praktiken finns det skäl att ordna konkurrensutsättning av nättjänster främst för en grupp av aktörer, som sedan tidigare bedriver koncessionspliktig televerksamhet i Finland. När upphandlingen bereds är det möjligt att närmare bedöma de nödvändiga valkriterierna.

Ett ytterligare mål med propositionen är att föra samman och harmonisera styrningen av den offentliga förvaltningens säkerhetsnätverksamhet och myndighetskommunikationsnätet till en helhet som styrs av samma lagstiftning.

3.2 Genomförandalternativ

Alternativen för att ordna myndighetskommunikationen i framtiden har varit föremål för en bred bedömning. De centrala myndigheter som ansvarar för säkerheten har i samband med utredningen av genomförandalternativen fört fram sina behov av ett riksomfattande, driftsäkert och prioriterat trådlöst bredbandigt myndighetsnät. För tillfället har det uppskattats att den bästa tekniken utgörs av LTE-tekniken, som är en av de tekniker för att genomföra mobildatanät som utnyttjats i störst utsträckning i världen. Själva nätet utvecklas snabbt och olika huvudapparater lanseras aktivt på marknaden på grund av den fina användningspotentialen för tekniken. Dessa terminalapparaters användbarhet talar också för användning av LTE-teknik också i genomförandet av myndighetskommunikation.

Valet av nät

I beredningen har sättet att genomföra bredbandig myndighetskommunikation bedömts som en central omständighet. I synnerhet har det bedömts om det finns skäl att bygga ett separat (dedikerat) nät för myndighetsanvändning, vilket motsvarar VIRVE-nätsmodellen, eller att dra nytta av kommersiella mobilnät i anordnandet av myndighetskommunikation, då det inte vore nödvändigt att bygga överlappande nätinфраstruktur. Byggande av ett eget dedikerat nät skulle också kräva att ett dedikerat eget frekvensområde reserveras för myndighetskommunikationen. Om ett frekvensband från samma område som frekvenserna för de nät som är i kommersiell användning skulle dedikeras till myndigheterna, kunde samma LTE-apparater som i de kommersiella näten utnyttjas som nät- och terminalapparater i myndighetsnätet.

På hösten 2016 inleddes under ledning av kommunikationsministeriet en beredning, vars mål var att tillsammans med de centrala myndigheter som ansvarar för säkerheten och de kommersiella teleföretagen precisera de krav som myndighetsverksamhet förutsätter i ett trådlöst nät för förmedling av meddelanden och att utreda och förbereda nödvändiga ändringar i lagstiftningen. Utredningsarbetet gällde i synnerhet den fortsatta användningen av det 700 MHz-frekvensområde som frigörs från televisionsverksamhet. I arbetet granskades tre olika huvudalternativ för att genomföra myndigheternas kommunikation: 1) Byggande av ett separat nät för myndighetsanvändning 2) En hybridmodell där myndigheterna skulle få en egen frekvens, men kommersiella nät skulle användas parallellt med det separata nätet och 3) Ett accessnät skulle skaffas av en kommersiell nätoperatör.

Genom att bygga ett separat nät som anvisats (dedikerats) till myndigheterna och grundar sig på ett frekvensområde (t.ex. 700 MHz) hade man inte uppnått myndigheternas mål och det ansågs att det inte var ekonomiskt möjligt att genomföra ett nät som uteslutande var avsett för myndighetsanvändning. De få frekvenser som är lediga och de frekvenspolitiska lösningar som redan gjorts påverkar genomförandet av ett separat bredbandigt myndighetsnät. Ett separat myndighetsnät skulle också förutsätta betydande investeringar, som inte direkt skulle vara till nytta för den övriga kommunikationsinfrastrukturen.

Vad gäller myndighetsverksamhet beslöt sig utredningsgruppen för att framställa att ett nytt trådlöst bredbandsmyndighetsnät, med de krav som myndigheterna ställt, bäst kan genomföras med den så kallade tjänsteoperatörsmodellen och genom att konkurrensutsätta kommersiella teleföretags (tjänsteoperatörers) trådlösa bredbandsnät. I så fall skulle det inte vara nödvändigt att bygga överlappande radionätsinfrastruktur. I denna lösning är det möjligt att dra fördel av den kommersiella kommunikationsinfrastrukturens skalfördelar i uppföljningen av utvecklingen direkt till förmån för myndighetskommunikationen och de investeringar som hänförs till myndighetskommunikation skulle vara till fördel för den allmänna kommunikationsinfrastrukturen. Följaktligen kombinerar den myndighetskommunikationslösning som drar nytta av kommersiella nät fördelarna av myndighetskommunikationen och kommersiell mobilnätverksamhet och bedömd som en helhet är lösningen kostnadseffektiv. År 2017 auktionerades 700 MHz-frekvensområdena till kommersiella teleföretag, för vilka man ville trygga möjligheten att i ett tidigt skede dra nytta av och utveckla 5G-teknik. Som en följd av denna lösning som är ansluten till en övergripande fördel för samhället, med vilken man ville trygga nyttorna av den digitalisering som är föremål för snabb utveckling för en maximalt bred medborgarkrets, uteslöt man i praktiken vad gäller myndighetskommunikation det alternativ att man i Finland för myndighetsfaciliteterna bygger ett nytt statsägt bredbandigt myndighetsnät på ett eget frekvensområde. Följaktligen har utgångspunkten för beredningen av myndighetskommunikationen varit att den nya mobila myndighetsnätslösningen som ska utvecklas grundar sig på ett bredbandigt radioaccessnät som skaffas genom konkurrensutsättning av kommersiella aktörer. Tekniskt sett och också med författningsändringar som ska utredas närmare, vore det möjligt att för myndighetsanvändning i det kommersiella nätet genomföra de prioriteringar

som gäller datatrafik vilka myndighetsverksamheten förutsätter genom vilka kvaliteten och tillgången på myndighetskommunikation prioriteras. Dessutom vore det möjligt att genomföra nationell roaming som främst behövs vid tekniska störningssituationer i det valda nätet. Det som återstår att utreda är hur det vore ändamålsenligt att anordna tjänstedriften för kommunikationstjänster som främjar myndighetsverksamheten.

Tjänsteoperatörsmodellen

Finansministeriet tillsatte i mars 2017 en bredbandig utredningsgrupp, där de centrala förvaltningsområdena inom myndighetskommunikation och teleföretag var företrädare, i syfte att utreda olika lösningsalternativ och kraven för att ordna tjänstedriften. I utredningen kartlades det mest ändamålsenliga sättet att säkerställa att de myndighetskrav som anknyter till myndighetskommunikation uppfylls i tjänsteoperatörsverksamheten. Utredningsgruppen granskade fem olika tjänstemodeller, som omfattade en lösning som enbart grundade sig på en kommersiell aktör, en lösning som grundade sig enbart på en myndighetsaktör och modeller som kombinerade dessa alternativ. Valet av tjänsteoperatörsmodell har en central inverkan på tillhandahållandet av tjänsten, eftersom tjänsteoperatören fastställer tjänstens produkter och prissättningen och producerar leverans- och stödprocesserna och produktionen antingen själv eller som underleverans.

Olika alternativ jämfördes i synnerhet utifrån de funktionella kriterier som ställts av tjänstens framtida användarmyndigheter. Jämförelsen gjordes utifrån sammanlagt 25 olika kriterier. Kriterierna gällde följande huvudfaktorer; genomförande av myndighetsstyrningen, det personalarbete som lämnar kvar hos myndigheten själv; möjligheten att påverka prissättningen av tjänsterna och styrningen av investeringar, hanteringen av VIRVE-övergången, det vill säga migration från nuvarande VIRVE-tjänster till nya tjänster; en förmåga att flexibelt genomföra egna nätlösningar som grundar sig på myndigheternas olika behov; omständigheter som anknyter till hanteringen av säkerhet och kontinuitet; sakkunnighet inom myndighetssamarbete och myndigheternas förtroende för olika aktörer; och en förmåga att integrera myndigheternas egna tjänster för tillhandahållande i mobilgränssnittet och att hantera tjänstekedjan.

På praktisk nivå handlar skillnaden mellan de olika modellerna om de apparaturer och funktionaliteter vilka tillhandahållaren av det kommersiella mobilnätet (teleföretaget) skulle ansvara för och de som eventuellt den statliga tjänsteoperatören som är i direkt kontakt med användarmyndigheterna skulle ansvarar för. Det gemensamma för alla modeller är de kostnadsbesparingar som följer av utnyttjandet av ett radioaccessgränssnitt som delvis eller helt delas med kommersiell televerksamhet i jämförelse med ett dedikerat eget nät. En väldigt avsevärd del av alla bygg- och underhållskostnader för mobilnät utgörs av basstationsnätet, varför det genom att dra nytta av det redan befintliga radioaccessnätet vore möjligt att minimera onödiga överlappande investeringar.

Utredningsgruppen rekommenderade i maj 2017 till finansministeriet att tjänsteoperatörsmodellen väljs från den grupp av affärsverksamhetsmodeller som fått flest poäng i jämförelsen; en tjänsteoperatörslösning som grundar sig på ett statligt företag, en lösning som uteslutande grundar sig på en myndighetsaktör och ett kommersiellt teleföretag som tjänsteoperatör. Utredningsgruppen konstaterade att man inte mellan tjänsteoperatörsmodellerna kan peka ut någon tydlig skillnad vad gäller utgifterna för användarna, eftersom huvuddelen av kostnaderna uppkommer av en nättjänst, som enligt det tidigare valet konkurrensutsätts. Bland valfaktorer-na beaktades kostnadseffektivitetssynvinkeln, som förts fram som en omständighet som talar för valet. Utredningsgruppen konstaterade också att tjänsteoperatörens roll, uppgifter och ställning ändras med tidens gång, varför det kan vara ändamålsenligt att revidera tjänstedriften, då det nya myndighetsnätet och de nödvändiga funktionskritiska tjänsterna byggs så att de är förenliga med visionen. I den fortsatta beredningen valdes det alternativt som grundar

sig på en myndighetsaktör bort, eftersom det konstaterades att det är resurs- och tidskrävande att bygga upp det specialkunnande som det kräver vid statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori (i fortsättningen *Valtori*).

I jämförelsen av funktionaliteter konstaterades det att en modell som grundar sig på ett statligt företag, i praktiken Suomen Erillisverkot Oy (nedan ERVE-modellen) skulle erbjuda myndigheterna den största friheten och flexibiliteten och den bästa kontrollen för säker lagring av myndigheternas uppgifter och trafikstyrning. I ERVE-modellen vore det också lättast att byta nätoperatören, då SIM-korts- och terminalapparatsinställningarna skulle bevaras oförändrade vid bytet. I ERVE-modellen ligger definitionen av tjänsten och prissättningen nära användarorganisationen – styrningen av produktutvecklingen är möjlig som ett nära samarbete mellan tjänsteoperatören och användarorganisationerna. Å andra sidan kan nätoperatören också i övriga modeller producera en liknande tjänste- och produktutvecklingsnivå, om detta krävs på ett avtalstekniskt plan. Därtill uppkommer högklassigt kunnande inom drift av kommunikationsnätinfrastruktur i ERVE-modellen.

En modell där en kommersiell operatör skulle producera en övergripande tjänst skulle å sin sida vara tydligast. I denna skulle hela tjänsten levereras av enbart en aktör, då alla funktioner skulle utkontrakteras till ett kommersiellt teleföretag. Å andra sidan skulle också all kontroll såväl vad gäller användarvillkor som trafikroutingen finnas hos den kommersiella aktören. Man borde undvika en situation där radionätsleverantören övervakar kvaliteten på den egna tjänsten, då det kunde vara nödvändigt att inrätta en separat tillsynsaktör. I andra modeller än teleföretagsmodellen omfattar tjänsteoperatörens roll också övervakning av radionätsverksamheten och -kvaliteten. Därtill bedömdes en mellanform av dessa modeller, mobilnätsoperatör-modellen (*Light MVNO, Mobile virtual network operator*).

Som avslutning på utredningsarbetet gjordes ännu på hösten en ekonomisk jämförelse av de olika modellerna, eftersom fokus i det utredningsarbete som slutförts på våren låg på funktionella krav, då den ekonomiska granskningen fick mindre uppmärksamhet. I den utredning som finansministeriet låtit utföra och som slutfördes i oktober 2017 bedömdes det att kostnaderna för ERVE-modellen är enbart en aning högre än i övriga modeller, i förhållande till vilka ERVE i den tidigare utredningen klart och tydligt konstaterats vara primär vad gäller övriga omständigheter. I alla modeller skulle priset per abonnemang sjunka då antalet abonnemang ökar och därtill skulle det större antalet abonnemang utjämna skillnaden i kostnaderna per abonnemang mellan modellerna. I en modell med en övergripande tjänst som genomförs av en kommersiell operatör hade kostnaderna varit en aning lägre än i övriga modeller. Light MVNO-modellen är en mellanform av dessa modeller också vad gäller kostnader, men den löser inte alla funktionalitetsutmaningar och erbjuder inte heller någon väsentlig kostnadsfördel.

Uppgången i antalet abonnemang har oberoende av modell en avsevärd sänkande inverkan på kostnaderna enligt abonnemang på tjänsten. Det centrala resultatet av utredningen var att de ekonomiska skillnaderna mellan olika modeller var små (ungefär 5–10 procent) i visionen för år 2025, då antalet abonnemang överstiger 40 000. Bedömningen om fördelningen av affärsverksamhetshelheten mellan nätoperatören och tjänsteoperatören är att kostnaderna för nät-driften skulle stå för ungefär 90–95 procent av de totala kostnaderna och tjänsteoperatörens andel skulle stå för 5–10 procent av helheten.

I de utredningsarbeten som beredde denna proposition har man följaktligen granskat hur det i olika lösningar tekniskt, funktionellt och kostnadseffektivt sett är möjligt att genomföra de myndighetskrav som anknyter till tidskritisk kommunikation. De frågor som ska granskas i denna proposition utgörs främst av de behörighets- och ansvarsfrågor som anknyter till verksamheten och olika lösningars konsekvenser för den nationella telekommunikationsmarknaden. I samband med ansvars- och behörighetsfrågan bedöms också tjänsteoperatörens upp-

gifter i förhållande till utövandet av offentlig makt (GL 124 §). Därtill granskas möjligheten att byta tjänstetillhandahållare i anknytning till olika modeller, det vill säga att undvika så kallat leverantörsberoende ("vendor lock").

3.3 De viktigaste förslagen

Finanspolitiska ministerutskottet har 18.12.2017 utifrån utredningar dragit upp riktlinjer om att myndighetskommunikationen i fortsättningen genomförs som en tjänstemodell, där ett kommersiellt teleföretag som valts genom konkurrensutsättning fungerar som nätoperatör och Suomen Erillisverkot Oy (ERVE) eller ett dotterbolag till det som tjänsteoperatör. För att möjliggöra denna myndighetskommunikationsmodell ska man stifta en ny kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation och tillhandahållande av nättjänsten. Tjänsteoperatören skulle tillhandahålla kommunikationstjänsten och det kommersiella teleföretaget nättjänsten. De nödvändiga lagändringarna skulle på motsvarande sätt göras på så sätt att regleringen av tjänstedriften skulle ingå i säkerhetsnätslagen, medan bestämmelserna om tjänsteoperatören och övriga teleföretag skulle införas i kommunikationstjänstlagen. I kommunikationstjänstlagen skulle man dock bevara den gällande regleringen om myndighetsnät så gott som oförändrad, eftersom avsikten med det nuvarande VIRVE-tjänsterna är att verka parallellt med den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, under en övergångstid, fram till dess att det nya nätet kan tas i drift fullt ut. Därtill föreslås det att det, genom de ändringar som föreslås för de nämnda lagarna, utfärdas bestämmelser om konkurrensutsättning av det kommersiella teleföretaget och andra väsentliga ärenden som är väsentliga med tanke på anordnandet av tjänsten.

Genom regeringens proposition föreslås nödvändiga ändringar i båda lagarna för att man ska kunna tillhandahålla en ny typ av bredbandig tjänst för myndighetskommunikation genom att utnyttja kommersiella teleföretags nät. Genom lagändringarna möjliggörs företräde till tillgång och förtur som möjliggör tillgång till nättjänster med anknytning till myndighetskommunikation samt prioritering av kommunikationens kvalitet i syfte att förbättra förmågan att klara av hög belastning inom myndighetskommunikationen. Dessutom möjliggörs nationell roaming i situationer då det primära nätet inte är tillgängligt. Dessa är nödvändiga för att garantera kvaliteten på och tillgången till den nya tjänsten för myndighetskommunikation. I propositionen föreslås däremot inga bestämmelser om praktiska detaljer i anslutning till ordnandet av den nya tjänsten och som under styrning av finansministeriet skulle fastställas genom konkurrensutsättning av nätoperatör samt genom avtalsförhandlingar mellan tjänsteoperatör och nätoperatör.

Regeringens proposition är teknikneutral bl.a. i fråga om terminalapparaterna. Syftet med myndighetskommunikationen är att de tjänster som myndigheterna behöver ska kunna integreras i samma terminalapparat. Syftet är också att den nya servicehelheten ska möjliggöra VIRVE-tjänstens nuvarande egenskaper, som är bl.a. myndigheternas gemensamma samtalsgrupper, en allmän anropskanal och tillräcklig kryptering.

De ändringar som föreslås i kommunikationstjänstlagen

I kommunikationstjänstlagen föreslås bestämmelser om tillhandahållande av en nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation. En nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation tillhandahålls av ett teleföretag som tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (enligt den föreslagna 8 § 2 mom. i säkerhetsnätslagen Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det) med beaktande av kraven i säkerhetsnätslagen har valt genom ett upphandlingsförfarande. Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska vid hög belastning på kommunikationsnätet säkerställa tillgången till tjänsten för myndighetskommunikation samt prioritet för kom-

munikationens kvalitet i framför annan kommunikation. Tillgången till tjänsten bör tryggas så att myndighetsabonnemang har prioriterad tillgång till tjänsten framför andra abonnemang (*företräde till tjänsten*) samt genom att vid hög belastning på kommunikationsnätet anvisa eller överföra nätets resurser till myndighetsabonnemang (*förtur som möjliggör tillgång till tjänsten*). Prioritet för kvaliteten säkerställs i sin tur genom prioritering av myndighetskommunikationen i mobilnätet så att annan kommunikation inte ska utgöra hinder för den kvalitetsnivå som krävs för myndighetsabonnemangens kommunikation i kommunikationsnätet (*prioritet för kommunikationens kvalitet*). Tillhandahållaren av nättjänsten för myndighetskommunikation har således två skyldigheter, av vilka den ena gäller tillgången till kommunikationen och den andra dess kvalitet. För dessa används nedan ett gemensamt begrepp *prioriteter för myndighetsabonnemang*. Genom prioriteter för myndighetsabonnemang sänks dock inte den allmänna tillgången och kvalitetsnivån för övriga användare, dvs. för de sedvanliga kommersiella kommunikationstjänsterna. Med prioriteter för myndighetsabonnemang tryggas tidskritisk kommunikation för myndigheterna i situationer där nätet har hög belastning och där nätets kapacitet inte fullt ut räcker för alla användare.

Införandet av företräde och förtur till tjänsten skulle kunna automatiseras genom att fastställa tröskelvärden i nätet eller så kan införandet ske från fall till fall, då förhållandena så kräver.

Som en följd av att myndighetskommunikationens kvalitet prioriteras är det möjligt att kvalitetsnivån för någon annan kommunikationstjänst än myndighetsabonnemang sjunker tillfälligt, då det ska säkerställas att kvalitetsnivån för myndigheternas tidskritiska kommunikation bevaras som högklassig, tidskritisk och snabb kommunikation.

Med prioriteter för myndighetsabonnemang vore det möjligt att avgränsa övriga användares tillgång till nätet eller användning av nätet enbart i den omfattning som är nödvändig för att trygga tillgången till myndighetsabonnemangstjänst vid hög belastning. Vid hög belastning kunde teleföretaget, i syfte att trygga myndighetskommunikationen, hindra att andra användare kopplas till nätet, avbryta anslutningen eller överföra den till ett annat nät.

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, dvs. det teleföretag som valts genom konkurrensutsättning, borde vid genomförandet av prioriteter för myndighetskommunikation säkerställa att övriga användares tillgång till kommunikationstjänster eller den allmänna kvaliteten på dessa inte försämras. Till exempel konsekvenser som är kortvariga och inte upprepas regelbundet ska dock inte ses som försämring av tillgången till tjänsten och dess kvalitet. Tjänsteoperatören (ERVE) ska följa med användningen av prioriteter för myndighetskommunikation samt de konsekvenser som tillhandahållandet av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation har på andra användares tillgänglighet till tjänsten, nätets prestationsförmåga och kapacitetsutnyttjandegraden och på Transport- och kommunikationsverkets begäran leverera en beskrivning av verkställandet av myndighetsfaciliteter samt en uppskattning av deras effekter på andra användare. Med detta säkerställs det att nätkapaciteten räcker också för att tillhandahålla andra tjänster utöver nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation. Detta skulle vara en precisering av skyldigheten att säkerställa en högklassig tjänst, vilket fastställs i 243 § i kommunikationstjänstlagen.

Transport- och kommunikationsverket övervakar i princip fullgörandet av de skyldigheter som fastställts i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, till exempel kvaliteten på kommunikationstjänsten för övriga användare. Transport- och kommunikationsverket skulle inte heller i fortsättningen övervaka kvaliteten på myndighetsabonnemangen, utan detta ärende skulle fastställas i ett avtal mellan tjänsteoperatören och teleföretaget.

Oförutsägbara avbrott orsakar en allvarlig osäkerhet vad gäller tjänstens användbarhet. Planerade avbrott ska myndighetsanvändarna emellertid informeras om i tillräckligt god tid för att

kunna beakta dessa i verksamheten. På grund av det som anförts ovan ska det nät som myndigheterna använder säkerställas med hjälp av olika åtgärder. Kommersiella nät kan förstärkas på ett ändamålsenligt sätt så att de motsvarar de funktionella kraven på beredskap och säkerhet hos dem som använder nätet. Dessutom föreslås det bestämmelser också om nationell roaming i lagstiftningen. Nationell roaming möjliggör inte omärkbart nätbyte, men med hjälp av den kan man avsevärt förbättra säkerheten i fråga om kommunikationen vid planerade och oplanerade avbrott i det primära nätet. I syfte att förbättra tillgången och användbarheten vad gäller myndighetstrafik i kommersiella nät borde nationell roaming tillåtas för myndighetskommunikation. Andra teleföretag än det som vunnit konkurrensutsättningen borde på begäran, med rimliga villkor, ge rätt att använda ett mobiltelenät inom finskt territorium till tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) för att möjliggöra myndighetskommunikation. I praktiken bör man komma överens på förhand om genomförandet av roaming. Genom bestämmelsen hänvisas således inte till att en begäran om roaming alltid ska framställas skilt från fall till fall, utan att teleföretaget på begäran ska ordna möjlighet till roaming som ska vara tillgänglig då ett användningsbehov aktualiseras. Ett i paragrafen avsett teleföretag borde därtill i samband med roaming utifrån en separat begäran erbjuda ovan beskrivna prioriteter för myndighetskommunikation. Skyldigheten att erbjuda nationell roaming skulle gälla situationer där mobilnätet för tillhandahållare av nät-tjänsten med anknytning till myndighetskommunikationen inte är i användning. I praktiken skulle detta innebära antingen ett fel på nätet eller under vissa förutsättningar också fysiska skuggområden i nätet.

Om ett annat teleföretag än den nätoperatör som vunnit konkurrensutsättningen och tjänsteoperatören inte kan komma överens om villkoren för tillhandahållande av nationell roaming för myndighetskommunikation, ska Transport- och kommunikationsverket besluta om villkoren på yrkande av en part. Transport- och kommunikationsverket beslutar om skäliga villkor för båda parter. Ett av dessa villkor kan också gälla prissättningen och om parterna inte kan enas, kan Transport- och kommunikationsverket i så fall även fastställa den skäliga avgift som ska tas ut för nationell roaming, med stöd av en prisjämförelse som kan grunda sig på de avgifter som tas ut för roaming i Finland i fråga om abonnemang från andra EU- och EES-stater (*inbound roaming*). Mer specifikt uttryckt kan prisjämförelsen grunda sig på de avgifter som tas ut för direkt nyttjanderätt av roamingtjänster på partihandelns nivå och som teleföretag i Finland tar ut av operatörer för mobilnät för tillhandahållande av roamingtjänster på detaljhandelns nivå till roamingkunder i Finland, vilkas hemnät finns i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Prisjämförelsen ska endast grunda sig på kommersiella priser. På de roamingtjänster som erbjuds roamingkunder från EU- och EES-länder tillämpas bestämmelser om maximavgifter för roaming på parti- och detaljhandelns nivå som grundar sig på EU:s roamingförordning (EU) nr 531/2012. Att använda avgifter som tas ut av operatörer från EU- och EES-området som grund för prisjämförelsen garanterar också åtminstone en skälig ersättning för partitjänsten och även det att partitjänsten inte behöver produceras till ett värde som underskrider kostnaderna.

Med ändringen av kommunikationstjänstlagen föreslås det att bestämmelser utfärdas också om hur beslut fattas om de grupper som använder den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation. Enligt förslaget skulle kommunikationsministeriet fatta beslut om användargrupperna efter att ha hört finansministeriet. Tjänsteoperatören skulle bevilja abonnemang och årligen eller på begäran avge en rapport om användargrupperna till Transport- och kommunikationsverket.

De ändringar som föreslås i säkerhetsnätslagen

I propositionen föreslås det att myndighetsradionätstjänster, det vill säga VIRVE-tjänster, enligt statsrådets förordning om anordnande av statens gemensamma informations- och kommuni-

kationstekniska tjänster i fortsättningen skulle vara säkerhetsnätstjänster enligt säkerhetsnätslagen och att bestämmelser som VIRVE-nätet och -tjänster skulle läggas till säkerhetsnätslagen och den förordning om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (nedan säkerhetsnätsförordningen, 1109/2015) som utfärdats med stöd av den. I samband med lagen skulle 12 § om VIRVE-tjänsteproduktion i TORI-förordningen på motsvarande sätt upphävas. Den föreslagna ändringen skulle innebära att samma bestämmelser tillämpas på VIRVE-tjänster och på tjänsteproduktionen som för övriga säkerhetsnätstjänster och tjänsteproduktionen så som närmare föreskrivs i säkerhetsnätsförordningen.

Genom det tillägg som ska fogas till bestämmelsen om tillämpningsområdet i säkerhetsnätslagen ska dessutom den nya tidskritiska bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation börja omfattas av tillämpningsområdet för säkerhetsnätslagen. Enligt det föreslagna tillägget ska på informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband tillämpas det som föreskrivs om säkerhetsnät och användningen av dess tjänster i säkerhetsnätslagen.

Till följd av dessa ändringar får myndigheterna en i 2 och 3 § i säkerhetsnätslagen beskriven skyldighet att använda VIRVE-tjänster samt de nya informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas mobilkommunikation som fungerar i ett kommersiellt nät. Ansvar för styrningen av tjänsterna och tjänsteproduktionen ska överföras till finansministeriet i enlighet med 14 § i säkerhetsnätslagen. Ändringen påverkar inte kvaliteten på nuvarande tjänster, kostnaderna eller tjänsteproduktionen.

Suomen Erillisverkot Oy eller ett av Suomen Erillisverkot Oy helägt dotterbolag är tillhandahållare av VIRVE-tjänster och det kommer också att tillhandahålla informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband. Det föreslås bestämmelser om detta i 8 § säkerhetsnätslagen. I paragrafens 1 mom. föreskrivs från tidigare att Valtori är tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster för säkerhetsnätet. På motsvarande sätt ska de tillägg som gäller VIRVE-tjänsterna och den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation även utföras i 9 § som gäller uppgifterna för den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster. Även till 12 § som gäller beredskapsskyldighet och 20 § som gäller tjänsteansvar föreslås nödvändiga hänvisningar till ERVE som tjänsteproducent och som avses i 8 §, varvid de skyldigheter som anknyter till beredskap samt de författningar som gäller tjänsteproducentens och dess underleverantörers straffrättsliga tjänsteansvar även kommer att gälla ERVE. Till 16 § som gäller ägarstyrning föreslås dessutom preciseringar i fråga om ERVE:s och dess dotterbolags ägarstyrning.

Därtill föreslås det att små ändringar av teknisk karaktär görs i säkerhetsnätslagen. Det föreslås att nuvarande 2 mom. i 4 § i gällande lag utvidgas innehållsmässigt på så sätt att alla i säkerhetsnätslagen avsedda tillhandahållare av säkerhetsnätstjänster (Suomen Erillisverkot Oy jämte dotterbolag och Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori) och deras underleverantörer, med godkännande av finansministeriet, skulle få använda säkerhetsnätet då de utför uppgifter enligt säkerhetsnätslagen. På grund av ändringen slopas lagens 11 § 2 mom. då det blir onödigt i och med ändringen av 4 § 2 mom. som blir 4 § 3 mom. Dessutom föreslås att det till 4 § fogas ett nytt 2 mom., varav följer att det nuvarande 2 mom. blir ett nytt 3 mom. Enligt det nya 2 mom. föreskrivs att informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet (VIRVE-tjänster) och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband (den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation) även kan användas av andra än de användare som lyder under användningsskyldigheten i säkerhetsnätslagen, om de har beviljats ett myndighetsabonnemang som avses i 250 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

4.1.1 Konsekvenser för statsfinanserna

Suomen Virveverkko Oy, som är en del av Suomen erillisverkot-koncernen (ERVE) och i sin helhet ägs av staten samt omfattas av ägarstyrningen vid statsrådets kansli, ansvarar för ägandet av det nuvarande VIRVE-nätet och -tjänsterna, driften och tillhandahållandet av tjänster till användarorganisationerna. Den årliga omsättning som motsvarar Suomen Virveverkko Oy:s driftsutgifter uppgår till cirka 25 miljoner euro med vilket det har varit möjligt att upprätthålla ett nät som motsvarar användarnas krav samt att tillhandahålla VIRVE-tjänster för ca 40 000 användare. Användarnas abonnemangs- och serviceutgifter täcker årligen ca 68 procent av driftskostnaderna för den nuvarande VIRVE-servicehelheten. Den återstående delen på ungefär 32 procent (8,1 miljoner euro, inkl. moms) täcks med pris- och underskottsstöd som anvisas ur statsbudgeten. Anslaget för pris- och underskottsstöd har från och med statsbudgeten för 2018 överförts från inrikesministeriets till finansministeriets huvudtitel. Pris- och underskottsstödet har hänförs till intäkter av VIRVE:s affärsverksamhet vid sidan om de abonnemangsavgifter som ska tas ut av kunderna. Genom detta förfarande har pris- och underskottsstödet hänförs till förmån för alla användaraktörer. Utöver pris- och underskottsstödet stöds VIRVE Oy:s verksamhet koncerninternt med ett koncernbidrag, vars belopp under de tre senaste åren uppgått till 1–3 miljoner euro per år. Genom ett ökat antal användare, statens pris- och underskottsstöd samt stöd till investeringar har abonnentavgiften för VIRVE-abonnemanget som används mest hållit sig på en stabil och förutsägbar nivå sedan år 2006. För närvarande är det subventionerade priset på den abonnemangstyp som används mest 30,50 euro per månad för användaren.

Drift av en sådan stor datateknisk infrastruktur som VIRVE-tjänsten utgör kapitalintensiv verksamhet. Av VIRVE:s årliga kostnader utgörs 75 procent av köpta tjänster från teleföretag och andra kommersiella tjänsteproducenter. Betydande när det gäller investeringarna är att det är fråga om olika former av livscykelhantering inom infrastrukturen. De ekonomiska användningstiderna för nätelement är till exempel för servrar högst fem år, men för basstationer och centraler upptill femton år. Investeringarna i VIRVE under det ursprungliga byggnadsskedet var 156 miljoner euro. De årliga underhållsinvesteringarna i nätutrustning och program uppgår till ca 10 miljoner euro. Investeringarna har fördelat sig så att koncernbidragens andel för ERVE-koncernen har uppgått till ca 1-3 miljoner euro per år och investeringarna har täckts genom användaravgifter till ett belopp av ca 1-2 miljoner euro per år. Med tanke på upprätthållandet av VIRVE-nätet har Försörjningsberedskapscentralens investeringsstöd, som har beviljats i enlighet med investeringsprogrammen för VIRVE, haft en väsentlig betydelse. Finansieringen i form av investeringsstöd har uppgått till ca 6 miljoner euro per år. Försörjningsberedskapscentralens investeringsstöd upphörde 2017 och någon fortsatt finansiering har inte beviljats. För att säkerställa användbarheten och upprätthållandet av den nuvarande VIRVE-tjänsten har finansministeriet i planen för de offentliga finanserna för 2019-2022 föreslagit att den nuvarande pris- och underskottsgottgörelsen fortfarande ska beviljas till det nuvarande beloppet av 8,1 miljoner euro på årsnivå tills den nya tjänsten har ersatt den nuvarande VIRVE-tjänsten helt och hållet.

Vid beredningen av den nya VIRVE 2.0-servicelösningen, som denna regeringsproposition möjliggör, har dess ekonomiska konsekvenser jämförts med nuläget. Man har utfört jämförande beräkningar av det sammanlagda priset på det nya abonnemanget och det icke-subventionerade priset på nuvarande VIRVE-abonnemang. Jämförelsen resulterade i bedömningen att den nya servicehelheten vad de totala kostnaderna beträffar kan vara förmånligare än den nuvarande VIRVE-servicehelheten, varvid också abonnemangspriset kan vara lägre än

totalkostnaden för nuvarande VIRVE-abonnemang. Det finns fortfarande stora osäkerhetsfaktorer i denna bedömning. Då utredningarna utfördes var teleföretagens bindande prisofferter för det nya abonnemanget nämligen inte ännu tillgängliga utan de blev klara först vid konkurrensutsättningen. De priskalkyler som använts under beredningen baserar sig på en expertutredning som utfördes 2017 där prisuppgifterna har samlats in utgående från intervjuer med teleföretag och leverantörer av anläggningar.

I prissättningen av den nya tjänsten kommer en betydande roll att spelas av hur de kommersiella operatörsnätens geografiska och inomhustäckning utvidgas så att de motsvarar VIRVE:s nuvarande täckning. Under beredningsarbetet har det kommit fram att den geografiska 4G-täckningen i teleföretagens nuvarande mobilnät uppgår till cirka 75–85 procent av Finlands areal, medan VIRVE-tjänstens täckning är 96 procent. Under beredningen har användarmyndigheterna ställt ett krav om att den nya tjänsten ska ha en geografisk och inomhustäckning som motsvarar nuvarande VIRVE-täckning.

I denna regeringsproposition föreslås inte några bestämmelser om de praktiska detaljerna för hur den nya tjänsten ska ordnas. De detaljer som gäller sättet att genomföra utvidgningen av nätet och kostnadsfördelningen fastställs under finansministeriets styrning genom konkurrensutsättning av nätoperatör samt genom avtalsförhandlingar mellan tjänsteoperatör och nätoperatör. En utvidgning av den geografiska täckningen för nätet som motsvarar myndigheternas krav vore möjlig att genomföra på marknadsvillkor, dvs. så att nätoperatören svarar för finansieringen av utvidgningarna och att kostnaderna till fullt belopp läggs på priset på den tjänst (abonnemang) som tillhandahålls. Ett annat alternativ är till exempel att utvidgningarna utförs, åtminstone delvis, genom statliga investeringar och att utvidgningarna förs till tjänsteoperatörens balansräkning. Ett tredje alternativ är att nätet utvidgas och förstärks såväl på marknadsvillkor som vid behov även med statliga investeringar. I de två senare alternativen är konsekvenserna av nätutvidgningen för abonnemangets pris beroende av den princip som följs vid utvidgningen. Nätutvidgningens konsekvenser för abonnemangsprissättningen klarnar således slutligen först vid konkurrensutsättningen och vid därpå följande bedömning av vilket sätt som är mest ändamålsenligt för genomförandet av nätutvidgningen med avseende på statens totalkostnader och funktioner.

Om utvidgningen av nätet genomförs på marknadsvillkor kommer dess värde att fastställas som en del av abonnemangspriset i konkurrensutsättningen. Det är ändamålsenligt att genomföra utvidgningen så att man i arbetsfördelningen mellan den statsägda tjänsteoperatören och den kommersiella nätoperatören beaktar skalfördelarna av de delar som byggs av teleföretagen, den sammanvändbarhet som byggs in i infrastrukturen och som är så bred som möjligt samt den aspekt som gäller konkurrensutsättning av nätoperatören i framtiden. Med tanke på hanteringen av kostnadskonsekvenserna av genomförandet av utvidgningsinvesteringarna under projektskedet kommer frågor som gäller avtalets längd och den fortsatta användningen av utvidgningsdelen att utredas i synnerhet i en situation där ett beslut om att byta nätoperatör fattas som ett resultat av en ny konkurrensutsättning. Då är det möjligt att det teleföretag som utfört utvidgningen hyr ut sin infrastruktur till en eventuell ny nätoperatör som väljs vid följande konkurrensutsättning. Enligt preliminära beräkningar är avtalsperioden med den nätoperatör som konkurrensutsätts ca 7-10 år, vilket är något längre än normal offentlig upphandling. En längre avtalstid grundar sig på tryggheten av en kontinuerlig myndighetsverksamhet och bl.a. på en tid av ca 7 år under vilken basstationerna byts ut. Det är ekonomiskt att placera in byte av nätoperatör vid tidpunkten för byte av de första utvidgningarna.

Om nätet utvidgas med statliga investeringar, kan utvidgningarna även föras till tjänsteoperatörens balansräkning. Då ansvarar också tjänsteoperatören för att en eventuell gemensam användning av infrastrukturen ordnas utan diskriminering.

De modeller för prissättningen för slutanvändarna som uppgjordes under den inledande fasen 2017 baserar sig på att genomförandet av den nya tjänsten ska täckas med traditionell projektfinansiering som anvisas ur statsbudgeten, varvid de kostnader som behövs för inrättandet av tjänsten avskrivningstekniskt inte läggs på priserna för slutanvändarnas abonnemang. I förstudien till utvecklandet av den nya servicelösningen bedömdes det direkta investeringsbehovet för utvecklandet, vilket särskilt riktar sig till tjänsteoperatörens egen förmåga att bygga upp kapaciteten. Utifrån utförda utredningar kom man fram till att investeringsbehovet för byggandet av tjänsteoperatörens kapacitet uppgår till sammanlagt 18,5 miljoner euro. Investeringen fördelas så att behovet är sammanlagt 14,2 miljoner euro åren 2019-2022 och ca 3,55 miljoner euro på årsnivå. Under den första investeringsperioden bygger man upp tjänsteoperatörens tekniska kapacitet för hantering och tillhandahållande av tjänsten. Under åren 2023-2025 behövs dessutom ca 4,3 miljoner euro, med hjälp av vilket det blir möjligt att utveckla tjänsterna vidare och ta dem i bruk på ett mera omfattande sätt och slopa den nuvarande VIRVE-tjänsten. Hösten 2018 kom man fram till att utvecklandet av tjänsteoperatörens kapacitet till fullt belopp ska täckas genom Suomen Erillisverkot Oy:s egen finansiering. En ändring av investeringsmodellen har inte några direkta konsekvenser för kostnaderna för byggandet av servicehelheten, men den kommer att höja priserna för slutanvändarnas abonnemang jämfört med de ursprungliga beräkningarna.

Utifrån bedömningar kan man genom att ersätta VIRVE-tjänsten med den nya VIRVE 2.0-tjänsten, dvs. den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, uppnå kostnadsbesparingar då målbilden jämförs med nuvarande nivå. Det uppkommer besparingar för användarna eftersom man genom ett nytt myndighetsabonnemang, som innehåller prioriteter som föreslås i denna proposition, kan ersätta nuvarande VIRVE-abonnemang samt en del av de normala mobilabonnemang som för närvarande är i bruk. Enligt målbilden ska tjänsteproduktionen ordnas så, att alla produktionskostnader kan täckas med hjälp av användaravgifter och att det inte ska betalas några pris- och underskottsstöd i deras nuvarande form. Vid behov ska det nuvarande pris- och underskottsstödet överföras direkt till användarmyndigheternas ramar, varvid abonnemangsavgifter kan tas ut enligt enhetliga principer hos alla användare, inberäknat andra än myndighetsanvändare. En förutsättning för att uppnå besparingar är att teleföretag vid konkurrensutsättningen kan erbjuda det nya abonnemanget till ett pris som motsvarar eller underskrider de beräkningar som gjorts under förhandsutredningen.

4.1.2 Konsekvenser för näringslivet

För tillfället utnyttjar myndigheterna kommersiella telenät i sin icke-tidskritiska kommunikation. Med lagpropositionen möjliggörs tillhandahållande av ny form av bredbandig tjänst för myndighetskommunikation i sin helhet i kommersiella nät. Suomen Erillisverkot Oy (ERVE) eller ett dotterbolag till det skulle fungera som tjänsteoperatör, som genom konkurrensutsättning skulle skaffa ett kommersiellt teleföretag som nätoperatör. Det bedöms att propositionen främjar konkurrensen genom att erbjuda tjänsten för myndighetskommunikation i ett kommersiellt nät som valts genom konkurrensutsättning i stället för i det nuvarande egna dedikerade nätet för myndigheter. Därtill möjliggörs nationell roaming med lagprojektet, och de anknutna avtalsarrangemangen görs mellan olika teleföretag och ERVE. De skäliga ersättningar som ska betalas för nationell roaming främjar ett enhetligt bemötande av teleföretagen.

För att uppnå målet i fråga om det nuvarande VIRVE-nätets täckningsområde och funktions-säkerhet, bör teleföretagets mobilnät som möjliggör bredbandig myndighetskommunikation byggas ut samtidigt som funktionssäkerheten hos det befintliga nätet bör förbättras bl.a. genom att säkerställa datakommunikationen och tillgången till. De infrastrukturinvesteringar som tjänar myndighetskommunikationen är i så fall på samma gång till nytta för den allmänna kommunikationsinfrastrukturen och det näringsliv som producerar och drar nytta av dess tjänster, vilket ska ses som en betydande positiv konsekvens av den valda övergripande mo-

dellen för näringslivet. I synnerhet vad gäller byggandet av ny nätinфраstruktur borde utgångspunkten vara en maximalt bred sammanvändbarhet. I detta hänseende ska uppmärksamhet riktas mot att lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinфраstruktur, det vill säga sambyggnadslagen (276/2016), är tillämplig på ett teleföretags egen infrastruktur. Om nätet däremot i större utsträckning byggs med statsunderstöd och i anknytning till statens balansräkning, borde tjänsteoperatören sörja för en maximalt bred sammanvändningsmöjlighet bland annat genom att ställa infrastrukturen till hyresmarknadens förfogande.

Detaljer som gäller byggandet av ny infrastruktur som tjänar såväl tjänsten för myndighetskommunikation som den allmänna televerksamheten borde överenskommas mellan tjänsteoperatören och det teleföretag som valts som nätoperatör genom konkurrensutsättning. Konkurrensutsättningen genomförs under styrning av finansministeriet. Nätoperatören konkurrensutsätts för viss tid, vilket innebär att nätoperatören kan bytas ut under kommande konkurrensutsättningar. Basstationens livslängd är ca sju år. I praktiken ska de första utvidgningsinvesteringarna förnyas då. Ur ekonomisk synvinkel och verksamhetssynvinkel kan det vara förnuftigt att konkurrensutsätta avtalet på nytt efter ca sju - tio år. Den här tiden är litet längre än för tjänster som konkurrensutsätts normalt på rent kommersiella grunder. Målet om att utnyttja skalfördelarna med kommersiell televerksamhet borde beaktas bland annat i uppföljningen av den tekniska utvecklingen, de övergångsaspekter som anknyter till konkurrensutsättningen av tjänsteoperatörer efter den tjänsteoperatör som valts i den första konkurrensutsättningen och de plikter och synpunkter som gäller säkerhet och aktionsberedskap vilka följer av säkerhetsnätslagen. I byggandet av ny nätinфраstruktur skulle man också kunna eftersträva en situation där kommersiell allmän televerksamhet som en följd av trådlös bredbandig myndighetskommunikation, skulle utvidgas till områden till vilka den inte ännu utvidgats enkom på kommersiella grunder. I denna uppdelning borde man i avtalen mellan tjänsteoperatören och teleföretaget utjämna förhållandet mellan statens investeringar och teleföretagets egna investeringar och å andra sidan hålla förhållandet mellan tjänsteoperatören och dess konkurrenter i jämvikt genom att sörja för att sammanvändbarheten för den byggda infrastrukturen är maximalt bred. På allmän nivå ska det dock beaktas att den fördel som anknyter till den ökade nåttäckningen för det teleföretag som valts genom konkurrensutsättning i viss mån kan anses uppväga det faktum att nätet i fråga på motsvarande sätt belastas av skyldigheten att genomföra prioriterad myndighetskommunikation.

Tjänsteproduktion som med ensamrätt tillhandahålls av en tillhandahållare av nättjänster med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatör) bedöms inte ha några betydande konsekvenser för verksamheten på telemarknaden eftersom myndighetskommunikationen inte direkt konkurrerar med vanliga abonnemang, vilket beror på den speciallagstiftning som hänför sig till myndighetskommunikation, såsom till exempel användargrupper och den myndighetsstyrning som gäller tjänsteproducenters verksamhet i säkerhetsnätet som regleras i säkerhetsnätslagen. I jämförelse med teleföretagens sammanlagda antal för alla abonnemang är antalet myndighetsabonnemang dessutom synnerligen marginellt. Sådan tjänsteproduktion som avses i säkerhetsnätslagen får inte generera affärsmässig vinst för tillhandahållaren av tjänster och tillhandahållarna ska skilja tillhandahållandet av tjänster i säkerhetsnätet från den övriga verksamheten bland annat på det ekonomiska planet. Med tillhandahållare av tjänster avses tillhandahållaren av informations- och kommunikationstekniska tjänster för säkerhetsnätet, Valtori, samt tillhandahållaren av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband, ERVE. Ett teleföretag som ERVE har valt genom konkurrensutsättning för myndighetskommunikation via bredband är inte en tillhandahållare av tjänster som avses i säkerhetsnätslagen utan en underleverantör till ERVE. Beloppet på de avgifter som ska betalas till tjänstetillhandahållarna får inte heller överstiga beloppet på de totala kostnaderna för tjänstetillhandahållaren för tillhandahållandet av prestationen eller tjänsten, det vill säga självkostnadsvärdet.

Säkerhetsnätet och tjänsterna i det samt den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation utgör också en särskild helhet av tjänster som är avsedda för ett särskilt och specifikt användningssyfte och för en specifik användarkrets, vars innehåll och omfattning och exklusiva tjänsteproduktion har fastställts i säkerhetsnätslagen ur en administrativ, funktionell och organisatorisk synvinkel och i kommunikationstjänstlagen ur en funktionell synvinkel på ett noggrant avgränsat sätt, på så sätt att ensamrätternas innehåll och omfattning står i rätt proportion till uppnåendet av de säkerhetskrav som gäller samhället.

Myndighetsnätet är inte ett betydande kommunikationsnät med tanke på den konkurrenssituation som råder på kommunikationsmarknaden, eftersom dess användningsändamål och användargrupper är avgränsade och anknyter till allmän ordning och säkerhet och räddningsverksamhet eller befolkningsskydd. Myndighetsnätets verksamhet, som i fortsättningen omfattar såväl säkerhetsnätets verksamheten som den VIRVE-verksamhet som blir en del av denna, saknar ekonomiskt syfte, och verksamheten borde följaktligen inte ha en konkurrenssnedvridande konsekvens.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

4.2.1 Konsekvenser för VIRVE-tjänsteproduktionen och styrningen av denna.

Propositionen skulle inte på kort sikt ha direkta konsekvenser för produktionen eller användningen av VIRVE-tjänster. På längre sikt är avsikten med det nya bredbandiga myndighetsnätet att ersätta användningen av VIRVE-tjänster.

Den mest betydande konsekvensen vore att VIRVE-tjänsten skulle bli en tjänst som omfattas av skyldigheten att använda säkerhetsnätet för myndigheter. Ändringen skulle innebära att också andra än statliga TUVE-aktörer skulle omfattas av användningsskyldigheten, det vill säga nuvarande kommunala räddningsmyndigheter och de myndigheter som ansvarar för ledningen av den prehospitala akutsjukvården, i den utsträckning som de sköter uppgifter som omfattas av användningsskyldigheten i TUVE-lagen, vilka omfattar krav på hög aktionsberedskap eller säkerhet. På praktisk nivå skulle detta påverka i synnerhet den verksamhet som bedrivs av de myndigheter som deltar i ledningen av räddningsverksamheten och de myndigheter som ansvarar för den prehospitala akutvården, vilka inte ännu använder VIRVE-tjänster.

Substansstyrningen av VIRVE-tjänster har i praktiken anslutits till en del av styrningen av säkerhetsnätets verksamheten, som ligger på finansministeriets ansvar, från och med början av år 2018. Detta innebär att den delegation som företräder användarna av säkerhetsnätet och försörjningsberedskapsaktörerna, vilken verkar under ledning av finansministeriet, behandlar ärenden som gäller den strategiska och ekonomiska styrningen och styrningen av informations- och kommunikationsteknisk aktionsberedskap, annan beredskap, säkerhet och tjänsteproduktionen vad gäller VIRVE-tjänster. De aktörer som är representerade i delegationen företräder också huvuddelen av användarna av VIRVE-tjänster. Genom att centralisera styrningen möjliggjordes hantering av utvecklingen och administreringen av informations- och kommunikationstekniska tjänster som stöder de funktionella behoven hos säkerhetsmyndigheterna med hänsyn till användarbehoven och kostnadskonsekvenserna.

Propositionen skulle inte ha några betydande konsekvenser för ansvaren och arrangemangen vad gäller Suomen Erillisverkot Oy:s ägarstyrning. Säkerhetsnätslagens bestämmelser om ägarstyrning som gäller Suomen Erillisverkot Oy ska emellertid omarbetas så, att i styrelsen för ett dotterbolag som ägs av Suomen Erillisverkot Oy ska det finnas ett tillräckligt antal företrädare för de myndigheter som företräder verksamheten i säkerhetsnätet så, att bolagens administration och skötseln av uppgifterna bedöms som helhet på koncernnivå. Statsrådets kansli ska fatta beslut om vad som är ett tillräckligt antal företrädare efter att ha hört finansmi-

nisteriet. Ett intensifierat samarbete har inletts under beredningsskedet av statsrådets kansli, med vilket samarbetet mellan ägarstyrningen och substansstyrningen och en gemensam syn tryggs i tryggheten av förutsättningarna för tjänsteproduktionen.

Tillhandahållarna av tjänster för säkerhetsnätverksamhet har en skyldighet att med ensamrätt tillhandahålla säkerhetsnätstjänster för de användargrupper som omfattas av användningsskyldigheten enligt 3 § i lagen. Användningsskyldigheten ska också gälla den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation. Enligt det nya föreslagna 3 mom. ska nämligen på informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband tillämpas det som i säkerhetsnätslagen föreskrivs om säkerhetsnät och om användningen av dess tjänster. Användningsskyldighetens funktionella omfattning fastställs enligt 2 § i lagen, där de samhälleliga funktioner och de funktioner som omfattas av den offentliga förvaltningens ansvar vilka omfattas av användningsskyldigheten namnges. Säkerhetsnätverket kan under de förutsättningar som föreskrivs i 4 § erbjudas också till andra användare, som finansministeriet godkänner.

Enligt föreslagna nya 4 § 2 mom. ska de informations- och kommunikationstekniska tjänsterna, det vill säga VIRVE-tjänsterna, som gäller myndighetsradionätet och tillhandahålls av Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det med stöd av 8 § 2 mom., på samma sätt som hittills kunna användas även av andra användare än de användare som avses i 3 §, om användaren hör till en grupp av användare av myndighetsnätet vilken fastställs i kommunikationstjänstlagen. Med den föreslagna bestämmelsen skulle det möjliggöras att det nuvarande läget bevaras, där användarkretsen av VIRVE-tjänster fastställs i enlighet med kommunikationstjänstlagen och följaktligen delvis är bredare än användarkåren av övriga säkerhetsnätstjänster.

Tjänsteproducenten har inte enligt nuvarande lagstiftning och inte heller enligt den föreslagna nya bestämmelsen om VIRVE-tjänster möjlighet att fritt tillhandahålla säkerhetstjänster på marknaden, utan tjänsteproduktionen kan riktas enbart för ett användningsändamål som separat fastställts i lagen och till avgränsade användargrupper.

4.2.2 Konsekvenser för användarmyndigheter

Propositionen bedöms ha betydande positiva konsekvenser för myndigheternas verksamhet, eftersom de föreslagna lagändringarna skulle möjliggöra bredbandig tidskritisk myndighetskommunikation. Den funktionella definitionen av myndighetsnätets användargrupper i 250 § i kommunikationstjänstlagen motsvarar vad gäller detta i huvudsak den funktionella definitionen i 2 § i säkerhetsnätslagen (med undantag för järnvägssäkerhet). Med en användargrupp som är viktig för skötsel av myndighetsuppgifter avses i definitionen till exempel personer eller samfund som är centrala för samhällets funktion och i undantagstillstånd har vissa specialuppgifter eller som också i normala förhållanden sköter säkerhetsuppgifter som är betydelsefulla för samhällets funktion. I beredningen av den nya myndighetskommunikationstjänsten har utgångspunkten varit VIRVE:s användargrupper, varför propositionen inte har för avsikt att ändra den krets av aktörer som har rätt att använda myndighetskommunikationstjänster. Även i fortsättningen är det nödvändigt, då myndigheten förordar det, att även andra än i lagen angivna myndigheter kan använda VIRVE eller den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation. De nuvarande användargrupperna ”säkerheten i järnvägstrafiken” och ”den prehospitalkrävsjukvården” ska emellertid preciseras så att de även omfattar spårbunden stadstrafik och övrig central jourverksamhet inom social- och hälsovården, som redan nu använder VIRVE.

Kommunikationsministeriet skulle fortfarande fatta beslut om de användargrupper som har rätt att använda myndighetsnätet, och i fortsättningen på samma sätt också om de grupper som använder myndighetstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation. Utöver de

myndigheter som föreskrivits i kommunikationstjänstlagen är det möjligt att som användare av myndighetsnätet och kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation godkänna aktörer som med tanke på utförandet av de nämnda myndigheternas uppgifter är nödvändiga för användargruppen. Ett typexempel på sådana är frivilliga brandkårer. Vid övergången till en kontext med en ny bredbandig tjänst för myndighetskommunikation ska man vid godkännande av andra användaraktörer som inte är myndigheter dock rikta särskild uppmärksamhet mot att antalet myndighetsabonnemang inte ökar i så hög grad att de kan påverka verksamhetsförutsättningarna för allmänna telenät och följaktligen orsaka konkurrensstörning på kommunikationsmarknaden. Den tjänsteoperatör som fungerar som beviljare av myndighetsabonnemang utför inte i detta hänseende prövningen, utan ansvaret för denna prövning ligger hos den myndighet som bifaller koncessioner för abonnemang för behoven för de egna myndighetsuppgifterna inom ramen för varje användargrupp.

I motsats till den tidigare situationen föreslås det att kommunikationsministeriet får befogenhet att i samband med ett användargrupsbeslut vid behov besluta om antalet myndighetsabonnemang, efter att ha hört finansministeriet. I kombination med prövningen av den bifallande myndigheten skulle detta möjliggöra begränsning av det antal myndighetsabonnemang som ska beviljas. Utgångspunkten är emellertid inte att begränsa antalet abonnemang, utan den möjligheten ska användas vid behov om antalet abonnemang börjar öka okontrollerat. Prövning ska tillämpas på en eventuell begränsning av antalet abonnemang och för att utföra den kan kommunikationsministeriet begära nödvändiga uppgifter av användargrupperna. Det är möjligt att överklaga kommunikationsministeriets beslut om användargrupperna utifrån de grunder som nämns i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

VIRVE har visat sig vara ett tillförlitligt kommunikationsnät och en tillförlitlig tjänst, men den möjliggör inte bredbandig kommunikation, för vilken det i allt högre grad finns ett behov också i myndigheternas tidskritiska kommunikation. Med propositionen föreslås det att man möjliggör tillhandahållande av en ny form av tjänst för myndighetskommunikation genom att utnyttja kommersiella teleföretags nät. I och med denna teknologiska utveckling skulle ett betydande kliv tas mot bredbandig kommunikation. Myndigheterna skulle också kunna dra nytta av bredbandig kommunikation till exempel när det gäller att skapa en lägesbild, såsom genom att förmedla en videobild från en olycksfalls- eller en annan händelseplats. Genom att erbjuda progressivare teknologi för myndighetskommunikation, skulle man också möjliggöra utveckling av myndigheternas egen kommunikation och verksamhet.

Det har dock bedömts vara nödvändigt att de nuvarande VIRVE-tjänsterna fortsätter sin verksamhet vid sidan om den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, fram till dess att den nya tjänsten kan tas i bruk och det visats att den är tillförlitlig. Ett sådant övergångsskede är nödvändigt med beaktande av det uppenbara behovet av tidskritisk myndighetskommunikation och det att idrifttagandet av den nya tjänsten för myndighetskommunikation tar sin tid. Tjänsteoperatören ska först konkurrensutsätta det teleföretag som erbjuder nät-tjänsten och därefter komma överens om villkoren för nättjänsten. Därefter ska nödvändiga prioriteter för myndighetsabonnemang skapas i teleföretagens nät i syfte att trygga tillgången till myndighetskommunikation och kvalitetsnivån på den. Det är också nödvändigt att få den nya tjänsten att fungera väl och pålitligt innan den tas i drift och VIRVE avskaffas.

Genom de ändringar som föreslås i säkerhetsnätslagen kommer VIRVE att bli en tjänst i säkerhetsnätet. Eftersom säkerhetsnätslagens bestämmelser om säkerhetsnätet och om användningen av dess tjänster även ska tillämpas på den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, kan på båda tjänster även tillämpas användningsskyldigheten för de aktörer som nämns i 3 §. Med den ändring som ska göras i säkerhetsnätslagen blir VIRVE och den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation en del av en tjänst som lyder under säkerhetsnätslagen, då också användningsskyldigheten för aktörer enligt 3 § i säkerhetsnätslagen

blir tillämplig på dessa. Dessa aktörer utgörs enligt paragrafen av de säkerhetsmyndigheter i fråga om vilka det regleras i en egen lag. Användningsskyldigheten ska gälla de myndigheter som föreskrivits i paragrafen, i den utsträckning som de sköter uppgifter som omfattas av användningsskyldigheten i TUVE-lagen, vilka omfattar krav på hög aktionsberedskap eller säkerhet.

Vad gäller Åland ändrar det aktuella förslaget inte den utgångspunkt som rådde i det skedde då säkerhetsnätslagen stiftades, enligt vilken lagen inte tillämpas på Åland i den utsträckning som den omfattas av Ålands lagstiftningsbehörighet. Detta har beaktats också i tillämpningsområdena för de lagar som gäller de säkerhetsmyndigheter som nämns i 3 § i säkerhetsnätslagen, vilka omfattar nödvändiga avgränsningar vad gäller landskapet Åland. Följaktligen omfattas till exempel de myndigheter som avses i polisförvaltningslagen (110/1992) av en skyldighet att använda säkerhetsnätet vad gäller polisiära åtgärder. I 1 § 4 mom. i lagen i fråga finns det dock en avgränsning av tillämpningsområdet enligt vilken ”I fråga om polisväsendet i landskapet Åland gäller vad som föreskrivs särskilt”, vilket avgränsar också polisväsendet Åland utanför skyldigheten att använda säkerhetsnätet. Följaktligen har den principiellt betydelsefulla ändringen, enligt vilken VIRVE-tjänsterna föreslås bli en tjänst i säkerhetsnätet och det att säkerhetsnätslagen även ska tillämpas på den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, dock inte förpliktande konsekvenser för myndighetsfältet på Åland. På Åland används VIRVE-tjänsterna också för närvarande, och denna användning kunde naturligtvis fortsätta om lagpropositionen antas, men myndigheterna i landskapet skulle inte då heller omfattas av skyldigheten att använda dessa säkerhetsnätstjänster, utan de skulle omfattas av den övriga användningen av säkerhetsnätet enligt 4 § i säkerhetsnätslagen. Däremot skulle myndigheterna i Fastlandsfinland i fortsättningen, också vad gäller VIRVE-tjänsterna, tydligt omfattas av användningsskyldigheten i säkerhetsnätslagen, också då de utför uppdrag inom ramen för deras behörighet på åländskt territorium. Även om ändringar inte föreslås i dessa utgångspunkter som beror på myndighetsbehörigheten med denna lagproposition, skulle det vara till avsevärd nytta för det praktiska genomförandet av den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation om också myndigheterna i landskapet Åland deltar i dess utveckling tillsammans med myndighetsfältet i Fastlandsfinland. Samma gäller för det teleföretagsfält på Åland vilket omfattas av företagskonsekvenserna.

När det föreskrivs om myndigheternas användningsskyldighet genom de ändringar som föreslås i säkerhetsnätslagen såväl i fråga om VIRVE-tjänsterna som i fråga om den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, är det nödvändigt att reflektera över omfattningen på användningsskyldigheten under övergångstiden. Användningsskyldigheten gäller redan i nuvarande form enbart för utförande av vissa uppdrag för de myndigheter som omfattas av denna. Utifrån denna grund har myndigheterna en viss prövningsrätt vad gäller såväl VIRVE som den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation i fråga om i vilken omfattning de behöver dessa kommunikationstjänster. En av urvalsgrunderna för val av tjänsteoperatör som ska tillhandahålla tjänsten är också just det att man genom tjänsten bättre ska kunna tillmötesgå användarmyndigheternas behov också under genomförandeskedet. Därtill är det möjligt att de nämnda tjänsterna, i synnerhet i början av övergångsskedet, sinsemellan är asymmetriska, till exempel på så sätt att den nya tjänsten erbjuder enbart datakommunikation, såsom en videobild, medan en del av de samtalsrelaterade tjänsterna, såsom samtalsgrupper som fungerar med tangenter, fortfarande skulle fungera endast inom ramen för VIRVE. I och med att tjänsterna stegvis övergår från VIRVE till den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, ska det bedömas att en del extra kostnader uppkommer för användarmyndigheterna då de måste hålla två delvis överlappande tjänster för myndighetskommunikation i användning.

4.2.3 Konsekvenser för tillsynsmyndigheterna

Transport- och kommunikationsverket fungerar som tillsynsmyndighet vad gäller fullgörandet av skyldigheterna i kommunikationstjänstlagen. Redan nu har Transport- och kommunikationsverket uppgifter som gäller myndighetsnät, till exempel mottagande av störningsanmälningar eller möjlighet att göra en teknisk inspektion. Med propositionen föreslås det att en del nya uppgifter tilldelas Transport- och kommunikationsverket. Propositionen bedöms dock inte ha betydande konsekvenser för Transport- och kommunikationsverkets uppgifter. Det bedöms att de nya uppgifterna i princip kan skötas vid sidan om nuvarande uppgifter med nuvarande resurser. De nya uppgifterna skulle främst handla om övervakningsuppgifter och i anknytning till dessa skulle tjänsteoperatören och teleföretagen till Transport- och kommunikationsverket överlämna bland annat en utredning om de beviljade abonnemangen och en beskrivning av genomförandet av prioriteter för myndighetsabonnemang samt en bedömning av konsekvenserna för övriga användare. Därtill skulle det föreskrivas att om tjänsteoperatören och det teleföretag som tillhandahåller nationell roaming inte kan komma överens om villkoren för genomförande av nationell roaming, kunde Transport- och kommunikationsverket fatta beslut om dessa och fastställa ett rimligt pris på tjänsten.

Med de förslagna ändringarna av kommunikationstjänstlagen föreslås det att finansministeriet får rätt att få information och att bli hörd till exempel om kommunikationsministeriets beslut om användargrupperna och tjänsteoperatörens beredning av upphandlingsförfarandet för konkurrensutsättning av teleföretaget. Styrningen och övervakningen av den tjänsteoperatörsverksamhet som gäller den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation, vilken sker inom ramen för säkerhetsnätslagen, ger finansministeriet extra arbete, i synnerhet under övergångsskedet, som omfattar såväl VIRVE-användning som den nya tjänsten.

Det finns skäl att granska konsekvenserna av propositionen för myndigheterna med jämna mellanrum och omvärdera dessa, i synnerhet då övergångsskedet från VIRVE till den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation upphört. Den VIRVE-styrgrupp som inrättats av finansministeriet och den administratörsgrupp som lyder under den lämpar sig bland annat för detta syfte. I de nämnda grupperna är de centrala myndighetsaktörerna företrädade och eftersom grupperna har till uppgift att med sin expertis stöda finansministeriet i utvecklingen av myndighetskommunikationen, har en responsmekanism för myndighetskonsekvenserna av propositionen redan inrättats.

4.3 Miljökonsekvenser

Det bedöms inte att propositionen har betydande miljökonsekvenser. När bredbandig myndighetskommunikation ordnas i kommersiella nät, är det inte nödvändigt att bygga ett överlappande eget nät jämte basstationer. Detta spar en aning på naturen och naturresurserna.

4.4 Samhällskonsekvenser

Propositionen bedöms ha positiva konsekvenser för säkerheten i samhället. Med bredbandig myndighetskommunikation skulle man möjliggöra bland annat förmedling av videobild, vilket skulle kunna utnyttjas till exempel för att skapa en lägesbild på olycksfalls- och andra händelseplatser. Med bredbandig kommunikation erbjuds bättre förutsättningar för myndigheterna att agera, till exempel att förmedla information om en situation och ta emot förfaringsanvisningar, vilket kunde leda till att förfarandet i en kritisk situation kunde effektiveras ytterligare. Till exempel den räddningsmyndighet som först anländer till platsen kunde förmedla en videobild från olycksfallsplatsen, vilket skulle underlätta bedömningen av patienternas tillstånd av myndigheten för den prehospitala akutsjukvården och snabbare leda till att rätt vårdåtgärd vidtas. Till följd av detta är det möjligt att människoliv i bästa fall kan räddas och dessutom är det

möjligt att undvika eller minska den olägenhet som orsakas av andra skador. Varje räddat människoliv eller undviken person- eller föremålsskada spar också på samhällets resurser.

Ordnandet av myndighetskommunikation har inte betydande konsekvenser för andra än myndighetsanvändare. Vid hög belastning i nätet är det möjligt att tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikationen tillfälligt överför resurser för myndighetskommunikation, vilket kunde ha konsekvenser för tillgången till och kvaliteten på kommunikationen för detta teleföretags övriga kunder. Konsekvenserna skulle docka vara exceptionella och kortvariga, inte kontinuerliga eller återkommande. Teleföretag skulle också i fortsättningen ha en lagstadgad skyldighet, och därtill naturligtvis också ett kommersiellt intresse, att sörja för tillräcklig nätkapacitet också för kommunikationen för sedvanliga användare. Konsekvenserna av anordnandet av myndighetskommunikation för andra användare skulle följas upp genom rapporteringsskyldigheten för det teleföretag som tillhandahåller nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (nätoperatören) och tjänsteoperatören Suomen Erillisverkot Oy gentemot Transport- och kommunikationsverket.

En utvidgning av den geografiska täckningen för det nät som tillhör tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, det vill säga det teleföretag som valts genom konkurrensutsättning, bedöms ha positiva effekter på medborgares, företags och sammanlutningars möjligheter att använda bredbandstjänsterna, eftersom ett utvidgat nät även kan utnyttjas för kommersiellt serviceutbud. Även om den nya bredbandiga lösningen för myndighetskommunikation således bereds utifrån teknologineutralitet och utan några särskilda regionalpolitiska målsättningar, främjas i och med genomförandet av den föreslagna bredbandiga lösningen för myndighetskommunikation i praktiken även användningen av 5G samt förbättrandet av kommunikationsförbindelserna på den glesbefolkade landsbygden.

5 Beredning av ärendet

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts på våren 2018 vid kommunikationsministeriet som ett tjänstearbete i tätt samarbete med finansministeriet och Kommunikationsverket. Också landskapsstyrelsen i Åland har kontaktats under beredningen av propositionen redan innan remissbehandlingen.

Regeringens proposition är en del av den bredare beredningen av anordnandet av bredbandig myndighetskommunikation. De nya informationssystem för säkerhetsmyndigheter vilka tas i drift under de närmaste åren i Finland grundar sig i hög grad på utnyttjande av trådlös bredbandsteknologi. Därför avtalade finansministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet och kommunikationsministeriet år 2016 att de i samarbete utreder hur säkerhetsmyndigheternas framtida behov av ett bredbandigt nät ska tillfredsställas i Finland.

Redan innan utredningsarbetet inleddes rådde samförstånd mellan myndigheterna om att de nya informationssystem för myndigheter vilka tas i drift ska grunda sig på trådlös LTE-bredbandsteknologi. Likaså rådde samförstånd bland myndigheterna om att myndigheternas trådlösa bredbandsnät på det bästa och mest kostnadseffektiva sättet kunde ordnas genom att dra nytta av de kommersiella teleföretagens trådlösa bredbandsnät.

Det första skedet av utredningen genomfördes mellan oktober 2016 och januari 2017 under ledning av kommunikationsministeriet. Målet med utredningen var att tillsammans med de centrala myndigheter som ansvarar för säkerheten och kommersiella teleföretag precisera de krav som myndighetsverksamhet förutsätter för ett trådlöst nät för förmedling av meddelanden och att utreda och förbereda nödvändiga ändringar i lagstiftningen. Utredningsarbetet gällde i

synnerhet den fortsatta användningen av det 700 MHz-frekvensområde som frigörs från televisionsverksamhet.

I det första skedet av utredningsarbetet granskades i synnerhet följande frågor:

- Potentiella nätmodellsalternativ för att genomföra ett trådlöst bredbandsnät för myndigheter;
- De grupper som använder det trådlösa bredbandsnätet för myndigheter och användarnas användningsbehov;
- Fall där det trådlösa bredbandsnätet för myndigheter används;
- De tekniska myndighetskrav som ska ställas på kommersiella teleföretags trådlösa bredbandsnät;
- Preliminär kartläggning av eventuellt behov av att ändra lagstiftningen.

I det första skedet av utredningen nåddes samförstånd om att det trådlösa bredbandsnätet för myndigheter genomförs på följande sätt:

- Det trådlösa bredbandsnätet för myndigheterna skaffas med ett anbudsförfarande av ett kommersiellt teleföretag,
- Den valda kommersiella operatören genomför det så kallade accessnätet och en del av stamnätet,
- De åtstramningar och de prioriteter för myndighetsabonnemangen som myndighetsverksamheten kräver genomförs i nätet för det kommersiella teleföretag som vunnit konkurrensförfarandet.
- En tjänsteoperatör kommer mellan användarna och det kommersiella teleföretaget.

I valet av genomförandesätt betonades i synnerhet att säkra, datasäkra och tillräckligt högklassiga anslutningar ska kunna tryggas för myndigheterna. I valet av genomförandesätt beaktades som bakgrundsfaktorer också den telemarknad som fungerar på marknadsvillkor, myndighetsanvändargruppernas framtida användningsbehov och användningssyften och kostnadseffektiviteten för statsfinanserna.

I den valda genomförandemodellen integrerar tjänsteoperatören myndighetsanvändarnas nät och tjänster och ansvarar också för övervakningen av de kommersiella avtalsvillkoren då krav som preciserar myndighetskraven eller mer detaljerade krav ställts i avtalet. Tjänsteoperatören ansvarar också för att myndighetsverksamheten är kontinuerlig, om den kommersiella nätooperatören byts genom konkurrensutsättning. I det första skedet av utredningen togs inte ställning till valet av tjänsteoperatör, utan det konstaterades att tjänsteoperatörsaktören ska utses utifrån en separat utredning som ska göras senare.

I det första skedet av utredningen beslöt man sig för att myndighetskraven riktas till tjänsteoperatören och den kommersiella nätooperatör som valts genom konkurrensutsättning och tillhandahåller ett radioaccessnät som uppfyller myndighetskraven. De myndighetskrav som ställs på de valda kommersiella nätooperatörerna grundar sig på författningen. Den behöriga myndigheten ansvarar för övervakningen av efterlevnaden av myndighetskraven i den utsträckning som det föreskrivs om kraven i lagstiftningen eller koncessionsvillkoren. Det över-

enskoms att närmare ändamålsenliga förfaranden i denna utsträckning utreds i det fortsatta arbetet. I utredningen överenskoms det också att andra kommersiella teleföretag än de som valts genom konkurrensutsättning omfattas av enbart kravet på nationell roaming och att eventuella myndighetskrav som gäller denna avtalas separat.

På samma sätt uppnåddes i det första skedet av utredningen konsensus om att ett trådlöst myndighetsnät för myndigheter tas i drift gradvis före år 2025. I det första skedet av utredningsarbetet överenskoms det också att man genast i följande skede av projektet, vilket ska startas omedelbart, under finansministeriets ledning, bereder de lagstiftningsändringar som genomförandet av ett trådlöst bredbandsnät förutsätter för myndigheterna. Då utredningsarbetet fortsatte överenskoms det dock att lagstiftningsändringar bereds under ledning av Kommunikationsministeriet, eftersom lagberedningen i huvudsak fokuserar på de bestämmelser som gäller nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, vilken tillhandahålls av teleföretagen.

Finansministeriet tillsatte i mars 2017 en utredningsgrupp för att utreda olika lösningsalternativ och krav för att ordna tjänstedriften. De aktörer som deltagit i Kommunikationsministeriets tidigare utredning deltog i utredningen. I utredningen kartlades det mest ändamålsenliga sättet att säkerställa att de myndighetskrav som anknyter till myndighetsnätverksamhet uppfylls i tjänsteoperatörsverksamheten. Utredningsgruppen granska fem olika tjänstemodeller, som omfattade en lösning som uteslutande grundade sig på en kommersiell aktör, en lösning som grundade sig på en myndighetsaktör, en lösning som grundade sig på ett statligt företag och modeller som kombinerade dessa alternativ. Därtill utarbetade finansministeriet en ekonomisk jämförelse av de olika modellerna, vilken färdigställdes i oktober 2017.

Suomen Erillisverkot Oy som tjänsteoperatör steg fram som den klar bästa tjänsteoperatörsmodellen. I bedömningen underströks i synnerhet säkerhetsmyndigheternas synpunkter på möjligheten att anordna myndighetsstyrningen av tjänsteproduktionen, hanteringen av säkerheten och kontinuiteten, möjligheten att byta leverantör, frågor som gäller utövande av offentlig makt och minimeringen av den arbetsmängd som lämnar kvar hos ansvarsmyndigheten själv. Därtill kunde användning av ett kommersiellt nät vara en utmanande lösning vad gäller marknadskonsekvenser, eftersom den kan ställa tillhandahållarna av mobiltelenät i olikvärdig ställning sinsemellan. Ur en konkurrensrättslig synvinkel vore det bättre, om en separat tjänsteoperatör skulle konkurrensutsätta teleföretagen. Som slutsats av utredningen föreslogs det att Suomen Erillisverkot Oy väljs som tjänsteoperatör, som konkurrensutsätter de kommersiella mobilnätoperatörerna, som erbjuder en prioriterad, säkrad bredbandig tjänst för myndighetskommunikation. Som slutsats av utredningen föreslogs det också att kompletteringen av täckningsområdet kunde genomföras genom att bygga fler basstationer på prefererat sätt i den befintliga mastinfrastrukturen, genom att på övervägt sätt bygga nya mast- och överföringsanslutningsinfrastrukturer och med relälösningar vad gäller inomhustäckningen.

Utifrån utredningarna har finanspolitiska ministerutskottet 18.12.2017 dragit upp en riktlinje om hur den nya formen av den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation ska ordnas. Den nya tjänsten för myndighetskommunikation genomförs med en servicemodell, där det kommersiella teleföretag som valts genom konkurrensutsättning fungerar som nätoperatör och Suomen Erillisverkot Oy eller dotterbolag till det som tjänsteoperatör. Vad gäller täckningskravet är det nödvändigt att utreda de genomförandesätt som ur en helhetsekonomisk synvinkel är mest ekonomisk för staten. Därtill beslöts det att finansministeriet och Kommunikationsministeriet i samarbete startar det nödvändiga arbetet för att revidera lagstiftningen och de övriga normerna, där det för myndigheterna tryggas prioritet till trafik för tidskritisk kommunikation (prioritet), användning av nödvändig dataöverföringskapacitet (förtur) och nationell roaming för myndighetskommunikation (roaming) i kommersiella nät och övriga nödvändiga tekniska och kommersiella förutsättningar.

Finansministeriet har i juni 2018 tillsatt en styrgrupp för tjänsten för myndighetskommunikation (VIRVEOHRY), som har till uppgift att fungera som sakkunnigorgan i den strategiska och ekonomiska styrningen och för styrningen av informations- och kommunikationsteknisk aktionsberedskap, annan beredskap, säkerhet och tjänsteproduktionen vad gäller tjänsterna för myndighetskommunikation. De konkreta uppgifter som hör till styrgruppen är att verka som samarbetsgrupp för de grupper som använder VIRVE-tjänsten och den nya tjänst för myndighetskommunikation (VIRVE 2.0) som byggs som en säkerhetsnätstjänst under ledning av finansministeriet, i egenskap av styrgrupp för MoVi-projektet (projektet för en mobil tjänst för myndighetskommunikation). Styrgruppen för tjänsten för myndighetskommunikation har informerats om hur den aktuella lagpropositionen framskrider och den har för avsikt att stöda den lagberedning som anknyter till myndighetskommunikation också i fortsättningen.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Yttranden begärdes om utkastet till regeringsproposition 27.6.2018–15.8.2018. Remisstiden för den svenskspråkiga versionen förlängdes till 24.8.2018. Yttranden inhämtades av olika aktörer på bred front såväl av ministerier och ämbetsverk som av aktörer inom näringslivet, i synnerhet av företag och organisationer inom telebranschen. Dessutom kunde man bekanta sig med utkastet på webbtjänsten utlåtande.fi samt på ministeriets webbplats. Alla som så önskade kunde således yttra sig i frågan.

Sammanlagt 31 remissyttranden lämnades in. Yttrande lämnades av inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, statsrådets kansli, finansministeriet, riksdagens justitieombudsmans kansli, Energimyndigheten, regionsförvaltningsverket i Södra Finland, Livsmedelssäkerhetsverket EVIRA, Helsingfors stad, Nödcentralsverket, räddningsverket i Mellersta Nyland, Konkurrens- och konsumentverket, Kommunförbundet, Trafiksäkerhetsverket, Lantmäteriverket, Pelastuslaitosten kumppanuus-verkosto, Polisstyrelsen, Brottspåföljdsmyndigheten, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira, Strålsäkerhetscentralen, Ålands landskapsregering samt Kommunikationsverket. Yttrande lämnades också av DNA Abp, Elisa Abp, Finlands Näringsliv, FiCom ry, Suomen Erillisverkot Oy, Företagarna i Finland rf, Teknologiindustrin rf, Telia Finland Oyj och Rundradion Ab. Dessutom meddelade Finansinspektionen och Institutet för hälsa och välfärd att de inte hade något att anföra om utkastet till proposition.

I yttrandena understöddes allmänt taget målen i propositionen samt modellen för ordnandet av den nya tjänsten där teleföretaget är nätoperatör och Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det är tjänsteoperatör. I flera yttranden framhävdes det nödvändiga i övergången till bredbandig myndighetskommunikation. I en del av yttrandena konstaterades att lagförslagen i utkastet till regeringsproposition angående ändring av kommunikationstjänstlagen är nödvändiga för att säkerställa att myndighetsfaciliteterna (efter remissbehandlingen ändrats till prioriteter för myndighetsabonnemang) kan genomföras. I många yttranden framfördes också att den ändring som går ut på att VIRVE och den nya tjänsten ska omfattas av säkerhetsnätslagen kan understödjas.

I många yttranden kommenterades VIRVE:s och den nya tjänstens kundgrupper och användare. I många yttranden påpekades remissinstansens önskan om att fortsätta som användare av tjänsterna för myndighetskommunikation samt behovet av att också säkerställa en användning av nya aktörers tjänster. Även användarnas behov av att påverka tjänsterna och kommunikationsministeriets möjlighet att begränsa antalet användare togs upp. I några yttranden föreslogs att begreppen prehospital akutsjukvård och säkerheten i järnvägstrafiken ska preciseras. Betydelsen av att trygga kontinuiteten inom myndighetskommunikationen bl.a. vid störningar togs upp i flera yttranden. I några yttranden togs även upp myndigheternas behov av olika kommu-

nikationstjänster, såsom samtalsgrupper som möjliggör gruppsamtal samt tryggheten av nödsamtal.

Myndighetsfaciliteterna (efter remissbehandlingen ändrats till prioriteter för myndighetsabonnemang) kommenterades i stor utsträckning och sättet att genomföra dessa ansågs mycket positivt. I några yttranden understöddes också operatörens skyldighet att följa med och rapportera användningen av myndighetsfaciliteterna. Genomförandet av myndighetsfaciliteter också inom nationell roaming understöddes. I några yttranden kommenterades i sin tur hur ersättningen för genomförandet av myndighetsfaciliteter ska fastställas.

Det ansågs positivt att nationell roaming blir möjlig. I Kommunikationsverkets yttrande kommenterades preciseringen av den skrivning som gäller prissättningsgrunden för roaming. I en del av yttrandena var åsikterna delade om roaming bör användas för att komplettera nätets täckning eller endast vid störningssituationer i nätet. I flera yttranden kommenterades den modell som hänför sig till utvidgningen av nätet samt hur kostnaderna för den nya tjänsten ska fördelas.

I yttrandena behandlades den av tjänsteoperatören genomförda anskaffningen och konkurrensutsättningen av teleoperatör samt Ålands ställning. I några yttranden kommenterades även huruvida den offentliga förvaltningsuppgiftens roll är förenlig med grundlagen och förtydligandet av underentreprenad enligt säkerhetsnätlagen samt det straffrättsliga tjänsteansvaret ur olika perspektiv. I Kommunikationsverkets yttrande föreslogs dessutom att begreppen i kommunikationstjänstlagen och säkerhetsnätlagen ska förtydligas.

Ålands landskapsregering förhöll sig i sitt yttrande positivt till propositionen och ansåg inte att det fanns några behörighetsproblem med den. Dessutom gav Åland i sitt yttrande uttryck för de åländska myndigheternas behov såväl i fråga om en fortsatt användning av den nuvarande VIRVE-tjänsten som i fråga om införandet av den nya tjänsten för myndighetskommunikation. Åland gav även uttryck för intresse för samarbete i fråga om genomförandet av lösningen för myndighetskommunikation från den utgångspunkten att besluten om användning av tjänsten fattas inom ramen för landskapslagstiftningen.

En detaljerad beskrivning av yttrandena framgår av det sammandrag, som har publicerats på Statsrådets tjänst för projektinformation samt på kommunikationsministeriets webbplats (KM036:00/2018).

Åtgärder på basis av remissvaren

Utifrån yttrandena har terminologin förtydligats såväl i säkerhetsnätlagen och kommunikationstjänstlagen och olika aktörers roll i säkerhetsnätlagen. De olika aktörernas roll har förtydligats i säkerhetsnätlagen. I fråga om definitionen av säkerhetsnät i 1 § i gällande säkerhetsnätslag och i fråga om säkerhetsnätlagens tillämpningsområde som fastställs därigenom föreslås inga ändringar. Till paragrafen föreslås däremot ett nytt moment genom vilket den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation preciseras. Enligt det föreslagna nya momentet är det som föreskrivs om säkerhetsnät och användningen av dess tjänster i säkerhetsnätlagen även tillämpligt på bredbandig myndighetskommunikation. Tillägget är nödvändigt eftersom säkerhetsnätet har definierats som ett myndighetsnät i motsats till den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation. De ändringar som föreslås i säkerhetsnätlagen har förtydligats även bl.a. i fråga om Suomen Erillisverkot Oy:s roll som tjänsteproducent. Under den fortsatta beredningen har i säkerhetsnätlagen även utförts andra nödvändiga ändringar, till exempel har till bestämmelserna i 12 § som gäller beredskapsskyldighet fogats hänvisningar till tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska bredbandiga tjänster för mobil-

kommunikation. Till 16 § som gäller ägarstyrning har fogats bestämmelser om hur styrelsen för ett dotterbolag som ägs av Suomen Erillisverket Oy ska vara företrädd.

Under den fortsatta beredningen slopades begreppet myndighetsfaciliteter i kommunikations-tjänstlagen. I stället föreskrivs mer direkt bl.a. i 250 b § om företräde till tjänsten, förtur som möjliggör tillgång till tjänsten samt prioritet för kommunikationens kvalitet. I motiveringen används för dessa även ett gemensamt begrepp, prioriteter för myndighetsabonnemang. Även begreppen prehospital akutsjukvård och spårtrafiksäkerhet preciserades så att de bättre motsvarar nuvarande och framtida användargrupper för tjänsten. Dessa begrepp ersätts nu med jourverksamhet inom social- och hälsovården samt spårtrafiksäkerhet. Dessutom har prisjämförelsen för nationell roaming preciserats så att den uttryckligen gäller EU/EES-länders priser och vissa mer tekniska ändringar har utförts, till exempel har det begrepp som gäller två användargrupper inom myndighetskommunikation preciserats.

Motiveringen till propositionen har också kompletterats och förtydligats till flera delar särskilt i fråga om grundlagsmotiveringen och den nya modellen för utvidgning av tjänsten.

6 Samband med andra propositioner

Lagen om inrättande av Transport- och kommunikationsverket (xx/ 2018) samt lagen om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (xx/2018) har precis antagits av riksdagen. Trafiksäkerhetsverket, Kommunikationsverket samt vissa funktioner vid Trafikverket ska slås samman till ett nytt ämbetsverk, Transport- och kommunikationsverket. Även de bestämmelser i kommunikationstjänstlagen som gäller Kommunikationsverket ska ändras så att de gäller det nya Transport- och kommunikationsverket. Lagarna i fråga träder i kraft vid ingången av 2019. Även genom denna regeringsproposition föreslås således nya uppgifter för det nya Transport- och kommunikationsverket.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

3 §. Definitioner. Det föreslås att det till paragrafen läggs till tre nya definitioner, som blir 39 a—39 c punkter. Med *myndighetsnät* avses kommunikationsnät som byggts för uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gräns-säkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, jourverksamheten inom social- och hälsovården, spårtrafiksäkerheten och befolkningsskyddet. Definitionen motsvarar till innehållet huvudsakligen 250 § 1 mom. i den gällande lagen. Två användargrupper preciseras dock för att bättre motsvara nuläget. Begreppet säkerheten i järnvägstrafiken, som används i den gällande lagens 250 § 1 mom., ersätts med begreppet spårtrafiksäkerheten, som utöver järnvägstrafiken omfattar också den spårbundna stadstrafiken, såsom metro- och spårvagnstrafiken. Begreppet den prehospitla akutsjukvården ersätts å sin sida med begreppet jourverksamheten inom social- och hälsovården, eftersom prehospitla akutsjukvård omfattar bara en liten del av de tjänster inom social- och hälsovården som för närvarande använder VIRVE-tjänster. Definitionen av myndighetsnät hänvisar fortfarande till ett separat byggt myndighetsnät, vilket kan vara fast eller ett mobilnät, till vilka det hänvisats också i regeringens proposition RP 221/2013 rd om kommunikationstjänstlagen (tidigare informationssamhällsbalken). Det föreslås att definitionen av myndighetsnät bibehålls oförändrad vad gäller innehållet, eftersom avsikten är att det gällande rättsläget också vad gäller det trådlösa VIRVE-nätet fortsätter under en övergångstid på flera år, det vill säga fram till dess att det i sin helhet kan ersättas med en bredbandig myndighetskommunikationslösning.

Med *nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation* avses enligt förslaget en tjänst som tillhandahålls av ett teleföretag för att ett kommunikationsnät som företaget äger eller på någon annan grund förfogar över ska kunna användas för att producera en kommunikations-tjänst med anknytning till myndighetskommunikation för de användare som avses i 250 §. Detta är en ny definition som har att göra med anordnandet av trådlös myndighetskommuni-kation via bredband.

Med *tillhandahållare av kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation* avses den tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndig-heternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband som utsetts i 8 § 2 mom. i säkerhets-nätslagen. Detta avser Suomen Erillisverkot Oy eller dess helägda dotterbolag.

Tillsammans bildar nät- och kommunikationstjänster enligt definitionerna i 39 b och 39 c punkten en ny bredbandig myndighetskommunikationshelhet, där Suomen Erillisverkot Oy, i enlighet med den ändring som föreslås i säkerhetsnätslagen, verkar som tjänsteoperatör för myndighetskommunikationen via bredband, det vill säga som tillhandahållare av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation enligt 39 c punkten, vilken till att börja ska konkurrensutsätta den kommersiella nätoperatören, det vill säga tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation enligt 39 b punkten. Vad gäller de nya definitioner som anknyter till den bredbandiga myndighetskommunikationslösningen och den oförändrade definitionen av myndighetsnät ska det observeras att tillhandahållaren av det trådlösa myndighetsnätet (VIRVE) inte är ett teleföretag, eftersom det inte alls bedriver all-män televerksamhet enligt definitionen av teleföretag, det vill säga tillhandahåller tjänster till en på förhand avgränsad användarkrets.

6 §. Verksamhet som kräver nätkoncession. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras på så sätt att ordet televerksamhet byts ut mot ordet verksamhet. Den ändrade rubriken motsvarar

bättre innehållet i paragrafen, eftersom också myndighetsnät, som inte faller inom ramen för allmän televerksamhet, passar under den nya rubriken.

Till 1 mom. i paragrafen föreslås ett tillägg av en mening om att koncessionshavare av ett mobilnät, utifrån sin koncession, under de förutsättningar som föreskrivits i 29 a kap., också kan tillhandahålla nättjänster med anknytning till myndighetskommunikation eller nationell roaming för myndighetskommunikation. Den föreslagna ändringen överensstämmer med den gällande koncessionsregleringen därför att en koncession är bunden antingen till radiofrekvenser eller till myndighetsnätet. I den myndighetskommunikationslösning som är under beredning tillhandahåller teleföretaget (nätoperatören) ett kommunikationsnät som redan är i dess besittning för användning för myndighetskommunikation, det vill säga att det redan har en nätkoncession i sin besittning. Genom den föreslagna ändringen möjliggör man, utifrån de koncessioner som redan finns, genomförandet av den nya nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation via bredband i kommersiella nät och under vissa förutsättningar nationell roaming för myndighetskommunikation.

I paragrafens 2 mom. föreslås en teknisk ändring genom vilken frasen ”tillhandahållande av nättjänster i mobila myndighetsnät” ändras till ”tillhandahållande av sådana mobilnät som fungerar som myndighetsnät för överföring av kommunikation som behöver radiofrekvenser”. Ändringen är nödvändig eftersom hänvisningen till nättjänster i den gällande lagen gäller televerksamhet, vilket tillhandahållandet av myndighetsnätet (VIRVE) inte utgör. Därtill förtydligas ordföljden i momentet.

29 a kap. Tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation. Det föreslås att det till lagen fogas ett nytt kapitel, vilket omfattar reviderade 250 § och nya 250 a—250 e §, där den sistnämnda paragrafens innehåll motsvarar det gällande 250 § 4 mom. Kapitlet utgör en helhet som gäller myndighetskommunikation, med föreskrifter om myndighetsabonnemang, tillhandahållande av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, användning av prioriteter för myndighetsabonnemang och deras inverkan, nationell roaming för myndighetskommunikation och anslutningen av myndighetsnätet till ett allmänt kommunikationsnät. Den i kapitlet reglerade användningen av tjänsten för myndighetskommunikation, som möjliggörs av myndighetsabonnemang och som omfattar sådana prioriteter för myndighetsabonnemang som säkerställer att deras kommunikation prioriteras, är naturligtvis avsedd enbart för användargrupper som är nödvändiga för de myndigheter som avses i 250 § 1 mom. och för skötseln av de uppgifter som nämns i den bestämmelsen.

250 §. Myndighetsabonnemang. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras från myndighetsnät till myndighetsabonnemang, eftersom propositionen möjliggör en ny tjänst för myndighetskommunikation som förutsätter abonnemang, vilken inte tillhandahålls i ett myndighetsnät enligt definitionen av myndighetsnät, utan i ett kommersiellt teleföretags nät.

Med myndighetsabonnemang avses enligt 1 mom. abonnemang som berättigar till användning av såväl det nuvarande myndighetsnätet (VIRVE och TUVE) som den nya bredbandiga kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikationen. Myndighetsabonnemang ska kunna erbjudas en myndighet eller en annan aktör för vilken ett myndighetsabonnemang är nödvändigt för skötseln av uppgifter som anknyter till statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, jourverksamheten inom social- och hälsovården, spårtrafiksäkerheten och befolkningsskyddet. För de användargrupper som har rätt till abonnemang till myndighetsnät motsvarar förslaget nuläget.

Enligt förslaget är det kommunikationsministeriet som ska fatta beslut om de användargrupper som har rätt till myndighetsabonnemang, vilket motsvarar nuläget i fråga om abonnemangen till myndighetsnät. Dessutom föreslås det att kommunikationsministeriet ska ha möjlighet att vid behov fatta beslut om antalet anslutningar. Kommunikationsministeriet ska höra finansministeriet innan besluten fattas. Det ska också observeras att avsikten även i framtiden, vad gäller annan användning av säkerhetsnät än användning enligt säkerhetsnätslagen (TUVÉ-användning), är att förutsätta godkännande också av finansministeriet med stöd av 4 § i den lagen. Till denna del hänvisas det till nedanstående förslag om ändring av 4 § i säkerhetsnätslagen.

Eftersom tjänsten för myndighetskommunikation i samband med den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation grundar sig på accessnätet, med andra ord på att abonnemanget identifieras, vanligen genom ett SIM-kort som installeras i en terminalapparat, och inte på en helt fristående radiotelefon, kan antalet abonnemang öka avsevärt. I stället för den nuvarande fristående fälttelefonen som tas med möjliggör identifiering av abonnemanget för en telefon avsedd för tjänsteuppdrag, vanligen genom ett SIM-kort, myndighetskommunikation som utnyttjar prioriteter för myndighetsabonnemang. Detta leder till att användarna, beroende på karaktären på uppgifterna, kan överväga om det är smidigare att skaffa fler bredbandiga myndighetsabonnemang än nuvarande VIRVE-telefoner. Den nya tjänsten för myndighetskommunikation har från första början beretts som ersättare av VIRVE-tjänsterna, varför kalkylerna över antalet användare utgår från antalet VIRVE-abonnemang. Eftersom antalet abonnemang, i synnerhet i övergångsskedet, kan vara svårt att förutse och eftersom det har en inverkan på enhetspriset för ett bredbandigt myndighetsabonnemang, ska det säkerställas att finansministeriet hörs i kommunikationsministeriets beslutsfattande. Därtill ska man säkerställa en möjlighet att vid behov utvidga det beslut som gäller användargrupper till att gälla också antalet abonnemang. I nuläget har kommunikationsministeriet fattat ett användargrupsbeslut som gäller VIRVE-tjänsterna för en utsatt tid på tre år, och det ska fortsättningsvis vara möjligt att pröva beslutets längd på ett flexibelt sätt, så att användargrupperna och vid behov också antalet användare kan omprövas med jämna mellanrum. Syftet med den föreslagna kontrollen av antalet användare är inte att försvåra tillgången till tjänsten för myndighetskommunikation, utan att säkerställa att det inte sker en sådan ökning av användargrupperna eller antalet abonnemang som äventyrar syftet med tjänsten för myndighetskommunikation. Kommunikationsministeriet ska vid behov kunna höra också andra aktörer, såsom aktörer som företräder användargrupper inom myndighetskommunikation, såsom inrikesministeriet och försvarsministeriet. Till denna del har det på grund av övergångsskedet för myndighetskommunikationslösningen inte ansetts nödvändigt att ta in bestämmelser i lagen. Därtill skulle en uppräkningslista av flera aktörer som ska höras i samband med beslutsfattande ge ett felaktigt intryck av att förteckningen är avsedd att vara uttömmande.

I 2 mom. föreslås det att det föreskrivs att tillhandahållare av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation inom ramen för de användargrupper som definieras i 1 mom. beviljar enskilda myndighetsabonnemang till myndigheter och på framställning av myndigheter till andra användare. Beviljandet av abonnemang av tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören, Suomen Erillisverkot Oy) skulle mekaniskt grunda sig antingen direkt på kommunikationsministeriets beslut om användargrupperna (myndigheter) eller på en kombination av beslutet i fråga och ett förslag om bifall som myndigheten prövat med stöd av beslutet. Följaktligen omfattar inte beviljandet av abonnemang något prövningselement för tillhandahållaren av kommunikationstjänsten (tjänsteoperatören), och det handlar inte heller om sökandens rätt till ett abonnemang, utan om mekaniskt verkställande av användargrupsbeslutet och det bifall som myndigheten gett i anknytning till de egna uppgifterna. Som fortsättning på den granskning av antalet myndighetsabonnemang som lagts fram ovan i samband med 1 mom. finns det skäl att nämna att tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskom-

munikation (tjänsteoperatören) inte har möjligt att utifrån egen prövning återkalla ett myndighetsabonnemang. Användarmyndigheten kan överväga denna möjlighet och är också rätt aktör att överväga behovet av abonnemang för de egna uppgifterna enligt 250 §, också vad gäller andra användare som är nödvändiga för skötseln av uppgifterna.

Det föreslås det i paragrafen tas in ett nytt 3 mom. enligt vilket koncessionshavaren för myndighetsnät och tillhandahållaren av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) på begäran och årligen ska lämna en utredning om myndighetsabonnemangen till Transport- och kommunikationsverket. Med bägge aktörer avses Suomen Erillisverkot som koncern, å ena sidan i sin roll som tillhandahållare av VIRVE-tjänster i egenskap av koncessionshavare för myndighetsnät och å andra sidan i rollen som tillhandahållare av den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation (tjänsteoperatör). Följaktligen ska tjänsteoperatören ERVE till Transport- och kommunikationsverket årligen, och alltid på begäran av Transport- och kommunikationsverket, överlämna en utredning över myndighetsabonnemangen vad gäller såväl myndighetsnät som den nya tjänsten för myndighetskommunikation. Målet med den föreslagna nya utredningsskyldigheten är att säkerställa hanteringen av konsekvenserna av utvecklingen av bredbandiga myndighetsabonnemang, i synnerhet för kommersiella myndighetsnät, bland annat på så sätt att de uppgifter som samlats in av Transport- och kommunikationsverket kan utnyttjas till stöd för kommunikationsministeriets användargrupsbeslut.

Den gällande lagens 250 § 3 mom. blir enligt förslaget *4 mom.* Bestämmelserna i momentet förenklas med hänvisning till utvecklingen av normer. I kommunikationstjänstlagens III avd. föreskrivs det om teleföretags skyldigheter och samhällsomfattande tjänster, och i V avd. föreskrivs det om användares och abonnenters rättigheter i samband med kommunikationstjänster. Tillämpningsbegränsningen i det gällande 250 § 3 mom. behövs inte, eftersom begränsningarna i kommunikationstjänstlagens III och V avd. räcker för att utesluta myndighetsnät. Det är dock nödvändigt att fortsättningsvis, på samma sätt som i gällande i 250 § 3 mom., föreskriva att myndighetsnät inte omfattas av tillämpningsområdet för bestämmelserna i 316 § om behandling och utplåning av uppgifter om kommunikation och lokalisering. Därtill utvidgas begränsningen till att gälla kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, vilket innebär att 316 § inte heller gäller den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation.

250 a §. *Tillhandahållare av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf om tillhandahållare av en nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation via bredband. Enligt det föreslagna *1 mom.* tillhandahålls en nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation av ett teleföretag som tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören ERVE) har valt genom ett upphandlingsförfarande.

Vad gäller upphandlingsförfarandet hänvisas det till säkerhetsnätslagens 13 §, som reglerar underentreprenader i tjänsteproduktionen i ett säkerhetsnät. Enligt paragrafen i fråga ska tjänstetillhandahållaren (ERVE) innan upphandlingsförfarandet inleds begära ett utlåtande i frågan av finansministeriet. Enligt samma bestämmelse ska det uppdragsavtal som ska ingås med underleverantören, det vill säga i detta fall det teleföretag som fungerar som tillhandahållare av nättjänsten, i synnerhet säkerställa förfarandena för hantering av störningar under normala förhållanden och av undantagssituationer. I och med den föreslagna hänvisningen grundar sig den reglering på lagnivå som gäller kvaliteten på den framtida bredbandiga myndighetskommunikationstjänsten, vid sidan om upphandling, på det hela taget på bestämmelserna i 13 § i säkerhetsnätslagen. I dessa förutsätts det bland annat att de krav på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller säkerhetsnätet uppfylls. Därtill hänvisas det till att underleveransen ska begränsa sig till enbart nödvändig omfattning och att underleve-

ransen ska ordnas på så sätt att hanteringen, styrningen och övervakningen av tjänsteproduktionen stannar kvar hos tjänstetillhandahållaren.

När dessa kriterier i säkerhetsnätslagen tillämpas på anordnande av trådlös myndighetskommunikation enligt den aktuella propositionen ska följande utgångspunkter beaktas i tolkningen. För det första står det i 13 § i säkerhetsnätslagen att beslut om omfattningen på och förutsättningarna för underleverans fattas av finansministeriet, vilket innebär att finansministeriet inom de gränser som ställs i lagen har relativt omfattande behörighet att inom ramen för nödvändigheten av underleverans enligt tjänst bedöma bland annat i vilken utsträckning tjänsterna ska tillhandahållas av staten själv. Vad gäller myndighetsradionätet och de aktuella informations- och kommunikationstekniska tjänsterna för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband utreder finansministeriet, med det förfarande som gäller begäran om uppgifter om upphandling vid Suomen Erillisverkot, det mest kostnadseffektiva sättet att producera tjänster och fattar utifrån denna grund ett beslut om randvillkoren för underleveransen, efter att ha hört Styrgruppen för tjänsten för myndighetskommunikation, som den tillsatt och i vilken de centrala myndigheter som använder tjänsten är företrädade. Följaktligen är det möjligt att med den helhet som utgörs av den i säkerhetsnätslagen garanterade ministerstyrningen av den statsägda tjänsteoperatören (Suomen Erillisverkot eller ett dotterbolag till det) och den intressentsakkunnighet som ordnats till stöd för denna säkerställa att tjänsteproduktionen hanteras, styrs och övervakas på behörigt sätt och att enligt tjänst fastställa kraven på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet för säkerhetsnätet. På grund av den övergripande modellen för trådlös myndighetskommunikation torde den i 13 § i säkerhetsnätslagen fastställda precisionen på kvaliteten på den tjänst som ska upphandlas i praktiken vara det mest ändamålsenliga sättet att fastställa också kvaliteten på den nättjänst som ska skaffas av teleföretaget.

Kvaliteten på den nättjänst som ska upphandlas fastställs slutgiltigt i de upphandlingsprocesser som gäller denna och i de tjänsteavtal som ska ingås efter upphandlingen. I avtalen finns det bättre förutsättningar att beakta tekniska detaljer i nättjänsten och hitta en jämvikt också mellan användarmyndigheternas behov och de tillgängliga resurserna. Den nya övergripande tjänsten för myndighetskommunikation via bredband bör vad gäller såväl kvalitet som tillförlitlighet motsvara VIRVE-tjänsterna. Detta höga kvalitetskrav ska dock proportioneras på så sätt att uppnåendet av kravet säkerställs inom ramen för övergångstiden. Med andra ord ska nedkörningen av VIRVE-nätet och övergången till en ny tjänst genomföras först då det kan visas att tjänsterna kvalitetsmässigt sett är överensstämmande. Vad gäller täckningen för myndighetskommunikationen förutsätter detta investeringar för att utveckla den nya bredbandiga tjänsten.

Tidskritisk kommunikation mellan myndigheterna är av avsevärd betydelse för det finländska samhällets säkerhet och därför är det nödvändigt att noggrant säkerställa att den aktör som genom konkurrensutsättning valts som tillhandahållare av nättjänsten i ändamålsenlig och tillräcklig omfattning uppfyller kraven på säkerhet, beredskap, förberedelser och kontinuitet i fråga om säkerhetsnätet med tanke på kraven för myndighetsverksamhet inom denna servicehelhet.

Enligt 1 och 5 § i säkerhetsnätslagen är säkerhetsnätet ett myndighetsnät som ägs och förvaltas av staten. I regeringens proposition RP 54/2013 rd preciseras ägandet på följande sätt: ”de centrala delarna i fråga om säkerhetsnätet besitts av sådana tillhandahållare av tjänster som direkt ägs och styrs av staten”. Avsikten har således inte varit att egendomen hos de underleverantörer som tillhandahåller tjänster i säkerhetsnätet ska övergå i statens ägo. Enligt den föreslagna ändringen i säkerhetsnätslagens 1 § tillämpas det som i säkerhetsnätslagen föreskrivs om säkerhetsnät och användningen av tjänster även på informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband. Detta mots-

varar kommunikationstjänstlagens begrepp tillhandahållare av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören, ERVE). Avsikten är inte heller att egendomen hos underleverantörerna för kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, såsom det teleföretag som tillhandahåller nättjänsten, ska övergå i statens ägo. Det teleföretag som tillhandahåller nättjänsten ska följaktligen fortsättningsvis äga och förvalta infrastrukturen. Ägandet av den infrastruktur som hänför sig till en eventuell utbyggnad och säkerställande av nätet som följer av säkerhetsnätslagen ska definieras senare beroende av i vems ägo det är ändamålsenligt att skaffa egendom.

Utgångspunkten för entreprenad som regleras i 13 § 3 mom. i nätsäkerhetslagen är för sin del att tillhandahållaren ansvarar för underleverantörens arbete som för sitt eget arbete. Där med ska straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på tillhandahållaren av myndighetsradionätet och av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband (ERVE) liksom också på personalen för det teleföretag som verkar som underleverantör, jämte instanser i de beslutsfattande organen, när de utför uppgifter som anknyter till säkerhetsnätverksamhet. I nedanstående förslag om 250 d § i kommunikationstjänstlagen är utgångspunkten dock att 13 § i säkerhetsnätslagen, vilken gäller underentreprenad, och den anknutna bestämmelsen om ansvar i 20 § i samma lag, inte tillämpas på den nationella roaming som ska tillhandahållas för myndighetskommunikation. Följaktligen föreslås det att straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas enbart på det teleföretag som utifrån konkurrensutsättning valts till tillhandahållare av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation.

250 b §. *Tillhandahållande av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation.* Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf om tillhandahållandet av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation och om prioriteter för myndighetsabonnemang. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det att tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, det vill säga det teleföretag som valts genom konkurrensutsättning, vid hög belastning ska garantera att användarna av i 250 § avsedda myndighetsabonnemang har tillgång till tjänsten för myndighetskommunikation och att tjänsten har den kvalitetsnivå som krävs.

Med prioriteter för myndighetsabonnemang tryggas tidskritisk kommunikation för myndigheterna i situationer där nätet har hög belastning och där nätets kapacitet inte fullt ut räcker för alla användare. Det ska exempelvis vara möjligt att för myndighetsabonnemang fastställa vissa tillträdes- och kvalitetskategorier för att skilja dem från andra abonnemang, då det vid behov är möjligt att i nättjänsten prioritera dessa abonnemang genom att använda den nämnda tekniken. Prioriteterna för myndighetsabonnemangen innebär således inte att det på förhand reserveras någon viss andel av nätets kapacitet för kontinuerlig myndighetsanvändning, utan de ska utnyttjas vid eventuell hög belastning på nätet.

Enligt paragrafens 1 mom. ska tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation vid hög belastning på kommunikationsnätet trygga tillgången till tjänsten för myndighetskommunikation samt prioritet för kommunikationens kvalitet i förhållande till annan kommunikation. Tillgången till tjänsten ska tryggas så att myndighetsabonnemang har prioriterad tillgång till tjänsten framför andra abonnemang (*företräde till tjänsten*) och genom att vid hög belastning på kommunikationsnätet anvisa eller överföra nätets resurser till myndighetsabonnemangen (*förtur som möjliggör tillgång till tjänsten*).

På praktisk nivå prioriteras genom företrädet och förturen till tjänsten myndighetsabonnemangens tillgång till nätet på två sätt. För det första innebär företrädet och förturen till tjänsten att myndigheterna vid hög belastning garanteras tillträde till nätet och dess resurser. Till följd av detta kan det hända att andra än myndighetsabonnemangsanvändare tillfälligt inte nödvän-

digttvis alls får kontakt med det högt belastade nätet. Då kopplas till exempel inte samtal, för att det fortfarande ska vara möjligt att kommunicera normalt med myndighetsabonnemang (*företrädare till tjänsten*). För det andra innebär företrädet och förturen till tjänsten att vissa anslutningar till nätet från andra abonnemang vid behov tillfälligt kan hävas, för att kommunikationen med myndighetsabonnemang ska kunna tryggas. Det kan då hända att en vanlig användares samtal bryts (*förtur som möjliggör tillgång till tjänsten*). Sådana situationer med hög belastning är exceptionella och kan bero till exempel på storolyckor eller andra situationer där en stor mängd personer på ett litet eller avlägset område vill använda sitt abonnemang på samma gång, vilket leder till att nätkapaciteten överskrids.

Det ska vara möjligt att för myndighetsabonnemang fastställa prioriteringsnivån och en förmåga att hindra andra tjänster (*Allocation and Retention Priority*), vilket säkerställer företrädet till radionätets resurser. Det ska vara möjligt att för SIM-kort för myndighetsabonnemang fastställa en viss tillträdeskategori, då det vid hög belastning är möjligt att stänga av anslutningen för användare med abonnemang med andra tillträdeskategorier till förmån för myndighetsabonnemangen (*Access Class Barring*) eller att överföra dem till andra frekvensband. Till exempel kan idrifttagande av det företräde och den förtur till tjänsten som består av dessa element automatiseras genom att tröskelvärden i nätet fastställs, eller också kan prioriteterna tas i drift från fall till fall, när förhållandena så kräver.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska teleföretaget i egenskap av tillhandahållare av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation genom prioritet för kommunikationens kvalitet vid hög belastning garantera en tillräcklig kvalitetsnivå på myndighetsabonnemangens kommunikation framför annan kommunikation genom att vid behov prioritera den i mobilnätet, så att annan kommunikation inte hindrar kommunikationsnätet från att erbjuda den kvalitetsnivå som krävs för myndighetsabonnemangens kommunikation.

Vid användning av prioriteten för kommunikationens kvalitet är det möjligt att kvalitetsnivån för en vanlig användare av kommunikationstjänsten sjunker tillfälligt, då kvalitetsnivån för myndigheternas tidskritiska kommunikation säkerställs. I praktiken kan detta innebära till exempel att andra än myndighetsabonnemangsanvändare fortfarande kan ringa och sända sms, men att videobilden tillfälligt laddas långsammare än normalt eller inte alls. Tekniskt sett genomförs prioriteringen i mobilnätet med tjänstekvalitetsparametrar, som tekniskt sett påverkar prioriteten för olika tjänster och anslutningar på olika nivåer och följaktligen behandlingen av dataöverföring i nätet. Genom att använda och kombinera olika parametrar åstadkoms olika funktionaliteter som påverkar användningen. Det är bland annat möjligt att fastställa en viss kvalitetsklass för en dataanslutning (*QCI, Quality of Service Class Identifier*), då en anslutning med högre prioritet betjänas först, eller en viss hastighet som nätet garanterar (*GBR, Guaranteed Bit Rate*). Utöver radionätet ska prioriteten för kommunikationens kvalitet omfatta också prioritering av myndighetstrafiken såväl i teleföretagets överföringsnät som i dess stamnät, om det behövs för att en tillräcklig kvalitetsnivå ska kunna garanteras myndighetsabonnemangens kommunikation.

Liksom framgår av beskrivningen ovan motsvarar begreppen för prioriteterna för myndighetsabonnemang inte helt de tekniska sätten för genomförande av prioriteterna, utan begreppen har förenklats för att juridiskt beskriva de mekanismer för prioriteterna för myndighetsabonnemang som teleföretagets skyldigheter gäller. Teleföretaget genomför prioriteterna genom en behövlig helhet av olika tekniska åtgärder för näthantering som gäller tillträde, kvalitet och prioritet och genom vilka myndighetsabonnemangen vid hög belastning garanteras företräde till nätet och nätets resurser samt företräde till användningen av dessa resurser. Som prioriteter för myndighetsabonnemang nämns i bestämmelserna därmed inte särskilt exempelvis tekniska tillträdeskategorier för abonnemangen, eftersom de utgör bara en del av det tekniska genomförandet av prioriteterna.

250 c §. Förutsättningar för tillhandahållande av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation. I den föreslagna nya paragrafen föreskrivs det att det genom prioriteter för myndighetsabonnemang är möjligt att begränsa andra användares tillgång till eller användning av nätet endast i nödvändig omfattning. Enligt 1 mom. är begränsningar genom prioriteter för myndighetsabonnemang tillåtna endast i den omfattning de är nödvändiga för att säkerställa tillgången för myndighetskommunikation vid stark belastning. Begränsningen ska gälla bland annat den tidsmässiga längden och det geografiska området. Prioriteterna för myndighetsabonnemang genomförs exempelvis så att de inte utgör något hinder för att ringa nödsamtal, även om andra samtal kan behöva begränsas.

Enligt paragrafens 2 mom. ska tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, det vill säga teleföretaget, vid verkställandet prioriteterna för myndighetsabonnemang se till att kvaliteten på och tillgängligheten till kommunikationstjänster inte allmänt försämras för andra användare. Med detta avses till exempel att kapaciteten i ett teleföretags nät bör vara tillräckligt på så sätt att genomförandet av myndighetskommunikationen inte orsakar olägenheter för kvaliteten på och tillgången till kommunikationstjänsten för övriga användare och att de prioriteter för myndighetsabonnemangen som vid behov används orsakar enbart en tillfällig, regional försämring av kvaliteten på tjänsten för övriga användare av tjänsten. I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det dessutom att teleföretaget har en skyldighet att följa de effekter som användningen av prioriteterna för myndighetsabonnemang och tillhandahållandet av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation har på andra användares tillgång till tjänsterna, nätets prestationsförmåga och kapacitetsutnyttjandegraden. Genom uppföljningen säkerställs det att teleföretagets nätkapacitet räcker för att tillhandahålla andra tjänster vid sidan om tillhandahållandet av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation. Skyldigheten preciserar skyldigheten att sörja för tjänstekvaliteten enligt 243 §. Uppföljningen gäller uttryckligen konsekvenserna av myndighetskommunikationen, inte utnyttjandet av kapaciteten i allmänhet.

Paragrafens 3 mom. innehåller en bestämmelse om skyldigheten för tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) att på Transport- och kommunikationsverkets begäran leverera en beskrivning av verkställandet av prioriteterna för myndighetsabonnemang och en uppskattning av deras effekter på andra användare. För att till Transport- och kommunikationsverket kunna leverera de uppgifter som ett teleföretag samlat in ska tjänsteoperatören komma överens om rättigheter till information med teleföretaget. Det har bedömts att det naturligaste sättet för att ordna detta informationsutbyte aktiebolagen emellan är att göra det på avtalsbaserat sätt, varför det inte nödvändigt att reglera detta i lagstiftningen. Transport- och kommunikationsverket övervakar i varje fall kvaliteten på övriga användares kommunikationstjänster inom ramen för sina lagstadgade uppdrag. Däremot är man inte på väg att föreslå en separat tillsynsuppgift som gäller kvaliteten på kommunikationstjänsten för myndighetsabonnemangen för Transport- och kommunikationsverket, eftersom detaljerna för tjänsten överenskomms i avtalen mellan nät- och tjänsteoperatören, det vill säga teleföretaget, och Suomen Erillisverkot Oy. Därtill ska det observeras att säkerhetsnätverksamhet hör till finansministeriets ansvarsområde.

250 d §. Nationell roaming för myndighetskommunikation. Det handlar om en ny paragraf om nationell roaming för myndighetskommunikation. Syftet med paragrafen är att möjliggöra tillhandahållande av myndighetskommunikation också i situationer där nätet för tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, det vill säga det teleföretag som valts genom konkurrensutsättning, inte är i bruk. När en störning förekommer i det egna nätet för tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation eller då nättäckning saknas i området i fråga, är det med hänsyn till den samhällseliga betydelsen för myndighetskommunikationen nödvändigt att myndighetskommunikation undantagsvis kan tillhandahållas genom roaming. Vad gäller brist på nättäckning ska det dock observeras att

främst småskaliga skuggområden avsetts som kärnområden för nationell roaming. Följaktligen är inte avsikten med regleringen att det teleföretag som fastställts i 250 a § och valts genom konkurrensutsättning i bred skala och åtminstone inte annat än tillfälligt drar nytta av ett annat teleföretags nät som en del av den nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation vilken det tillhandahåller. Målet med helhetslösningen för trådlös myndighetskommunikation via bredband är en nättäckning som så väl som möjligt drar nytta av den redan befintliga kommersiella nätinfrastrukturen, då man skulle dra nytta av nätet för det teleföretag som valts genom konkurrensutsättning. Eftersom beslut om detaljerna för konkurrensutsättning av nättjänsten fattas separat och eftersom strukturen på telemarknaden på Åland avviker från strukturen i Fastlandsfinland, är det möjligt att det är nödvändigt att överväga några typer av mellanformer (konsortier) för nationell roaming som gäller myndighetskommunikation eller tillhandahållande av sådan och nättjänsten enligt 250 a § i större utsträckning än i Fastlandsfinland.

I den föreslagna paragrafens *1 mom.* föreskrivs det att andra teleföretag än det företag som avses i 250 a § och valts genom konkurrensutsättning på begäran och på skäliga villkor ska erbjuda tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) bruksrätt av mobilnät inom Finlands territorium (nationell roaming) för att möjliggöra myndighetskommunikation. Med formuleringen ”på begäran” avses att tjänsteoperatören kommer överens om anordnandet av nationell roaming med ett sådant teleföretag. I förslaget tas inte ställning till om tjänsteoperatören är lämplig för nationell roaming för respektive område tillsammans med samtliga teleföretag som äger ett nät där eller till exempel endast med ett annat teleföretag än det som valts till nätoperatör. Avsikten är att det är fråga om ett kontinuerligt avtal eller ett långtidsavtal och att man inte ingår skilda avtal för varje enskild roaming. Ett i paragrafen avsett teleföretag som erbjuder nationell roaming har enligt 1 mom. en skyldighet att erbjuda nationell roaming i situationer där mobilnätet för tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation inte är tillgängligt. Det kan handla om en situation där det egna nätet för tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation inte är tillgängligt till exempel på grund av ett skuggområde eller en felsituation. Enligt momentet ska teleföretaget också erbjuda sådana roamingrelaterade funktioner och tjänster som genomförandet av nationell roaming och fungerande tjänster förutsätter. Med dessa funktioner och tjänster avses inte i 250 b § avsedda prioriteter för myndighetsabonnemang, utan stödtjänster som är nödvändiga för att genomföra roaming för myndighetskommunikation. Karaktären av dessa stödåtgärder belyses av artikel 3.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen, enligt ”Vilken roamingtjänsttillträde i grossistledet ska omfatta tillträde till alla nätelement och tillhörande faciliteter, relevanta tjänster, programvarusystem och informationssystem som behövs för att tillhandahålla reglerade roamingtjänster till kunder.”

Enligt det föreslagna *2 mom.* är det teleföretag som tillhandahåller nationell roaming skyldigt att på skäliga villkor erbjuda prioriteter för myndighetsabonnemang enligt 250 b § på begäran av tjänsteoperatören. Detta innebär att s.k. normal nationell roaming genomförs utan prioriteter för myndighetsabonnemang och att tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) prövar i fråga om varje enskilt teleföretag och område om det är nödvändigt att förutsätta att prioriteter för myndighetsabonnemang tillhandahålls också vad gäller roaming. Vid en begäran om detta, ska bestämmelserna i 250 c § tillämpas på det teleföretag som erbjuder nationell roaming. Tjänsteoperatören och det teleföretag som erbjuder nationell roaming kan också avtala om erbjudande av prioriteter för myndighetsabonnemang för kontinuerliga eller långtidsavtal till exempel inom ett visst område eller under en viss tidsperiod. Vidare enligt momentet tillämpas inte underleverantörsstatus enligt 13 § i säkerhetsnätslagen eller straffrättsligt tjänsteansvar i 20 § i den lagen på det teleföretag som tillhandahåller roaming.

Det behöver inte föreskrivas om straffrättsligt tjänsteansvar för det teleföretag som tillhandahåller nationell roaming, eftersom det inte har offentliga förvaltningsuppgifter. Detta behandlas närmare under avsnitt 4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning. Dessutom kan genomförandet av roaming för myndighetskommunikation betraktas som motsvarande skyldighet som de åtgärder som teleföretaget är skyldigt att vidta för att styra och säkerställa nödsamtal. Inte heller genomförandet av dessa lagstadgade funktioner har ansetts höra till de uppgifter som omfattas av straffrättsligt tjänsteansvar.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det att om tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören) och ett i 1 mom. avsett teleföretag som tillhandahåller roaming inte når en överenskommelse om de villkor som avses i 1 och 2 mom., bestämmer Transport- och kommunikationsverket på begäran av den ena eller båda parterna om villkoren. I regel behövs inget beslut av Transport- och kommunikationsverket, utan parterna kommer sinsemellan överens om villkoren för tillhandahållande av nationell roaming och i de fall som avses i 2 mom. även för erbjudande av prioriteter för myndighetsabonnemang, inklusive priset. Syftet med ett beslut av Transport- och kommunikationsverket är att säkerställa anordnandet av nationell roaming som behövs för tjänster för myndighetskommunikation och därtill hörande prioriteter för myndighetsabonnemang, om tjänsteoperatören och teleföretagen ändå inte når någon överenskommelse under förhandlingarna.

Transport- och kommunikationsverket ska sträva efter att beslutet är skäligt för båda parter. Det är således fråga om villkor för normal roaming som tillhandahålls för myndighetskommunikation och genomförande i samband med roaming av prioriteter för myndighetsabonnemang som baserar sig på en särskild begäran. Om parterna inte kan enas kan Transport- och kommunikationsverket fastställa en skälig avgift också för nationell roaming som är ett av de i föregående mening nämnda villkoren. Transport- och kommunikationsverket kan fatta beslut om avgiften för normal roaming med hjälp av en prisjämförelse. Prisjämförelsen kan grunda sig på partiavgifter som tas ut för roaming i Finland i fråga om abonnemang från andra EU- och EES-stater (*inbound roaming*). Mer specifikt uttryckt baseras prisjämförelsen således på de avgifter som tas ut för direkt nyttjanderätt av roamingtjänster på partihandelsnivå och som teleföretag i Finland tar ut av operatörer för mobilnät för tillhandahållande av roamingtjänster på detaljhandelsnivå till roamingkunder i Finland, vilkas hemnät finns i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Prisjämförelsen ska endast grunda sig på kommersiella priser. På de roamingtjänster som tillhandahålls roamingkunder från EU- och EES-länder tillämpas bestämmelser om maximavgifter för roaming på parti- och detaljhandelsnivå som grundar sig på EU-lagstiftning. Att använda avgifter som tas ut av operatörer från EU- och EES-området som grund för prisjämförelsen garanterar också åtminstone en skälig ersättning för partitjänsterna och även det att partitjänsterna inte behöver produceras till ett värde som underskrider kostnaderna. Motsvarande prisjämförelse torde inte kunna göras för prioriteterna för myndighetsabonnemang, men strävan är att Transport- och kommunikationsverkets beslut ska vara skäligt för båda parter även i fråga om dessa.

250 e §. Sammankoppling av myndighetsnät med ett allmänt kommunikationsnät. Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf, till vilken innehållet i den gällande lagens 250 § 4 mom. överförs med enbart små tekniska ändringar. Det nuvarande 250 § 4 mom. gäller sammankoppling av myndighetsnät med ett allmänt kommunikationsnät. Genom momentet åläggs teleföretaget att på begäran utan ersättning ansluta ett myndighetsnät till ett allmänt kommunikationsnät. I momentet föreskrivs det också att teleföretaget som är verksamt i myndighetsnätet inte har rätt till ersättning för kommunikation från ett allmänt kommunikationsnät till ett myndighetsnät och att teleföretaget har rätt till ersättning för kommunikation från ett myndighetsnät till ett allmänt kommunikationsnät enligt teleföretagets prislista.

Momentets hänvisning till teleföretaget som är verksamt i myndighetsnätet, vilket avser Suomen Erillisverkot Oy (ERVE), korrigeras så att det hänvisas till tillhandahållaren av myndighetsnätet. Liksom konstateras ovan betraktas ERVE i egenskap av myndighetsnätsaktör inte som ett teleföretag enligt definitionerna i lagen. Vidare moderniseras begreppet telekommunikation till kommunikation.

Med myndighetsnät avses i enlighet med definitionerna i 3 § de nuvarande VIRVE-tjänsterna och TUVE-nätet, inte den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation.

271 a §. *Tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst.* Det föreslås att paragrafens hänvisning till 250 § 1 och 2 mom. om användargrupper ändras till en hänvisning till 250 §, eftersom momenthänvisningarna är onödiga och det i denna proposition föreslås att 250 § ändras, varför också dess struktur ändrar en aning. Ändringen har inga innehållsmässiga konsekvenser för tillhandahållet av en offentlig reglerad satellittjänst.

272 §. *Åtgärder för informationssäkerheten.* I 1 mom. i paragrafen föreslås det att teleföretag och sammanslutningsabonnenter ändras till kommunikationsförmedlare. Begreppet kommunikationsförmedlare täcker förutom teleföretag och sammanslutningsabonnenter också andra förmedlare. En av framgångsfaktorerna för administreringen av de finländska näten och tjänsternas datasäkerhet är den finländska lagstiftningen, som ålägger olika aktörer att sköta datasäkerheten för sina tjänster och dessutom ger förutsättningar för att bekämpa datasäkerhetsproblem. Kommunikationstjänstlagen förutsätter att också andra kommunikationsförmedlare än teleföretag och sammanslutningsabonnenter sköter datasäkerheten för tjänster, meddelanden, förmedlingsuppgifter och positioneringsuppgifter. För tillfället ger lagen dock inte andra förmedlare av kommunikation samma rättigheter att vidta åtgärder för att genomföra datasäkerhet, i motsats till teleföretag och sammanslutningsabonnenter. Med tanke på jämbördiga verksamhetsförutsättningar och möjliggörande av en täckande datasäkerhetsnivå bör 272 §, som innehåller bestämmelser om åtgärder för att sörja för datasäkerheten, utvidgas till att gälla alla kommunikationsförmedlare. Tillhandahållare av myndighetsnät och tillhandahållare av en kommunikationstjänst som främjar myndighetskommunikation betraktas som kommunikationsförmedlare.

Utvidgandet av datasäkerhetsåtgärderna enligt 272 § samlar till denna del alla myndighetsnät och tjänster som är väsentliga för samhället eller användarna, de teleföretag som tillhandahåller sådana, andra kommunikationsförmedlare, sammanslutningsabonnenter och myndighetsnät under en enhetlig regleringsram.

318 §. *Utlämnande av information från myndigheter.* Det föreslås att ett nytt 3 mom. läggs till i paragrafen, där det föreskrivs att Transport- och kommunikationsverket och finansministeriet, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av information, har rätt att lämna ut dokument som det fått eller upprättat i samband med sina uppgifter enligt lag samt att röja sekretessbelagd information för varandra, om det är nödvändigt för skötseln av deras uppgifter i anslutning till tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation.

I praktiken avser detta uppgifter som gäller tillhandahållande av såväl det nuvarande myndighetsnätet (VIRVE och TUVE) som den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation. Ordalydelsen ”i samband med sina uppgifter enligt lag” täcker förutom de uppgifter som föreskrivs i kommunikationstjänstlagen också till exempel uppgifter som föreskrivits i säkerhetsnätslagen, såsom finansministeriets styrnings- och tillsynsuppgift enligt den lagens 14 § och rätten till information enligt dess 19 §.

Paragrafens nuvarande 3 mom. blir 4 mom. och nuvarande 4 mom. blir oförändrat 5 mom.

325 §. Transport- och kommunikationsverkets inspektionsrätt. Det föreslås att 2 mom. utöver på myndighetsnät ska tillämpas på tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören, Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det). I och med ändringen får Transport- och kommunikationsverket rätt att göra en teknisk säkerhets- och funktionsinspektion av ERVE också vad gäller den bredbandiga myndighetskommunikationstjänsten. Det har inte ännu gjorts några inspektioner av myndighetsnät med stöd av den nuvarande bestämmelsen, men bestämmelsen behövs för att en inspektion vid behov ska kunna göras, om verksamheten i myndighetsnätet skulle störa till exempel teleföretagens allmänna tjänsteproduktion.

I paragrafens nuvarande 1 mom. föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets rätt att göra en teknisk säkerhets- eller funktionsinspektion eller en ekonomisk inspektion i ett teleföretag. Om ett teleföretag fungerar som tillhandahållare av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, betraktas dess verksamhet också till denna del som televerksamhet. Det handlar om en nättjänst enligt kommunikationstjänstlagen, det vill säga en tjänst där ett teleföretag (nätföretag) tillhandahåller ett kommunikationsnät som det äger eller på annan grund innehar för överföring eller distribution av meddelanden. Definitionen av teleföretag täcker också tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, och det behövs därför inga separata bestämmelser om detta. Däremot är tillhandahållande av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatörsverksamhet) inte televerksamhet, eftersom användarkretsen för tjänsterna har avgränsats och fastställs med stöd av 250 §.

1.2 Lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät

1 §. Lagens syfte och tillämpningsområde. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket det som i lagen föreskrivs om säkerhetsnät och användningen av tjänster även tillämpas på informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband. Det nya momentet behövs eftersom man i denna proposition inte har velat ändra definitionen av säkerhetsnätet i 2 mom. och därmed inte heller lagens tillämpningsområde. Enligt definitionen av säkerhetsnätet är säkerhetsnätet ett i kommunikationstjänstlagens 250 § avsett myndighetsnät. Myndighetsradionätet VIRVE, som enligt förslaget i denna proposition ska bli en tjänst i enlighet med säkerhetsnätslagen, uppfyller detta villkor. Den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation är däremot inte ett myndighetsnät, eftersom myndighetsnät enligt definitionen är kommunikationsnät som byggs för vissa uppgifter som avser myndighetsverksamhet. Eftersom den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation baserar sig på teleföretagens befintliga kommunikationsnät, blir den varken ett myndighetsnät eller en del av säkerhetsnätet, trots att dess användningsändamål är detsamma som myndighetsnätet VIRVE:s användningsändamål och trots att bestämmelserna om säkerhetsnätet och dess tjänster tillämpas på den. Eftersom definitionen av myndighetsnät i och med att det hänvisas till den har betydelse också för säkerhetsnätslagens tillämpningsområde, är det skäl att konstatera att myndighetsnät enligt kommunikationstjänstlagens föreslagna 3 § 39 a punkt avser kommunikationsnät som byggs för uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gräns-säkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, jourverksamheten inom social- och hälsovården, spårtrafiksäkerheten och befolkningsskyddet. I och med det nya 3 mom. blir nuvarande 3 och 4 mom. i stället 4 och 5 mom.

Det föreslås att hänvisningarna i 2 och 4 mom. till informationssamhällsbalken (917/2014) ändras till hänvisningar till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014). Genom ändringen uppdateras hänvisningarna i paragrafen för att överensstämja med ändringen av lagens namn från informationssamhällsbalken till lagen om tjänster inom elektronisk

kommunikation, som gjordes genom lagen om ändring av informationssamhällsbalken (68/2018).

Även om det inte föreslås några andra ändringar i paragrafens 2 mom. än sådana som gäller laghänvisningen, kommer de tjänster som omfattas av momentets definition av säkerhetsnät att utvidgas med anledning av de föreslagna andra ändringarna i fråga om såväl kommunikationsnätets som säkerhetsnätets gemensamma tjänster. Kommunikationsnätet består av det tidigare fasta kommunikationsnätet, det vill säga det kommunikationsnät som administreras av Suomen Turvallisuusverkko Oy, delvis utnyttjas av kommersiella operatörers fibernät och omfattar signalstationer, dataförbindelser dem emellan och övrig infrastruktur. Dessutom ska som kommunikationsnät för säkerhetsnätet börja användas mobilnätet för myndighetskommunikation som administreras av Suomen Virveverkko Oy, det vill säga det nuvarande myndighetsradionätet (VIRVE) som används av myndigheterna.

De informations- och kommunikationstekniska tjänster som det föreskrivs om i säkerhetsnätslagen består av gemensamma tjänster som Statens informations- och kommunikationstekniska center Valtori (nedan *Valtori*) producerar för hela TUVE-användarkretsen samt informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation, som ERVE producerar och som består av både sådana smalbandiga informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet som tillhandahålls i VIRVE-nätet och sådana nya informations- och kommunikationstekniska tjänster för tidskritisk mobilkommunikation via bredband där man vid produktionen utnyttjar ett kommersiellt teleföretags nät-tjänst på det sätt som beskrivs i 29 kap. i kommunikationstjänstlagen.

4 §. Annan användning av säkerhetsnätet. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. om annan användning av VIRVE-tjänster och av den nya mobila kommunikationslösningen för myndigheter, vilka i fortsättningen utgör informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband. Enligt det nya 2 mom. kan informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband, vilka med stöd av 8 § 2 mom. tillhandahålls av Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det, användas även av andra än de användare som avses i säkerhetsnätslagens 3 §, om användaren har beviljats ett myndighetsabonnemang som avses i 250 § i kommunikationstjänstlagen. Den föreslagna bestämmelsen gör att det är möjligt att bevara nuläget, där användarna av VIRVE-tjänsterna – liksom också av de nya informations- och kommunikationstekniska tjänsterna för tidskritisk mobilkommunikation via bredband – fastställs enligt kommunikationstjänstlagen och följaktligen delvis är fler än de i 4 § 1 mom. beskrivna användarna av övriga säkerhetsnätstjänster.

I och med de föreslagna ändringarna i säkerhetsnätslagen blir VIRVE en del av en tjänst som lyder under säkerhetsnätslagen, och dessutom tillämpas på den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation det som föreskrivs om säkerhetsnätet och användningen av dess tjänster, och på båda tjänsterna tillämpas då också användningsskyldigheten för aktörer enligt 3 § i säkerhetsnätslagen på de grunder som anges i lagens 2 §. Dessa aktörer utgörs enligt paragrafen av de säkerhetsmyndigheter som var och en regleras i en egen lag. Användningsskyldigheten gäller de myndigheter som föreskrivits i paragrafen, i den utsträckning som de sköter uppgifter som omfattas av användningsskyldigheten i TUVE-lagen, vilka omfattar krav på hög aktionsberedskap eller säkerhet.

Det föreslås att paragrafens nuvarande 2 mom. blir 3 mom. och att det utvidgas på så sätt att alla tillhandahållare av säkerhetsnätstjänster (Suomen Erillisverkot Oy jämte dotterbolag och Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori) och deras underleverantörer, med godkännande av finansministeriet, får använda säkerhetsnätet när de utför uppgifter

enligt säkerhetsnätslagen. I anknytning till den föreslagna bestämmelsen slopas som obehövlig den motsvarande rätten för en tillhandahållare av integrationstjänster, det vill säga lagens 11 § 2 mom.

Det är motiverat att bevilja begränsad nyttjanderätt för ovan beskrivna tillhandahållande av säkerhetsnätstjänster till dessa aktörer, eftersom tillhandahållarna av säkerhetsnätstjänster och deras underleverantörer bör kunna dra nytta av säkerhetsnätstjänster för att trygga säkerheten och kontinuiteten i tillhandahållandet av tjänster.

6 §. Tillhandahållare av nät- och infrastrukturtjänster. Det föreslås att paragrafen ändras så att det blir möjligt för Suomen Erillisverkot Oy och dess helägda dotterbolag att ordna uppgifterna enligt säkerhetsnätslagen på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt.

Enligt det gällande 6 § 3 mom. kan tillhandahållaren av nät- och infrastrukturtjänster i säkerhetsnätet också vara ett dotterbolag som Suomen Erillisverkot Oy separat bildat för detta ändamål och som helt och hållet ägs av nämnda bolag. Med stöd av den gällande lagen fungerar för närvarande Suomen Erillisverkot Oy:s dotterbolag Suomen Turvallisuusverkko Oy som tillhandahållare av nät- och infrastrukturtjänster. Inom Suomen Erillisverkot Oy:s nuvarande bolagsstruktur skulle Suomen Virveverkko Oy fungera som tillhandahållare av nättjänsterna i VIRVE-nätet. I verksamhet lik den i den nuvarande bolagsstrukturen tillhandahåller samma bolag också de i 8 § 2 mom. beskrivna informations- och kommunikationstekniska tjänsterna för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband. För ett kostnadseffektivt och i övrigt ändamålsenligt anordnande av de säkerhetsnätstjänster som tillhandahålls av Suomen Erillisverkot-koncernen behöver det i fortsättningen vara möjligt att sköta de uppgifter som avses i 6 § och 8 § 2 mom. också på andra sätt än genom den nuvarande uppgiftsfördelningen mellan dotterbolagen. Genom den föreslagna 6 §, det föreslagna 8 § 2 mom. och de föreslagna ändringarna i 16 § möjliggörs inom ägarstyrningen en ändamålsenlig organisering av verksamheten vid det helt statsägda Suomen Erillisverkot Oy och dess helägda dotterbolag, som är avsedda att sköta uppgifter enligt säkerhetsnätslagen.

I det föreslagna 6 § 1 mom. kombineras det gällande 6 § 1 mom. och början av 3 mom., som gäller eventuell bolagisering. Enligt den föreslagna bestämmelsen är tillhandahållare av nät- och infrastrukturtjänster i säkerhetsnätet det helt statsägda aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy eller ett av Suomen Erillisverkot Oy helägt dotterbolag för skötseln av uppgifter enligt denna lag. Det dotterbolag som sköter uppgifter enligt säkerhetsnätslagen ska fortsättningsvis helt ägas av Suomen Erillisverkot Oy, men den nuvarande formuleringen att bolaget ska vara separat bildat för det ändamål som avses i paragrafen i fråga ersätts med formuleringen att dotterbolaget ska vara avsett för skötseln av uppgifter enligt säkerhetsnätslagen. Genom ändringen blir det möjligt för det dotterbolag som tillhandahåller nät- och infrastrukturtjänster att tillhandahålla också i 8 § 2 mom. beskrivna informations- och kommunikationstekniska tjänster. Det blir också möjligt att ändra dotterbolagens uppgiftsfördelning inom säkerhetsnätssamheten och antalet dotterbolag.

Närmare bestämmelser om nät- och infrastrukturtjänsterna i myndighetsradionätet utfärdas med stöd av 7 § 4 mom. genom förordning av statsrådet.

I det föreslagna 2 mom. ingår ett krav, som i den gällande paragrafen finns i 2 och 3 mom., på att varken Suomen Erillisverkot Oy eller dess dotterbolag som tillhandahåller säkerhetsnätstjänster ska ha som avsikt att vara vinstbringande i företagsekonomiskt hänseende i fråga om skötseln av uppgifterna enligt säkerhetsnätslagen. I momentet föreskrivs det även att både moderbolaget och dotterbolaget administrativt, funktionellt och ekonomiskt ska avskilja i säkerhetsnätslagen avsedd verksamhet från övrig verksamhet.

Enligt den gällande lagens 6 § 3 mom. får Suomen Erillisverket Oy:s dotterbolag som tillhandahåller nät- och infrastrukturtjänster i säkerhetsnätet inte ha andra uppgifter eller funktioner. Detta krav slopas, eftersom det dotterbolag som tillhandahåller nät- och infrastrukturtjänster också ska kunna tillhandahålla exempelvis informations- och kommunikationstekniska tjänster enligt 8 § 2 mom. Enligt förslaget ska dotterbolaget i fortsättningen kunna ha också andra uppgifter, så länge kravet enligt 2 mom. på avskiljande av verksamheten uppfylls.

8 §. Tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster. Paragrafens gällande 1 och 2 mom. slås ihop till ett nytt 1 mom. så att paragrafens logiska struktur förbättras. Paragrafens 1 mom. innehåller alltså bestämmelser om att uppgiften som tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster sköts av det servicecenter som avses i 5 § 1 mom. i lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster och om kravet på avskiljande av verksamheten. Den i momentet avsedda tillhandahållaren av informations- och kommunikationstekniska tjänster i säkerhetsnätet avser fortsättningsvis Valtori.

I det föreslagna nya 2 mom. föreskrivs det för Suomen Erillisverket Oy eller dess dotterbolag en ny uppgift som tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster. Tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband är enligt det nya 2 mom. aktiebolaget Suomen Erillisverket Oy eller ett av Suomen Erillisverket Oy helägt dotterbolag för skötseln av uppgifter enligt säkerhetsnätslagen. Grunderna för ändring av bestämmelserna om bolaget och dess dotterbolag som sköter uppgifter enligt säkerhetsnätslagen beskrivs i detaljmotiveringen till 6 §.

Med de föreslagna informations- och kommunikationstekniska tjänsterna för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband avses sådana tjänster som för närvarande tillhandahålls med hjälp av VIRVE-nätet (informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet) och sådana informations- och kommunikationstekniska tjänster som i framtiden tillhandahålls utöver den av ett teleföretag skaffade nättjänst som betjänar myndighetskommunikationen (informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband), i fråga om vilka kommunikationsministeriet med stöd av 250 § 1 mom. i kommunikationstjänstlagen fattar beslut om utökning av de användargrupper som är berättigade att använda tjänsterna i jämförelse med 3 § i säkerhetsnätslagen.

Närmare bestämmelser om informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband ska utfärdas genom förordning av statsrådet i enlighet med 9 § 2 mom., som enligt förslaget blir 4 mom. Till förordningen fogas alltså de nya informations- och kommunikationstekniska tjänster som tillhandahålls av Suomen Erillisverket Oy eller dess dotterbolag.

9 §. Uppgifterna för den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster. Till paragrafen fogas det ett nytt 2 mom. som innehåller bestämmelser om uppgifterna för den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband. Tjänstetillhandahållaren i fråga, det vill säga Suomen Erillisverket Oy eller ett dotterbolag till det, har till uppgift att med ensamrätt tillhandahålla, upprätthålla och utveckla gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband samt att inom sitt uppgiftsområde svara för att de krav på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller de informations- och kommunikationstekniska tjänsterna uppfylls under normala förhållanden, vid störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden.

Närmare bestämmelser om dessa nya tjänster som ska tas in i säkerhetsnätslagen (det vill säga nuvarande VIRVE-tjänster samt nya kommunikationstjänster som hänför sig till myndighetskommunikation och som genomförs utöver nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation) utfärdas genom förordning av statsrådet i enlighet med 9 § 2 mom., som enligt förslaget blir nytt 4 mom..

I anslutning till informations- och kommunikationstekniska tjänster i säkerhetsnätet tillhandahåller det servicecenter som avses i 5 § 1 mom. i lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster, det vill säga Valtori, tjänster för mobil terminalutrustning och förvaltningstjänster med stöd av 8 och 9 § i säkerhetsnätslagen i enlighet med 3 § i säkerhetsnätsförordningen. Vid sidan av dessa mobila informations- och kommunikationstjänster i säkerhetsnätet som tillhandahålls av Valtori och som är avsedda för alla användare av TUVE, kommer det således att i säkerhetsnätslagen tas in bestämmelser om de VIRVE-tjänster som för närvarande omfattas av TORI-lagen och som tillhandahålls av Suomen Erillisverkot och som är avsedda för tids- och funktionskritisk kommunikation samt de nya ersättande kommunikationstjänster som möjliggör myndighetskommunikation via bredband, det vill säga de informations- och kommunikationstekniska tjänsterna för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband. De nya tjänsterna utvidgar möjligheterna för myndigheternas kommunikation. Tjänsterna består av tidskritiska kommunikationstjänster, geografiska datatjänster och hanteringen av dem. Kommunikationstjänsterna omfattar också enskilda tjänster och för grupper när det gäller samtal, video och meddelanden. Tidskritisk kommunikation kan genomföras även för utrustning, såsom olika sensorer och autonom utrustning.

Även i fortsättningen kommer största delen av användarna av säkerhetsnätet att utnyttja ett kommersiellt teleföretags normala abonnemang, som användarorganisationerna således skaffar genom direktupphandling med stöd av ramavtalet med Valtori. Den nya tjänsten som tillhandahålls av Suomen Erillisverkot Oy eller dess dotterbolag kommer främst att utnyttjas av i fältverksamhet och i operativa ledningsuppgifter, det vill säga av nuvarande VIRVE-användare.

Till paragrafen fogas också ett nytt 3 mom., enligt vilket en nättjänst som tillhör ett i Finland verksamt teleföretag eller dess mobilnät kan nyttjas i enlighet med 29 a kap. i kommunikationstjänstlagen vid tillhandahållande av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband. I fråga om VIRVE-nätet (och de nuvarande VIRVE-tjänster som genomförs med hjälp av det) föreslås det inte några bestämmelser i kommunikationstjänstlagen, utan i 7 § 3 mom. i säkerhetsnätslagen, enligt vilket tillhandahållaren av nät- och infrastrukturtjänster för skötseln av de uppgifter som avses i 1 mom. får avtala med teleföretag som är verksamma i Finland om anskaffning och överlåtelse av användarrätter till säkerhetsnätets fiberkapacitet, överföringsförbindelser, antennplatser och platser för säkerhetsnätutrustning. I praktiken utnyttjas således vid genomförandet av VIRVE-nätet till exempel teleföretagens överföringsförbindelser.

De nya tjänster för tidskritisk mobilkommunikation via bredband som tillhandahålls med stöd av de föreslagna 8 § 2 mom. och 9 § 2 mom. i säkerhetsnätslag grundar sig däremot på utnyttjandet av kommersiella nättjänster i enlighet med 29 a kap. i kommunikationstjänstlagen. Vid tillhandahållandet av tjänsten ska man således i regel utnyttja nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation samt som komplettering därtill möjligheten till nationell roaming i andra teleföretags mobilnät.

11 §. Uppgifterna för den som tillhandahåller integrationstjänster. Paragrafen ändras så att 2 mom. upphävs som obehövlig i och med den föreslagna ändringen av gällande 4 § 2 mom., som blir 4 § 3 mom.

12 §. Beredskapsskyldighet. Paragrafen innehåller bestämmelser om den beredskapsskyldighet som den i 6 § avsedda tillhandahållaren av tjänster, Suomen Erillisverkot Oy och dess dotterbolag, har. Till paragrafens 1 och 2 mom. fogas hänvisningar till det företag, det vill säga den tillhandahållare av tjänster, som avses i 8 § 2 mom., så att beredskapsskyldigheten gäller också det. Motsvarande skyldighet gäller Valtori med stöd av 12 § i beredskapslagen. Bestämmelser om teleföretagens beredskapsskyldighet finns i 35 kap. i kommunikationstjänstlagen, och de tillhandahållare av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation som fungerar som underleverantörer omfattas också av säkerhetsnätets 13 § 3 mom., enligt vilket underleverantörer ska uppfylla kraven på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller säkerhetsnätet.

16 §. Ägarstyrning. Det föreslås att paragrafens 1 mom., som gäller ägarstyrning, ändras så att hänvisningen till det bolag som avses i 6 § 1 mom. byts ut mot att Suomen Erillisverkot Oy nämns vid namn. Denna tekniska ändring behövs eftersom 6 § 1 mom. i och med de föreslagna ändringarna gäller också Suomen Erillisverkot Oy:s helägda dotterbolag som sköter uppgifter enligt säkerhetsnätets lag, och bestämmelser om styrningen av dotterbolagen föreslås i 16 § 2 mom.

Paragrafens 2 mom. ändras enligt förslaget med beaktande av ändringarna i 6 och 8 § så att de bolag som sköter uppgifter enligt säkerhetsnätets lag granskas som en helhet med tanke på företrädarna i styrelsen. Syftet är att genom de föreslagna ändringarna i 6 och 8 § möjliggöra ett kostnadseffektivt och i övrigt ändamålsenligt anordnande av de säkerhetsnätstjänster som tillhandahålls av Suomen Erillisverkot-koncernen och möjliggöra skötseln av de uppgifter som avses i 6 § och 8 § 2 mom. också på andra sätt än genom den nuvarande uppgiftsfördelningen mellan moder- och dotterbolagen.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska det i styrelsen för Suomen Erillisverkot Oy och ett av Suomen Erillisverkot Oy helägt dotterbolag för skötseln av uppgifter enligt denna lag finnas ett tillräckligt antal företrädare för de myndigheter som styr säkerhetsnätets verksamhet enligt 17 § så, att bolagens administration och skötseln av uppgifterna i dess helhet har ordnats på behörigt sätt för skötseln av uppgifter enligt denna lag. Formuleringen i bestämmelsen utgör en hänvisning till styrelsens allmänna befogenheter enligt aktiebolagslagen. Syftet med den föreslagna ändringen är att möjliggöra att det i Suomen Erillisverkot Oy:s olika koncernstrukturer inte nödvändigtvis vid alla dotterbolag som sköter uppgifter enligt säkerhetsnätets lag behöver finnas företrädare uttryckligen för de myndigheter som styr säkerhetsnätets verksamhet. Företrädarna ska kunna bedömas som en helhet på koncernnivå så att moderbolagets bestämmande inflytande inom koncernen över det eller de dotterbolag som sköter uppgifter enligt säkerhetsnätets lag är sådant till sin styrningsstruktur att de styrande myndigheterna har tillräckligt med företrädare i de styrelser där de mest betydande besluten fattas om behörig skötsel av uppgifter enligt säkerhetsnätets lag.

Enligt det föreslagna nya 3 mom. fattar statsrådets kansli, i egenskap av att det sköter ägarstyrningen, beslut om ett tillräckligt antal företrädare för de myndigheter som styr säkerhetsnätets verksamhet enligt 17 § efter att ha hört finansministeriet, som svarar för styrningen av säkerhetsnätets verksamhet. Statsrådets kansli ska vid behov kunna höra också andra aktörer, såsom de myndigheter som avses i 17 § och andra som företräder användargrupper inom myndighetskommunikation.

20 §. Tjänsteansvar och personalsäkerhet. Det föreslås att 1 mom. ändras på så sätt att tillämpningen av straffrättsligt tjänsteansvar utvidgas till att utöver styrelseledamöter i bolag enligt 6 § gälla också styrelseledamöter i bolag enligt 8 §. Med anledning av det i propositionen föreslagna nya 8 § 2 mom. om tillhandahållande av informations- och kommunikationstek-

niska tjänster för myndigheternas mobilnät är det nödvändigt att ändra 20 § 1 mom. så att det täcker också i den föreslagna 8 § avsedda tjänstetillhandahållare och deras underleverantörer.

Enligt den nya 250 a § som föreslås i kommunikationstjänstlagen tillhandahålls en nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation av ett teleföretag som tillhandahållaren av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation har valt genom ett upphandlingsförfarande i enlighet med 13 § i säkerhetsnätslagen. På teleföretag som tillhandahåller nya nättjänster för bredbandiga myndighetskommunikationstjänster ska alltså tillämpas författningar som gäller i säkerhetsnätslagen avsedd underentreprenad. Tjänsteoperatören Suomen Erillisverkot Oy eller dotterbolag till det ska skaffa nättjänsten från teleföretaget för genomförande av den bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation. Därför ska på personalen vid och högsta ledningen för det teleföretag som verkar som nätoperatör tillämpas bestämmelser om i 20 § i säkerhetsnätslagen avsett straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som anknyter till säkerhetsnätverksamheten.

Det är nödvändigt att utsträcka det straffrättsliga tjänsteansvaret till att även gälla teleföretag som verkar som nätoperatörer, eftersom den nättjänst som dessa teleföretag tillhandahåller utgör en synnerligen central del av den nya bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation och eftersom de uppgifter som i 250 b och 250 c § föreskrivs för teleföretaget i lagförslaget betraktas som offentliga förvaltningsuppgifter. Detta behandlas närmare under avsnitt 4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.

I slutet av 1 mom. föreslås dessutom en informativ bestämmelse om att bestämmelser om skadestånd finns i skadeståndslagen.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Denna regeringsproposition har på uppdrag av kommunikationsministeriet beretts i nära samarbete med finansministeriet. Vid finansministeriet bereds två förordningar av statsrådet, vilka kan överlämnas till statsrådet när de lagar som föreslås i denna proposition träder i kraft. Det handlar om statsrådets förordning om upphävande av 12 § i statsrådets förordning om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (den så kallade TORI-förordningen) och statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (den så kallade TUVF-förordningen). Ur den förstnämnda stryks 12 § om VIRVE och till den sistnämnda fogas närmare bestämmelser om VIRVE-nättjänsten och om informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband samt eventuella säkerhets- och beredskapskrav i fråga om dessa, till den del det finns behov av särskilda bestämmelser om dessa tjänster i förhållande till vad som i förordningen hittills har föreskrivits om säkerhet och beredskap i fråga om tillhandahållandet av säkerhetsnätstjänster.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

4.1 Inledning

Ur en statsrättslig synvinkel bör propositionen granskas men hänsyn till grundlagens bestämmelser om egendomsskydd (15 §), Ålands ställning (75 §) och överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter (124 §).

4.2 Egendomsskydd

Enligt 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Angående expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning bestäms genom lag.

Egendomsskyddet omfattar utöver egentlig äganderätt också begränsade sakrätter, såsom olika nyttjande- och servitutsrätter. Propositionens förhållande till 15 § i grundlagen bör granskas med tanke på 250 d § i lagförslaget. I 250 d § i lagförslaget föreskrivs det om nationell roaming för myndighetskommunikation.

Egendomsskydd hör till de grundläggande fri- och rättigheter som inte är absoluta, utan som ska beaktas i förhållande till sin uppgift i samhället. I 15 § 1 mom. i grundlagen ingår en så kallad generalklausul om egendomsskydd utifrån vilken olika begränsningar i synnerhet av ägarens nyttjanderättigheter och ägarens bestämmanderätt bedöms och som enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis kan ställas, om bestämmelser om noggrant avgränsade och exakt definierade begränsningar föreskrivs genom lag, begränsningarna är godtagbara och står i riktig proportion till det eftersträlvade målet och inte kränker kärnområdet för den aktuella grundläggande fri- och rättigheten. Då en grundläggande fri- och rättighet begränsas ska man dessutom sörja för tillräckliga rättsskyddsarrangemang (GrUU 25/1994 rd, s. 4–5). Genom den föreslagna lagen föreskrivs det att andra företag än det teleföretag som avses i den föreslagna 250 a §, på begäran och med rimliga villkor, har en skyldighet att erbjuda rätt att använda mobilnätet på finländskt territorium (nationell roaming) för att möjliggöra myndighetskommunikation hos tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation (tjänsteoperatören, Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det). Ovannämnda teleföretag ska därtill erbjuda andra roamingrelaterade funktioner och tjänster vilka är en förutsättning för genomförande av nationell roaming och tjänsternas interoperabilitet. Skyldigheten gäller situationer där det primära mobilnätet, det vill säga mobilnätet för tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation, inte är tillgängligt. Genom den föreslagna lagen föreskrivs dessutom om skyldigheten för andra teleföretag än det som avses i den föreslagna 250 a § att på begäran av tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation på skäliga villkor erbjuda företräde till tjänsten, förtur som möjliggör tillgång till tjänsten och prioritet för kommunikationens kvalitet i enlighet med 250 b §. De föreslagna bestämmelserna kan för teleföretagen innebära att den nyttjanderätt som omfattas av egendomsskyddet partiellt begränsas. Exakta och noggrant avgränsade bestämmelser om begränsningen ska dock utfärdas genom lag, och bakom begränsningen ligger ett starkt samhälleligt intresse att förbättra tillförlitligheten i myndighetskommunikationen. För det första är skyldigheterna kopplade enbart till de exceptionella situationer som uttryckligen fastställs i 250 a §. Detta har ansetts förhindra godtyckliga och överraskande skyldigheter (GrUU 10/2007 rd, s. 2). För det andra är det med tanke på kravet på proportionalitet väsentligt att det teleföretag som är föremål för skyldigheterna enligt den föreslagna 250 d § har rätt att få en rimlig ersättning för nationell roaming. Om företagen inte sinsemellan kan komma överens om en ersättning, kan Transport- och kommunikationsverket fastställa den skäliga avgift som tas ut för nationell roaming med hjälp av en prisjämförelse.

4.3 Ålands ställning

Grundlagens 75 § innehåller bestämmelser om särskilda lagar om Åland och 120 § om Ålands ställning. I bägge paragrafer finns det hänvisningar till självstyrelselagen för Åland (1991/1144), som antagits i grundlagsordning. I 4 kap. i självstyrelselagen för Åland finns det bestämmelser om landskapets behörighet, som enligt 18 § i lagen omfattar bland annat landskapets tjänstemän (2 punkten), allmän ordning och säkerhet med vissa undantag och brand- och räddningsväsendet (7 punkten) och ärenden som gäller hälso- och sjukvården med vissa undantag. På motsvarande sätt omfattar rikets lagstiftningsbehörighet, som regleras i 5 kap.,

enligt 27 § bland annat ärenden som gäller televerksamhet, med vissa avgränsningar som gäller koncessioner (40 punkten). I princip gäller ändringarna av kommunikationstjänstlagen i denna proposition televerksamhet, och de gäller följaktligen inte Ålands lagstiftningsbehörighet, eftersom den nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation vilken tillhandahålls av teleföretag ska grunda sig på redan befintliga koncessioner.

Säkerhetsnätslagens tillämplighet på Åland förutsätter däremot en mer detaljerad granskning. Vid riksdagsbehandlingen av säkerhetsnätslagen ansågs det att tillämpligheten av lagen på Åland i fråga om möjligheten för de åländska myndigheterna att använda myndighetsnätet skulle förutsätta en separat, grundlig beredning (FöUU 35/2014 rd, GrUU 8/2014 rd). I beredningen av denna proposition har man antagit standpunkten att varken de egentliga ändringar som föreslås i säkerhetsnätslagen eller de hänvisningar till säkerhetsnätslagen vilka ska inkluderas i kommunikationstjänstlagen ger upphov till ändringar vad gäller den utgångspunkt som antecknats i regeringens proposition om säkerhetsnätslagen, enligt vilken lagen, åtminstone i förpliktande betydelse, inte tillämpas på Åland till den del som bestämmelserna omfattas av Ålands lagstiftningsbehörighet.

I denna proposition är det fråga om att låta VIRVE-tjänsten och, efter dess övergångsperiod, den ersättande bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation ingå i tillämpningsområdet för säkerhetsnätslagen, som i viss mån är en annan kontext än det säkerhetsnät, vars användningsmöjlighet grundlagsutskottet hänvisade till i fråga om de åländska säkerhetsmyndigheterna. Enligt förslaget omfattas myndigheternas tidskritiska bredbandiga mobiltjänst inte av säkerhetsnätet, utan på tjänsten tillämpas de bestämmelser som gäller säkerhetsnätet och användningen av dess tjänster med stöd av en särskild skrivning som gäller tillämpningsområdet. Även i fråga om VIRVE-tjänsten framgår bl.a. av 4 § 2 mom. i säkerhetsnätslagen en skillnad i fråga om s.k. tuve-användning, som uppfattas som ett kärnområde inom säkerhetsnätet. I momentets föreslagna form ingår bestämmelser om att annan användning än sådan som omfattas av användningsskyldighet, såväl i fråga om VIRVE som i fråga om motsvarande myndigheters bredbandiga mobiltjänst, är möjlig direkt genom att man hör till användargruppen enligt kommunikationstjänstlagen och utan finansministeriets godkännande, som fortfarande krävs i fråga om s.k. tuve-användning. På dessa grunder anses det att den punkt i grundlagsutskottets utlåtande som betonar Ålands ställning har beaktats i denna proposition samtidigt som man genom propositionen strävar efter att även i fråga om landskapet Ålands myndigheter se till att användningen av VIRVE-tjänsten kan fortsätta och i ett senare skede utnyttja den ersättande bredbandiga tjänsten för myndighetskommunikation. I samband med beredningen har det också särskilt lyfts fram såväl de åländska myndigheternas som riksmyndigheternas behov att inom landskapet Åland använda nuvarande VIRVE-tjänster och i fortsättningen även den nya bredbandiga lösningen för myndighetskommunikation samt Ålands landskapsregerings vilja att vidta de operativa verkställighetsåtgärder som ärendet kräver.

4.4 Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Enligt förarbetena till grundlagen (RP 1/1998 rd) ska offentliga förvaltningsuppgifter i samband med 124 § i grundlagen förstås som en jämförelsevis omfattande helhet av förvaltningsuppgifter, vilken omfattar till exempel verkställigheten av lagar och beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner. Som betydande utövning av offentlig makt enligt 124 § i grundlagen ses å sin sida till exempel rätt att använda maktmedel utifrån självständig prövning eller att på ett i övrigt betydande sätt ingripa i den enskildes grundläggande fri- och rättigheter.

Propositionens förhållande till grundlagens 124 § bör granskas med avseende på 8 § 2 mom., 9 § 2 och 3 mom., 250 § och 250 a—250 d § i lagförslaget.

Det föreslagna 8 § 2 mom. i säkerhetsnätslagen innehåller bestämmelser om tillhandahållaren av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband. Tillhandahållarens uppgifter fastställs i 9 § 2 mom. i säkerhetsnätslagen. Enligt 9 § 3 mom. i lagförslaget kan vid tillhandahållande av tjänster en nättjänst eller ett mobilnät som tillhör ett i Finland verksamt teleföretag nyttjas i enlighet med 29 a kap. i kommunikationstjänstlagen. Den föreslagna 250 § i kommunikationstjänstlagen innehåller bestämmelser om myndighetsabonnemang, 250 a § om tillhandahållare av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation, 250 b § om tillhandahållande av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation, 250 c § om förutsättningar för tillhandahållande av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation och 250 d § om nationell roaming för myndighetskommunikation. De uppgifter som definieras i de föreslagna 9 § 2 mom. i säkerhetsnätslagen och 250, 250 b och 250 c § i kommunikationstjänstlagen ska enligt lagförslaget anses vara offentliga förvaltningsuppgifter.

Med stöd av 8 § 2 mom. i lagförslaget är det helt statsägda aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag till det tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband. På motsvarande sätt föreslås att det till säkerhetsnätslagens 9 §, som gäller uppgifterna för tillhandahållaren av informations- och kommunikationstekniska tjänster, fogas ett nytt 2 mom. enligt vilket den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband har till uppgift att med ensamrätt tillhandahålla, upprätthålla och utveckla gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband samt att inom sitt uppgiftsområde svara för att de krav på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller myndighetsradionätet och myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband uppfylls under normala förhållanden och vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden. Enligt 250 § i den föreslagna kommunikationstjänstlagen får Suomen Erillisverkot Oy (eller dess dotterbolag) dessutom bevilja enskilda myndighetsabonnemang inom ramen för de användargrupper som fastställts genom beslut av kommunikationsministeriet till myndigheter och på framställning av myndigheter till andra användare. Tillhandahållaren av tjänster ska enligt lagförslaget dock inte ha prövningsrätt i fråga om beviljandet av abonnemang, utan det är endast fråga om prövning som utförs av den myndighet som ska bifalla ansökan om abonnemang för verkställande av kommunikationsministeriets beslut. Med stöd av 6 § i den gällande säkerhetsnätslagen är Suomen Erillisverkot Oy tillhandahållare av nät- och infrastruktur tjänster i säkerhetsnätet, och företaget har som uppgift bl.a. att tillhandahålla och underhålla nättjänster i säkerhetsnätet och att inom sitt uppgiftsområde svara för att de krav på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller säkerhetsnätet uppfylls såväl under normala förhållanden som under undantagsförhållanden. De uppgifter som i detta lagförslag föreslås för Suomen Erillisverkot Oy är till karaktären mycket lika de uppgifter som företaget redan har med stöd av den gällande säkerhetsnätslagen. I sak är det fråga om sådana uppgifter av teknisk natur som stöder myndigheternas verksamhet och som i stor utsträckning genomförs under statliga myndigheternas styrning och övervakning. Tjänsteproducenten har således inga sådana uppgifter som kan betraktas som sådan betydande utövning av offentlig makt som avses i 124 § i grundlagen.

Det krav på ändamålsenlighet som ingår i 124 § i grundlagen är en juridisk förutsättning, vars uppfyllande ska bedömas från fall till fall. Enligt grundlagsutskottets etablerade tolkningspraxis ska i så fall bland annat förvaltningsuppgiftens karaktär beaktas (t.ex. GrUU 8/2014 rd, s. 3, GrUU 5/2014 rd, s. 3/I och GrUU 65/2010 rd, s. 2/II). I bedömningen av ändamålsenlig-

heten ska man enligt förarbetena till grundlagen rikta uppmärksamhet mot förvaltningens effektivitet och, vid sidan om andra behov som kan karakteriseras som förvaltningsinterna behov, också mot enskilda personers och samfunds behov. Det förslag enligt vilket Suomen Erillisverkot Oy (eller ett dotterbolag till det) kan fungera som tillhandahållare av information- och kommunikationstekniska tjänster för mobilnätet för myndigheter, ses med tanke på driftsikkerhet, pålitlighet, datasäkerhet och riskhantering som ändamålsenligt. Det förslag där Suomen Erillisverkot Oy eller dess dotterbolag (nedan ERVE) beviljar enskilda myndighetsabonnemang till de användargrupper som fastställts i kommunikationsministeriets beslut, ses å sin sida som ändamålsenligt med tanke på förvaltningens effektivitet och ovannämnda användargrupper. ERVE är för närvarande tillhandahållare av VIRVE-tjänster och kan således sörja för kontinuiteten, tillförlitligheten och funktionssäkerheten inom myndighetskommunikationen under migrationen, dvs. övergångstiden från nuvarande VIRVE-tjänster till de nya bredbandiga tjänsterna. ERVE har också gedigen erfarenhet och kompetens när det gäller anordnande av tidskritisk myndighetskommunikation samt informationssäkerhet och utvecklingsbehoven i samband med dem. ERVE omfattas dessutom av finansministeriets styrning, vilket såväl i nuläget som i fortsättningen tryggar myndighetskommunikationen och en ändamålsenlig hantering av de risker som har samband med den. Av de utredningar som föregick beredningen framgick att ERVE också bäst kan tillmötesgå myndigheternas olika kommunikationsbehov genom att erbjuda myndigheterna den största friheten och flexibiliteten och den bästa kontrollen för säker lagring av myndigheternas uppgifter och för styrning av kommunikationstrafiken. För att offentliga förvaltningsuppgifter ska kunna anförtras andra än myndigheter krävs det enligt 124 § i grundlagen att detta inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Det här innebär bl.a. att den myndighets tillsyn och myndighetsstyrning som utövas över tjänsteproducenterna ska vara effektiv och täckande (GrUU 8/2014 rd, s. 4). Enligt 16 § i lagförslaget ansvarar statsrådets kansli för ägarstyrningen i fråga om Suomen Erillisverkot Oy. I styrelsen för Suomen Erillisverkot Oy och dess dotterbolag ska det för skötseln av uppgifter enligt säkerhetsnätetslagen finnas ett tillräckligt antal företrädare för de myndigheter som styr säkerhetsnätets verksamhet enligt 17 § i säkerhetsnätetslagen, så att bolagens administration och skötseln av uppgifterna som helhet har ordnats på behörigt sätt för skötseln av uppgifter enligt säkerhetsnätetslagen. Enligt lagförslaget ska statsrådets kansli fatta beslut om det ovan avsedda tillräckliga antalet företrädare efter att ha hört finansministeriet. Det föreslås dessutom att bestämmelserna i 3 kap. i den gällande säkerhetsnätetslagen ska tillämpas på styrning och tillsyn av Suomen Erillisverkot Oy när bolaget utför uppgifter som avses i säkerhetsnätetslagen. I det kapitlet föreskrivs det att finansministeriet svarar för den allmänna administrativa, strategiska och ekonomiska styrningen och tillsynen i fråga om säkerhetsnätets verksamhet och för styrningen och tillsynen av den informations- och kommunikationstekniska aktionsberedskapen, övriga beredskapen och säkerheten i fråga om säkerhetsnätets verksamhet. Även annanstans i säkerhetsnätetslagen har det fastställts befogenheter för finansministeriet att styra den i lagen avsedda tjänsteproduktionen, såsom den i 13 § avsedda behörigheten för ministeriet att bestämma om omfattningen av underentreprenad och villkoren för den inom säkerhetsnätets verksamhet.

Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis ansett att tryggande av kraven på rättssäkerhet och god förvaltning på det sätt som avses i 124 § i grundlagen förutsätter att de allmänna förvaltningslagarna iakttas när ärenden behandlas och att de som handlägger ärenden handlar under tjänsteansvar (t.ex. GrUU 8/2014 rd, s. 5, GrUU 3/2009 rd, s. 4/II och GrUU 20/2006 rd, s. 2). Enligt det föreslagna 20 § 1 mom. i säkerhetsnätetslagen ska bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på dem som står i ett annat anställningsförhållande än tjänsteförhållande eller motsvarande anställningsförhållande till en tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster i säkerhetsnätet som avses i 8 § när de utför uppgifter som anknyter till säkerhetsnätets verksamhet. Straffrättsligt tjänsteansvar ska enligt lagförslaget också tillämpas på styrelsemedlemmar i de bolag som avses i 8 § och på andra medlemmar i

tillhandahållarnas beslutande organ samt på medlemmarna i underleverantörernas beslutande organ när de utför uppgifter som anknyter till säkerhetsnätets verksamhet.

Enligt det föreslagna 9 § 3 mom. i säkerhetsnätslagen kan vid tillhandahållande av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband en nättjänst som tillhör ett i Finland verksamt teleföretag eller dess mobilnät nyttjas i enlighet med 29 a kap. i kommunikationstjänstlagen. I det föreslagna 29 a kap. i kommunikationstjänstlagen föreskrivs det om tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation. Med stöd av 250 a § i lagförslaget tillhandahålls en nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation av ett teleföretag som tillhandahållaren av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation, i praktiken Suomen Erillisverkot Oy, har valt genom ett upphandlingsförfarande i enlighet med 13 § i säkerhetsnätslagen. Enligt 13 § 1 mom. i den gällande säkerhetsnätslagen får tillhandahållarna av tjänster i säkerhetsnätet i sitt uppdrag anlita underleverantörer i den omfattning och på de villkor som finansministeriet bestämmer med stöd av den lagen. Underleverantörer ska anlitas bara i nödvändig utsträckning. Också i övrigt får underleverantörer anlitas endast i sådan utsträckning att den som tillhandahåller tjänsten fortfarande administrerar, styr och övervakar tjänsteproduktionen och att säkerhetsnätets säkerhet och tjänsteproduktionens kontinuitet inte äventyras. Enligt 13 § 3 mom. i säkerhetsnätslagen ansvarar tillhandahållaren för underleverantörens arbete som för sitt eget arbete. Underleverantören ska ha tillräckliga finansiella och ekonomiska förutsättningar samt teknisk prestationsförmåga och yrkesmässiga kvalifikationer för att fullgöra kontraktet om underentreprenad. Underleverantören ska dessutom uppfylla kraven på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller säkerhetsnätet.

Det föreslagna 29 a kap. i kommunikationstjänstlagen innehåller också bestämmelser om nationell roaming för myndighetskommunikation. Enligt 250 d § i lagförslaget ska andra teleföretag än det i 250 a § avsedda teleföretag som tillhandahåller en nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation på begäran erbjuda tillhandahållare av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation bruksrätt av mobilnät inom Finlands territorium (nationell roaming) för att möjliggöra myndighetskommunikation på skäliga villkor. Enligt lagförslaget ska de uppgifter som avses i 250 d § emellertid inte betraktas som i 124 § i grundlagen avsedda offentliga förvaltningsuppgifter, eftersom tillhandahållande av nationell roaming närmast har karaktären av fullgörande av lagstadgade skyldigheter genom att tillfälligt tillhandahålla befintlig kommunikationsinfrastruktur för myndighetskommunikationens behov. Med stöd av vad som anförts ovan anses det att lagförslaget är förenligt med grundlagen, varför de föreslagna lagarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 6 §, 250 §, som samtidigt flyttas till det nya 29 a kap. som fogas till lagen, 271 a §, det inledande stycket i 272 § 1 mom. och 325 § 2 mom., av dem 271 a § och 325 § 2 mom. sådana de lyder i lag 456/2016, samt

fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 456/2016, nya 39 a—39 c-punkter, till lagen ett nytt 29 a kap. och till 318 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3—5 mom. blir 4—6 mom., som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

39 a) *myndighetsnät* kommunikationsnät som byggts för uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, jourverksamheten inom social- och hälsovården, spårtrafiksäkerheten och befolkningsskyddet,

39 b) *nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation* en tjänst som tillhandahålls av ett teleföretag (nätföretag) för att ett kommunikationsnät som företaget äger eller på någon annan grund förfogar över ska kunna användas för att producera en kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation för de användare som avses i 250 §,

39 c) *tillhandahållare av kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation* den tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband som utsetts i 8 § 2 mom. i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015),

6 §

Verksamhet som kräver nätkoncession

Nätkoncession krävs när nättjänster som behöver radiofrekvenser tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas. Innehavaren av nätkoncession för mobilnät kan med stöd av sin koncession även tillhandahålla nättjänster med anknytning till myndighetskommunikation eller nationell roaming för myndighetskommunikation under de förutsättningar som anges i 29 a kap.

Koncession krävs också för tillhandahållande av sådana mobilnät som fungerar som myndighetsnät för överföring av kommunikation som behöver radiofrekvenser och som fungerar på flera än en kommuns område.

Med undantag av vad som föreskrivs i 1 mom. krävs det inte koncession för tillhandahållande av nättjänster i digitala markbundna masskommunikationsnät, om:

1) verksamheten pågår i högst en månad och om den televisionssändare som används i verksamheten har en strålningseffekt på högst 50 watt, eller

2) televisionssändaren, med beaktande av den plats där den används, har en så liten strålningseffekt att verksamheten endast sträcker sig till ett begränsat område.

29 a kap.

Tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation

250 §

Myndighetsabonnemang

Abonnemang som berättigar till användning av myndighetsnät och av en kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation (myndighetsabonnemang) kan tillhandahållas myndigheter och andra användargrupper som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, jourverksamheten inom social- och hälsovården, spårtrafiksäkerheten och befolkningskyddet. Kommunikationsministeriet ska fatta beslut om användargrupper och vid behov om antalet abonnemang efter att ha hört finansministeriet.

Tillhandahållare av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation beviljar inom ramen för de användargrupper som definieras i 1 mom. enskilda myndighetsabonnemang till myndigheter och på framställning av myndigheter till andra användare.

Koncessionshavaren för myndighetsnät och tillhandahållaren av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation ska årligen lämna en utredning om myndighetabonnemangen till Transport- och kommunikationsverket. Utredningen ska även lämnas om Transport- och kommunikationsverket särskilt begär det.

På sådan kommunikation som utövas i samband med skötsel av myndighetsuppgifter i myndighetsnät eller i kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation tillämpas inte 316 §.

250 a §

Tillhandahållare av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation

En nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation tillhandahålls av ett teleföretag som tillhandahållaren av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation har valt genom ett upphandlingsförfarande i enlighet med 13 § i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät.

250 b §

Tillhandahållande av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska vid hög belastning på kommunikationsnätet trygga tillgången till tjänsten så att myndighetsabonnemang har prioriterad tillgång till tjänsten framför andra abonnemang (företräde till tjänsten) och genom att vid hög belastning på kommunikationsnätet anvisa eller överföra nätets resurser till myndighetsabonnemangen (förtur som möjliggör tillgång till tjänsten).

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation bör vid hög belastning garantera en tillräcklig kvalitetsnivå på myndighetsabonnemangens kommunikation framför annan kommunikation genom att vid behov prioritera den i mobilnätet, så att annan

kommunikation inte hindrar kommunikationsnätet från att erbjuda den kvalitetsnivå som krävs för myndighetsabonnemangens kommunikation (prioritet för kommunikationens kvalitet).

250 c §

Förutsättningar för tillhandahållande av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation kan begränsa andra användares tillgång till eller användning av nätet endast i den omfattning som det är nödvändigt för att säkerställa tillgången till tjänsten för myndighetsabonnemang vid stark belastning som avses i 250 b §.

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska se till att kvaliteten på och tillgängligheten till kommunikationstjänster inte allmänt försämras för andra användare. Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska för detta syfte följa med de effekter som tillhandahållandet av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation har på andra användares tillgänglighet till tjänster, nätets prestationsförmåga och kapacitetsutnyttjandegraden.

Tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska på Transport- och kommunikationsverkets begäran leverera en beskrivning av verkställandet av företräde till tjänsten och förtur som möjliggör tillgång till tjänsten samt prioritet för kommunikationens kvalitet som avses i 250 b § samt en uppskattning av deras effekter på andra användare.

250 d §

Nationell roaming för myndighetskommunikation

Andra teleföretag än det som avses i 250 a § ska på begäran erbjuda tillhandahållare av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation bruksrätt av mobilnät inom Finlands territorium (nationell roaming) för att möjliggöra myndighetskommunikation på skäligen villkor. Ett sådant teleföretag ska dessutom erbjuda sådana funktioner och tjänster med anknytning till roaming som verkställandet av nationell roaming och fungerande tjänster förutsätter. Skyldigheten att erbjuda nationell roaming föreligger i situationer där mobilnätet för tillhandahållare av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikationen inte är tillgängligt.

Teleföretag som med stöd av 1 mom. tillhandahåller nationell roaming ska dessutom på begäran av tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation på skäligen villkor erbjuda företräde till tjänsten och förtur som möjliggör tillgång till tjänsten samt prioritet för kommunikationens kvalitet som avses i 250 b §. På teleföretaget som tillhandahåller nationell roaming tillämpas då vad som föreskrivs i 250 c §. På tillhandahållande av nationell roaming för myndighetskommunikation tillämpas inte de bestämmelser som gäller underleverantörer inom tjänsteproduktionen i 13 och 20 § i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät.

Om tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation och ett i 1 mom. avsett teleföretag inte når en överenskommelse om de villkor som avses i 1 och 2 mom., bestämmer Transport- och kommunikationsverket på begäran av en part om villkoren. Transport- och kommunikationsverket kan fastställa den skäligen avgift som tas ut för nationell roaming med hjälp av en prisjämförelse, som kan grunda sig på de avgifter på parthandelns nivå som tas ut för direkt nyttjanderätt av roamingtjänster och som teleföretag i Finland tar ut av operatörer för mobilnät för tillhandahållande av roamingtjänster på detaljhandelns nivå till roamingkunder i Finland, vilkas hemnät finns i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

250 e §

Sammankoppling av myndighetsnät med ett allmänt kommunikationsnät

Teleföretag ska på begäran utan ersättning ansluta ett myndighetsnät till ett allmänt kommunikationsnät. Tillhandahållaren av myndighetsnätet har inte rätt att få ersättning för kommunikation från ett allmänt kommunikationsnät till myndighetsnätet. Ett teleföretag som är verksam i ett allmänt kommunikationsnät har rätt att få ersättning enligt sin prislista för kommunikation från ett myndighetsnät till det allmänna kommunikationsnätet.

271 a §

Tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst

Med *offentlig reglerad satellittjänst* avses en tjänst som är skyddad på hög informationssäkerhetsnivå och som utförs med ett satellitpositioneringssystem i enlighet med Galileoprogrammet. Tjänsten kan tillhandahållas de användargrupper som avses i 250 § samt andra aktörer som är viktiga för ett fungerande samhälle. Kommunikationsministeriet beslutar om vilka användargrupper som har rätt att använda tjänsten. Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om tillverkning, upphandling och användning av satellittjänst-teknik samt om hantering av nycklar.

272 §

Åtgärder för informationssäkerheten

Kommunikationsförmedlare och leverantörer av mervärdestjänster samt aktörer som handlar för deras räkning har rätt att vidta nödvändiga åtgärder enligt 2 mom. för att sörja för informationssäkerheten i syfte att

318 §

Utlämnande av information från myndigheter

Transport- och kommunikationsverket och finansministeriet har, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av information, rätt att lämna ut dokument som det fått eller upprättat i samband med sina uppgifter enligt lag samt att röja sekretessbelagd information för varandra, om det är nödvändigt för skötseln av deras uppgifter i anslutning till tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation.

325 §

Transport- och kommunikationsverkets inspektionsrätt

Även ett myndighetsnät samt tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation kan vara föremål för tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015) 11 § 2 mom.,
ändras 1, 4, 6, 8, 12 och 16 § och 20 § 1 mom., samt
fogas till 9 § ett nytt 2 och 3 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 4 mom., som följer:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att under normala förhållanden och vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden säkerställa att den kommunikation som samarbetet mellan den högsta statsledningen och de myndigheter och andra aktörer som är viktiga med tanke på säkerheten i samhället förutsätter är störningsfri och obruten samt att säkerställa att den information som behövs vid beslutsfattandet och ledningen är lättillgänglig, integrerad och konfidentiell.

Denna lag tillämpas på den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och användningen av dess tjänster samt på övrig säkerhetsnätsverksamhet. Säkerhetsnätet är ett i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) avsett myndighetsnät som ägs och förvaltas av staten och som uppfyller kraven på hög beredskap och hög säkerhet i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lag eller bestäms med stöd av lag. Till säkerhetsnätet hör ett kommunikationsnät och med det direkt sammanhörande utrustningsutrymmen, utrustning och annan infrastruktur samt säkerhetsnätets gemensamma tjänster.

Det som i denna lag föreskrivs om säkerhetsnät och användning av säkerhetsnätets tjänster, tillämpas även på informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, tillämpas på säkerhetsnätet vad som i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreskrivs om myndighetsnät och på informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband tillämpas vad som i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreskrivs om en kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag ska lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (1226/2013) och lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011) tillämpas på verksamheten i säkerhetsnätet.

4 §

Annan användning av säkerhetsnätet

Säkerhetsnätet kan användas även av andra användare än de som avses i 3 §, om nätet används för skötseln av uppgifter i anslutning till verksamhet som avses i 2 § 1 mom., användaren hör till en sådan användargrupp inom myndighetsnätet som bestäms i enlighet med lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och finansministeriet har godkänt användaren som användare av säkerhetsnätet.

Informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband kan även användas av andra än de

användare som avses i 3 §, om de har beviljats ett myndighetsabonnemang som avses i 250 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

De tillhandahållare av tjänster som avses i 3 kap. och deras underleverantörer har vid utförandet av uppgifter enligt denna lag rätt att använda säkerhetsnätet om finansministeriet har godkänt användningen.

6 §

Tillhandahållare av nät- och infrastrukturtjänster

Tillhandahållare av nät- och infrastrukturtjänster i säkerhetsnätet är det helt statsägda aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy eller ett av Suomen Erillisverkot Oy helägt dotterbolag för skötseln av uppgifter enligt denna lag.

Avsikten är inte att det bolag som avses ovan i 1 mom. ska vara vinstbringande i företagsekonomiskt hänseende i fråga om skötseln av de uppgifter som det har enligt denna lag. Bolaget ska avskilja den verksamhet som avses i denna lag administrativt, funktionellt och ekonomiskt från övrig verksamhet.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, ska aktiebolagslagen (624/2006) tillämpas på bolaget.

8 §

Tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster

Uppgiften som tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster i säkerhetsnätet sköts av det servicecenter som avses i 5 § 1 mom. i lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster. Den som tillhandahåller tjänster ska i administrativt, funktionellt och ekonomiskt hänseende avskilja den verksamhet som avses i denna lag från sin övriga verksamhet.

Tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband är aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy eller ett av Suomen Erillisverkot Oy helägt dotterbolag för skötseln av uppgifter enligt denna lag. På bolagens verksamhet tillämpas 6 § 2 och 3 mom.

9 §

Uppgifterna för den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster

Den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband har till uppgift att:

1) med ensamrätt tillhandahålla, upprätthålla och utveckla gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband,

2) inom sitt uppgiftsområde svara för att de krav på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller myndighetsradionätet och myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband uppfylls under normala förhållanden och vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden.

Vid tillhandahållande av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband kan en nättjänst som tillhör ett i Finland verksamt teleföretag eller dess mobilnät nyttjas i enlighet med 29 a kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

12 §

Beredskapsskyldighet

Den tillhandahållare av tjänster som avses i 6 § och 8 § 2 mom. ska genom beredskapsplaner och förberedande åtgärder med tanke på verksamheten vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder se till att dess verksamhet fortsätter så störningsfritt som möjligt vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden.

Den tillhandahållare av tjänster som avses i 6 § och i 8 § 2 mom. ska under ledning av de myndigheter som ansvarar för säkerheten i samhället delta i sådan beredskapsplanering som ansluter sig till försvaret samt i sådana övningar som höjer beredskapen i samhället i syfte att främja aktionsberedskapen vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden.

16 §

Ägarstyrning

Statsrådets kansli ansvarar för ägarstyrningen i fråga om Suomen Erillisverkot Oy i enlighet med vad som bestäms i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007), om inte något annat följer av denna lag.

I styrelsen för Suomen Erillisverkot Oy och ett av Suomen Erillisverkot Oy helägt dotterbolag för skötseln av uppgifter enligt denna lag ska det finnas ett tillräckligt antal företrädare för de myndigheter som styr säkerhetsnätets verksamhet enligt 17 § så, att bolagens administration och skötseln av uppgifterna i dess helhet har ordnats på behörigt sätt för skötseln av uppgifter enligt denna lag.

Beslut om ett tillräckligt antal företrädare som avses i 2 mom. fattas av statsrådets kansli efter att ha hört finansministeriet.

20 §

Tjänsteansvar och personalsäkerhet

På anställda hos bolag som tillhandahåller nät- och infrastrukturtjänster i säkerhetsnätet, på anställda hos underleverantörer till de tillhandahållare av tjänster i säkerhetsnätet som avses i 6, 8 och 10 § och på dem som står i ett annat anställningsförhållande än tjänsteförhållande eller motsvarande anställningsförhållande till en tillhandahållare av tjänster som avses i 8 och 10 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som anknyter till verksamheten i säkerhetsnätet. Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas också på styrelsemedlemmar i bolag som avses i 6 och 8 § och på andra medlemmar i tillhandahållarnas beslutande organ samt på medlemmarna i underleverantörernas beslutande organ när de utför uppgifter som anknyter till verksamheten i säkerhetsnätet. Bestämmelser om skadestånd finns i skadeståndslagen (412/1974).

Denna lag träder i kraft den 20 .

RP 226/2018 rd

Helsingfors den 8 november 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Kommunikationsminister Anne Berner

1.

Lag

om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 6 §, 250 §, som samtidigt flyttas till det nya 29 a kap. som fogas till lagen, 271 a §, det inledande stycket i 272 § 1 mom. och 325 § 2 mom., av dem 271 a § och 325 § 2 mom. sådana de lyder i lag 456/2016, samt

fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 456/2016, nya 39 a—39 c—punkter, till lagen ett nytt 29 a kap. och till 318 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3—5 mom. blir 4—6 mom., som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

(nu punkt 39 a)

(nu punkt 39 b)

(nu punkt 39 c)

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

39 a) **myndighetsnät** kommunikationsnät som byggts för uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten invandringen, jourverksamheten inom social- och hälsovården, spårtrafiksäkerheten och befolkningsskyddet,

39 b) **nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation** en tjänst som tillhandahålls av ett teleföretag (nätföretag) för att ett kommunikationsnät som företaget äger eller på någon annan grund förfogar över ska kunna användas för att producera en kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation för de användare som avses i 250 §,

39 c) **tillhandahållare av kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation** den tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidkritiska mobilkommunikation via bredband som utsetts i 8 § 2 mom. i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (20/2015).

6 §

Televerksamhet som kräver nätkoncession

Nätkoncession krävs när nättjänster som behöver radiofrekvenser tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas.

Koncession krävs också för tillhandahållande av nättjänster i mobila myndighetsnät som fungerar på flera än en kommuns område.

Med undantag av vad som föreskrivs i 1 mom. krävs det inte koncession för tillhandahållande av nättjänster i digitala markbundna masskommunikationsnät, om

1) verksamheten pågår i högst en månad och om den televisionssändare som används i verksamheten har en strålningseffekt på högst 50 watt, eller

2) televisionssändaren, med beaktande av den plats där den används, har en så liten strålningseffekt att verksamheten endast sträcker sig till ett begränsat område.

(nu kap 29 a)

250 §

Myndighetsnät

Med myndighetsnät avses kommunikationsnät som byggts för uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gräns-säkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, in-

6 §

Verksamhet som kräver nätkoncession

Nätkoncession krävs när nättjänster som behöver radiofrekvenser tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas. *Innehavaren av nätkoncession för mobilnät kan med stöd av sin koncession även tillhandahålla nättjänster med anknytning till myndighetskommunikation eller nationell roaming för myndighetskommunikation under de förutsättningar som anges i 29 a kap.*

Koncession krävs också för tillhandahållande av sådana mobilnät som fungerar som myndighetsnät för överföring av kommunikation som behöver radiofrekvenser och som fungerar på flera än en kommuns område.

Med undantag av vad som föreskrivs i 1 mom. krävs det inte koncession för tillhandahållande av nättjänster i digitala markbundna masskommunikationsnät, om

1) verksamheten pågår i högst en månad och om den televisionssändare som används i verksamheten har en strålningseffekt på högst 50 watt, eller

2) televisionssändaren, med beaktande av den plats där den används, har en så liten strålningseffekt att verksamheten endast sträcker sig till ett begränsat område.

29 a kap.

Tillhandahållare av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation

250 §

Myndighetsabonnemang

Abonnemang som berättigar till användning av myndighetsnät och av en kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation (myndighetsabonnemang) kan tillhandahållas myndigheter och andra användargrupper som är nödvändiga

vandringen, den prehospitala akutsjukvården, säkerheten i järnvägstrafiken och befolknings-skyddet.

för skötseln av uppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, jourverksamheten inom social- och hälsovården, spårtrafiksäkerheten och befolkningsskyddet. Kommunikationsministeriet ska fatta beslut om användargrupper och vid behov om antalet abonnemang efter att ha hört finansministeriet.

Abonnemang till ett myndighetsnät kan tillhandahållas myndigheter och andra användargrupper som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 1 mom. Kommunikationsministeriet bestämmer vilka användargrupper som har rätt att använda myndighetsnät.

På myndighetsnät tillämpas inte bestämmelserna i avdelning III och V. På sådan kommunikation i myndighetsnät som utövas i samband med skötsel av myndighetsuppgifter tillämpas inte 316 §.

Tillhandahållare av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation beviljar inom ramen för de användargrupper som definieras i 1 mom. enskilda myndighetsabonnemang till myndigheter och på framställning av myndigheter till andra användare.

Teleföretag ska på begäran utan ersättning ansluta ett myndighetsnät till ett allmänt kommunikationsnät. Teleföretag som är verksamma i ett myndighetsnät har inte rätt att få ersättning för telekommunikation från ett allmänt kommunikationsnät till myndighetsnätet. Ett teleföretag som är verksamt i ett allmänt kommunikationsnät har rätt att få ersättning enligt sin prislista för telekommunikation från ett myndighetsnät till det allmänna kommunikationsnätet.

Koncessionshavaren för myndighetsnät och tillhandahållaren av kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation ska årligen lämna en utredning om myndighetabonnemangen till Transport- och kommunikationsverket. Utredningen ska även lämnas om Transport- och kommunikationsverket särskilt begär det.

På sådan kommunikation som utövas i samband med skötsel av myndighetsuppgifter i myndighetsnät eller i kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation tillämpas inte 316 §.

(nu 250 a §)

250 a §

Tillhandahållare av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation

En nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation tillhandahålls av ett teleföretag som tillhandahållaren av kommu-

nikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation har valt genom ett upphandlingsförfarande i enlighet med 13 § i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät.

(nu 250 b §)

250 b §

Tillhandahållande av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska vid hög belastning på kommunikationsnätet trygga tillgången till tjänsten så att myndighetsabonnemang har prioriterad tillgång till tjänsten framför andra abonnemang (företräde till tjänsten) och genom att vid hög belastning på kommunikationsnätet anvisa eller överföra nätets resurser till myndighetsabonnemangen (förtur som möjliggör tillgång till tjänsten).

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation bör vid hög belastning garantera en tillräcklig kvalitetsnivå på myndighetsabonnemangens kommunikation framför annan kommunikation genom att vid behov prioritera den i mobilnätet, så att annan kommunikation inte hindrar kommunikationsnätet från att erbjuda den kvalitetsnivå som krävs för myndighetsabonnemangens kommunikation (prioritet för kommunikationens kvalitet).

(nu 250 c §)

250 c §

Förutsättningar för tillhandahållande av nättjänst med anknytning till myndighetskommunikation

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation kan begränsa andra användares tillgång till eller användning av nätet endast i den omfattning som det är nödvändigt för att säkerställa tillgången till tjänsten för myndighetsabonnemang vid stark belastning som avses i 250 b §.

Tillhandahållaren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska se till att kvaliteten på och tillgängligheten till kommunikationstjänster inte allmänt försämras för andra användare. Tillhandahåll-

laren av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska för detta syfte följa med de effekter som tillhandahållandet av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikation har på andra användares tillgänglighet till tjänster, nätets prestationsförmåga och kapacitetsutnyttjandegraden.

Tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation ska på Transport- och kommunikationsverkets begäran leverera en beskrivning av verkställandet av företräde till tjänsten och förtur som möjliggör tillgång till tjänsten samt prioritet för kommunikationens kvalitet som avses i 250 b § samt en uppskattning av deras effekter på andra användare.

(nu 250 d §)

250 d §

Nationell roaming för myndighetskommunikation

Andra teleföretag än det som avses i 250 a § ska på begäran erbjuda tillhandahållare av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation bruksrätt av mobilnät inom Finlands territorium (nationell roaming) för att möjliggöra myndighetskommunikation på skäliga villkor. Ett sådant teleföretag ska dessutom erbjuda sådana funktioner och tjänster med anknytning till roaming som verkställandet av nationell roaming och fungerande tjänster förutsätter. Skyldigheten att erbjuda nationell roaming föreligger i situationer där mobilnätet för tillhandahållare av nättjänsten med anknytning till myndighetskommunikationen inte är tillgängligt.

Teleföretag som med stöd av 1 mom. tillhandahåller nationell roaming ska dessutom på begäran av tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation på skäliga villkor erbjuda företräde till tjänsten och förtur som möjliggör tillgång till tjänsten samt prioritet för kommunikationens kvalitet som avses i 250 b §. På teleföretaget som tillhandahåller nationell roaming tillämpas då vad som föreskrivs i 250 c §. På tillhandahållande av nationell roaming för myndighetskommunikation tillämpas inte de bestämmelser som

gäller underleverantörer inom tjänsteproduktionen i 13 och 20 § i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät.

Om tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation och ett i 1 mom. avsett teleföretag inte når en överenskommelse om de villkor som avses i 1 och 2 mom., bestämmer Transport- och kommunikationsverket på begäran av en part om villkoren. Transport- och kommunikationsverket kan fastställa den skäliga avgift som tas ut för nationell roaming med hjälp av en prisjämförelse, som kan grunda sig på de avgifter på partihandelns nivå som tas ut för direkt nyttjanderätt av roamingtjänster och som teleföretag i Finland tar ut av operatörer för mobilnät för tillhandahållande av roamingtjänster på detaljhandelns nivå till roamingkunder i Finland, vilkas hemnät finns i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

(nu 250 e §)

250 e §

Sammankoppling av myndighetsnät med ett allmänt kommunikationsnät

Teleföretag ska på begäran utan ersättning ansluta ett myndighetsnät till ett allmänt kommunikationsnät. Tillhandahållaren av myndighetsnätet har inte rätt att få ersättning för kommunikation från ett allmänt kommunikationsnät till myndighetsnätet. Ett teleföretag som är verksamt i ett allmänt kommunikationsnät har rätt att få ersättning enligt sin prislista för kommunikation från ett myndighetsnät till det allmänna kommunikationsnätet.

271 a §

Tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst

Med *offentlig reglerad satellittjänst* avses en tjänst som är skyddad på hög informationssäkerhetsnivå och som utförs med ett satellitpositioneringssystem i enlighet med Galileo-programmet. Tjänsten kan tillhandahållas de användargrupper som anges i 250

271 a §

Tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst

Med *offentlig reglerad satellittjänst* avses en tjänst som är skyddad på hög informationssäkerhetsnivå och som utförs med ett satellitpositioneringssystem i enlighet med Galileo-programmet. Tjänsten kan tillhandahållas de användargrupper som avses i

§ 1 och 2 mom. samt andra aktörer som är viktiga för ett fungerande samhälle. Kommunikationsministeriet beslutar om användargrupper som har rätt att använda tjänsten. Kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om tillverkning, upphandling och användning av satellittjänstteknik samt om hantering av nycklar.

272 §

Åtgärder för informationssäkerheten

Teleföretag, sammanslutningsabonnenter och leverantörer av mervärdestjänster samt aktörer som handlar för dessas räkning har rätt att vidta nödvändiga åtgärder enligt 2 mom. för att sörja för informationssäkerheten i syfte att

318 §

Utlämnande av information från myndigheter

(nu mom. 3)

325 §

Kommunikationsverkets inspektionsrätt

Även ett myndighetsnät kan vara föremål för tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner.

250 § samt andra aktörer som är viktiga för ett fungerande samhälle. Kommunikationsministeriet beslutar om vilka användargrupper som har rätt att använda tjänsten. Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om tillverkning, upphandling och användning av satellittjänstteknik samt om hantering av nycklar.

272 §

Åtgärder för informationssäkerheten

Kommunikationsförmedlare och leverantörer av mervärdestjänster samt aktörer som handlar för deras räkning har rätt att vidta nödvändiga åtgärder enligt 2 mom. för att sörja för informationssäkerheten i syfte att

318 §

Utlämnande av information från myndigheter

Transport- och kommunikationsverket och finansministeriet har, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av information, rätt att lämna ut dokument som det fått eller upprättat i samband med sina uppgifter enligt lag samt att röja sekretessbelagd information för varandra, om det är nödvändigt för skötseln av deras uppgifter i anslutning till tillhandahållande av myndighetsnät och nät- och kommunikationstjänster med anknytning till myndighetskommunikation.

325 §

Transport- och kommunikationsverkets inspektionsrätt

Även ett myndighetsnät *samt tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation* kan vara föremål för tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015) 11 § 2 mom.,
ändras 1, 4, 6, 8, 12 och 16 § och 20 § 1 mom., samt
fogas till 9 § ett nytt 2 och 3 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 4 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att under normala förhållanden och vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden säkerställa att den kommunikation som samarbetet mellan den högsta statsledningen och de myndigheter och andra aktörer som är viktiga med tanke på säkerheten i samhället förutsätter är störningsfri och obruten samt att säkerställa att den information som behövs vid beslutsfattandet och ledningen är lättillgänglig, integrerad och konfidentiell.

Denna lag tillämpas på den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och användningen av dess tjänster samt på övrig säkerhetsnätverksamhet. Säkerhetsnätet är ett i informationssamhällsbalken (917/2014) avsett myndighetsnät som ägs och förvaltas av staten och som uppfyller kraven på hög beredskap och hög säkerhet i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lag eller bestäms med stöd av lag. Till säkerhetsnätet hör ett kommunikationsnät och med det direkt sammanhörande utrustningsutrymmen, utrustning och annan infrastruktur samt säkerhetsnätets gemensamma tjänster.

(nu mom. 3)

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, tillämpas på säkerhetsnätet vad som i

Syftet med denna lag är att under normala förhållanden och vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden säkerställa att den kommunikation som samarbetet mellan den högsta statsledningen och de myndigheter och andra aktörer som är viktiga med tanke på säkerheten i samhället förutsätter är störningsfri och obruten samt att säkerställa att den information som behövs vid beslutsfattandet och ledningen är lättillgänglig, integrerad och konfidentiell.

Denna lag tillämpas på den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och användningen av dess tjänster samt på övrig säkerhetsnätverksamhet. Säkerhetsnätet är ett i *lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation* (917/2014) avsett myndighetsnät som ägs och förvaltas av staten och som uppfyller kraven på hög beredskap och hög säkerhet i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lag eller bestäms med stöd av lag. Till säkerhetsnätet hör ett kommunikationsnät och med det direkt sammanhörande utrustningsutrymmen, utrustning och annan infrastruktur samt säkerhetsnätets gemensamma tjänster.

Det som i denna lag föreskrivs om säkerhetsnät och användning av säkerhetsnätets tjänster, tillämpas även på informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, tillämpas på säkerhetsnätet vad som i

in-formationssamhällsbalken föreskrivs om myndighetsnät.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag ska lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (1226/2013) och lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011) tillämpas på verksamheten i säkerhetsnätet.

4 §

Annan användning av säkerhetsnätet

Säkerhetsnätet kan användas även av andra användare än de som avses i 3 §, om nätet används för skötseln av uppgifter i anslutning till verksamhet som avses i 2 § 1 mom., användaren hör till en sådan användargrupp inom myndighetsnätet som bestäms i enlighet med informationssamhällsbalken och finansministeriet har godkänt användaren som användare av säkerhetsnätet.

(nu mom. 2)

Aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy, som helt och hållet ägs av staten, och de dotterbolag till det som tillhandahåller tjänster inom myndighetsradionätets verksamhet, får använda säkerhetsnätet för skötseln av sina uppgifter i anslutning till myndighetsradionätets verksamhet.

6 §

Tillhandahållare av nät- och infrastruktur-

lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreskrivs om myndighetsnät och på informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband tillämpas vad som i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreskrivs om en kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag ska lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (1226/2013) och lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011) tillämpas på verksamheten i säkerhetsnätet.

4 §

Annan användning av säkerhetsnätet

Säkerhetsnätet kan användas även av andra användare än de som avses i 3 §, om nätet används för skötseln av uppgifter i anslutning till verksamhet som avses i 2 § 1 mom., användaren hör till en sådan användargrupp inom myndighetsnätet som bestäms i enlighet med lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och finansministeriet har godkänt användaren som användare av säkerhetsnätet.

Informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband kan även användas av andra än de användare som avses i 3 §, om de har beviljats ett myndighetsabonnemang som avses i 250 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

De tillhandahållare av tjänster som avses i 3 kap. och deras underleverantörer har vid utförandet av uppgifter enligt denna lag rätt att använda säkerhetsnätet om finansministeriet har godkänt användningen.

6 §

Tillhandahållare av nät- och infrastruktur-

tjänster

Tillhandahållare av nät- och infrastruktur-tjänster i säkerhetsnätet är aktiebolaget Suomen Erillisverket Oy som helt och hållet ägs av staten.

Syftet med bolagets verksamhet vid skötseln av de uppgifter som anges i denna lag är inte att uppnå företagsekonomisk vinst. Bolaget ska administrativt, funktionellt och ekonomiskt avskilja den verksamhet som avses i denna lag från sin övriga verksamhet.

Tillhandahållaren av nät- och infrastruktur-tjänster i säkerhetsnätet kan också vara ett dotterbolag som Suomen Erillisverket Oy separat bildat för detta ändamål och som helt och hållet ägs av nämnda bolag. Dotterbolaget får inte ha andra uppgifter eller funktioner och det får inte ha som syfte att uppnå företagsekonomisk vinst.

Om inte något annat bestäms i denna lag, ska bestämmelserna i aktiebolagslagen (624/2006) tillämpas på bolaget.

8 §

Tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster

Uppgiften som tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster i säkerhetsnätet sköts av det servicecenter som avses i 5 § 1 mom. i lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster.

Den som tillhandahåller tjänster ska i administrativt, funktionellt och ekonomiskt hänseende avskilja den verksamhet som avses i denna lag från sin övriga verksamhet.

tjänster

Tillhandahållare av nät- och infrastruktur-tjänster i säkerhetsnätet är det helt statsägda aktiebolaget Suomen Erillisverket Oy *eller ett av Suomen Erillisverket Oy helägt dotterbolag för skötseln av uppgifter enligt denna lag.*

Avsikten är inte att det bolag som avses ovan i 1 mom. ska vara vinstbringande i före-tagsekonomiskt hänseende i fråga om skötseln av de uppgifter som det har enligt denna lag. Bolaget ska avskilja den verksamhet som avses i denna lag administrativt, funktionellt och ekonomiskt från övrig verksamhet.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, ska bestämmelserna i aktiebolagslagen (624/2006) tillämpas på bolaget.

8 §

Tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster

Uppgiften som tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster i säkerhetsnätet sköts av det servicecenter som avses i 5 § 1 mom. i lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster. Den som tillhandahåller tjänster ska i administrativt, funktionellt och ekonomiskt hänseende avskilja den verksamhet som avses i denna lag från sin övriga verksamhet.

Tillhandahållare av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband är aktiebolaget Suomen Erillisverket Oy eller ett av Suomen Erillisverket Oy

helägt dotterbolag för skötseln av uppgifter enligt denna lag. På bolagens verksamhet tillämpas 6 § 2 och 3 mom.

9 §

Uppgifterna för den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster

(nu mom. 2)

(nu mom. 3)

9 §

Uppgifterna för den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster

Den som tillhandahåller informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband har till uppgift att

1) med ensamrätt tillhandahålla, upprätthålla och utveckla gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndighetsradionätet och för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband,

2) inom sitt uppgiftsområde svara för att de krav på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller myndighetsradionätet och myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband uppfylls under normala förhållanden och vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden.

Vid tillhandahållande av informations- och kommunikationstekniska tjänster för myndigheternas tidskritiska mobilkommunikation via bredband kan en nättjänst som tillhör ett i Finland verksamt teleföretag eller dess mobilnät nyttjas i enlighet med 29 a kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

11 §

Uppgifterna för den som tillhandahåller integrationstjänster

Den som tillhandahåller integrationstjänster och dess underleverantör har rätt att använda säkerhetsnätet i den utsträckning detta är nödvändigt för att de ska kunna utföra sina uppgifter.

11 §

Uppgifterna för den som tillhandahåller integrationstjänster

(upphävs mom. 2)

12 §

Beredskapsskyldighet

Den tillhandahållare av tjänster som avses i 6 § ska genom beredskapsplaner och förberedande åtgärder med tanke på verksamheten vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder se till att dess verksamhet fortsätter så störningsfritt som möjligt vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden.

Den tillhandahållare av tjänster som avses i 6 § ska under ledning av de myndigheter som ansvarar för säkerheten i samhället delta i sådan beredskapsplanering som ansluter sig till försvaret samt i sådana övningar som höjer beredskapen i samhället i syfte att främja aktionsberedskapen vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden.

16 §

Ägarstyrning

Statsrådets kansli svarar för ägarstyrningen i fråga om det bolag enligt 6 § 1 mom. som tillhandahåller nät- och infrastruktur-tjänster i säkerhetsnätet i enlighet med vad som bestäms i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007), om inte något annat följer av denna lag.

I styrelsen för Suomen Erillisverkot Oy och ett sådant bolag som avses i 6 § 3 mom. ska det finnas ett tillräckligt antal företrädare för de myndigheter som styr säkerhetsnätets verksamhet enligt 17 §.

(nu 3 mom.)

20 §

Tjänsteansvar och personalsäkerhet

12 §

Beredskapsskyldighet

Den tillhandahållare av tjänster som avses i 6 § och 8 § 2 mom. ska genom beredskapsplaner och förberedande åtgärder med tanke på verksamheten vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder se till att dess verksamhet fortsätter så störningsfritt som möjligt vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden.

Den tillhandahållare av tjänster som avses i 6 § och i 8 § 2 mom. ska under ledning av de myndigheter som ansvarar för säkerheten i samhället delta i sådan beredskapsplanering som ansluter sig till försvaret samt i sådana övningar som höjer beredskapen i samhället i syfte att främja aktionsberedskapen vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden.

16 §

Ägarstyrning

Statsrådets kansli ansvarar för ägarstyrningen i fråga om Suomen Erillisverkot Oy i enlighet med vad som bestäms i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007), om inte något annat följer av denna lag.

I styrelsen för Suomen Erillisverkot Oy och ett av Suomen Erillisverkot Oy helägt dotterbolag för skötseln av uppgifter enligt denna lag ska det finnas ett tillräckligt antal företrädare för de myndigheter som styr säkerhetsnätets verksamhet enligt 17 § så, att bolagets administration och skötseln av uppgifterna i dess helhet har ordnats på behörigt sätt för skötseln av uppgifter enligt denna lag.

Beslut om ett tillräckligt antal företrädare som avses i 2 mom. fattas av statsrådets kansli efter att ha hört finansministeriet.

20 §

Tjänsteansvar och personalsäkerhet

På anställda hos bolag som tillhandahåller nät- och infrastrukturtjänster i säkerhetsnätet, på anställda hos underleverantörer till de tillhandahållare av tjänster i säkerhetsnätet som avses i 6, 8 och 10 § och på dem som står i ett annat anställningsförhållande än tjänsteförhållande eller motsvarande anställningsförhållande till en tillhandahållare av tjänster som avses i 8 och 10 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som anknyter till verksamheten i säkerhetsnätet. Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas också på styrelsemedlemmar i bolag som avses i 6 § och på andra medlemmar i tillhandahållarnas beslutande organ samt på medlemmarna i underleverantörernas beslutande organ när de utför uppgifter som anknyter till verksamheten i säkerhetsnätet.

På anställda hos bolag som tillhandahåller nät- och infrastrukturtjänster i säkerhetsnätet, på anställda hos underleverantörer till de tillhandahållare av tjänster i säkerhetsnätet som avses i 6, 8 och 10 § och på dem som står i ett annat anställningsförhållande än tjänsteförhållande eller motsvarande anställningsförhållande till en tillhandahållare av tjänster som avses i 8 och 10 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som anknyter till verksamheten i säkerhetsnätet. Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas också på styrelsemedlemmar i bolag som avses i 6 och 8 § och på andra medlemmar i tillhandahållarnas beslutande organ samt på medlemmarna i underleverantörernas beslutande organ när de utför uppgifter som anknyter till verksamheten i säkerhetsnätet. *Bestämmelser om skadestånd finns i skadeståndslagen (412/1974).*

Denna lag träder i kraft den 20 .
